

V. kongres SZDL Slovenije

V torek, 7. marca se bo v prostorih Gospodarskega razstavišča v Ljubljani začel peti kongres Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije.

Poročilo o nalogah organizacij Socialistične zveze v komunalnem sistemu bo imel predsednik Glavnega odbora SZDL Slovenije Miha Marinko. Zatem se bo delo kongresa odvijalo v komisijah, in sicer za organizacijska in kadrovska vprašanja, za politično in ideološko problematiko ter za družbeni sistem in gospodarstvo.

Za kongres je bilo na minulih občinskih konferencah izvoljenih 720 delegatov. Razen tega pa bodo kongresu prisostvovali tudi zastopniki Slovencev v Avstriji in Italiji ter številni drugi gostje. Člane SZDL iz celjskega okraja bo na kongresu zastopalo 71 delegatov.

M. B.

Konference

O DRUŽBENEM

UVELJAVLJANJU ŽENA

V tem mesecu bodo občinski odbori Socialistične zveze oziroma komisije za družbeno uveljavljanje žena po vseh občinah pripravile konference, ki bodo razpravljale o vprašanju družbenega uveljavljanja žena. Ker je še vedno zaposlovanje žena precej problem in ker bodo na konferencah pregledali perspektivo zaposlovanja žena, bodo nanje povabili tudi predstavnike kmetijskih združenj, podjetij, sveta za prosveto, delo, socialno politiko, varstvo otrok, društvo prijateljev mladine, občinske politične forume in druge.

Namesto uvodnika pred 8. marcem

Namesto običajnega uvodnika smo to pot pred osmim marcem — dnevom žena poprosili za razgovor ljudsko poslanko Vinko Simončič z željo, da nam pove nekaj o vlogi žena po ukinitvi ženskih društev:

Letos, ko v svetu že petdeset let praznujemo osmi marec kot simbol borbe za ekonomsko enakopravnost žene, njene politične pravice, proti vojni in imperializmu, je pri nas prišlo do velikih sprememb v ženskih organizacijah. Njihova reorganizacija se je pravzaprav začela že takrat, ko je prenehala delovati Antifašistična fronta žena in smo namesto nje ustanovili Zvezo ženskih društev. Kasneje so ta društva, ki so najprej razpravljala le o razbremenjevanju žena, prerasla svoj ožek okvir. Pokazalo se je, da so tista društva, ki so imela dober delovni program kaj kmalu prenehala biti samo ženska društva. Njihovi problemi so prešli na stanovanjsko skupnost in žene so tam našle novo področje svojega dela.

Zdaj ženska društva kot specifično ženske organizacije niso več potrebne. Ostanjejo naj le tam, kjer Socialistična zveza meni, da bodo koristila.

V petdesetih letih borbe za enakopravnost žene se je njihovo obzorje močno razširilo. Ženini interesi so postali interesi vse družbe in njeni problemi so zdaj tudi družbeni. Postala je močan faktor pri krepitevi novih odnosov in novega življenja. Z razvijanjem komunalnega sistema, družbenega upravljanja, vztrajno krepitevjo delavskih svetov in stano-

vanjskih skupnosti se naši ljudje iz dneva v dan neposredneje vključujejo v reševanje političnih, gospodarskih, socialnih, zdravstvenih in drugih vprašanj. Toda pokazalo se je, da je kljub velikemu številu zaposlenih žena njihova udeležba v organih upravljanja še vedno premajhna. Res je, da se nekateri temu same odtegujejo, po drugi strani pa spet ne moremo zanikati tega, da se vedno manj, da tisto majhno število žena, ki ga vključujemo v organe upravljanja, le zastopa svoj spol. Dokler bo temu tako, dokler bo torej v organih, ki razpravljajo o sredstvih ali o kakršnem koli pomembnem gospodarskem ali družbenem vprašanju, premalo žena, bo skrb za družino slonela še vedno le na njenih ramah. Danes pa vemo, da je razbremenjevanje žene, ki je hkrati tudi proizvajalka, vzgoja otrok in s tem v zvezi ustanavljanje varstvenih ustanov — in o tem so žene v svojih društvih največ razpravljale — problem vse družbe. Zato je prav, da prenehamo govoriti o ženskih problemih, ker so ti problemi o veliki večini primerov problemi družine in s tem družbe. In če je tako, o njih ne bo razpravljala samo žena, temveč vsa družba.

V programu Zveze komunistov Jugoslavije je zapisano: »Problem enakopravnosti žene v Jugoslaviji ni več političen problem, niti problem pravnega položaja žene v družbi; v glavnem je ostal kot problem primitivizma, religioznosti in drugih konservativnih predsodkov privatno lastninskih odnosov, ki še delujejo na življenje v družini.«

Reševanje teh problemov pa gre vzporedno z našim socialističnim razvojem — v ljudskih odborih in njihovih svetih, delavskih svetih, prosvetnih socialnih, zdravstvenih službah itd.

-ij

Tudi v proizvodnji se žene vedno bolj uveljavljajo

NA PRAGU V. KONGRESA SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA

PREDSEDNIK OO SZDL
CELJE
FRANC LUBEJ

Z optimizmom zremo v prihodnost

Sedanja reforma v gospodarstvu pomeni pogoj in poročilo za uresničevanje take ekonomske politike, ki je bila izražena na V. kongresu SZDL Jugoslavije, predvsem pa v referatu tovariša Tita. Prav na tej osnovi je bilo možno postaviti tudi planske naloge za tekoče petletno obdobje.

Vse to bo dalo vidno obeležje V. kongresu SZDL Slovenije. Kongres bo nedvomno dal bogat prispevek k uresničevanju novih gospodarskih in drugih ukrepov, ki jih je v tem tednu sprejela Zvezna ljudska skupščina. Vsi ti ukrepi bodo uspešni le takrat, če bo vsak naš delovni človek skušal ne samo čim bolj doumeti njihovo vsebino, temveč jih tudi v neposredni praksi s polno zavestjo in odgovornostjo izpolnjevati. To toliko bolj, saj postaja delovni človek — proizvajalec in upravljalec — v novem sistemu gospodarstva družbenih materialnih sredstev. Skratka od vseh delovnih ljudi zavisi, kakšen bo start v novo obdobje, ki naj pomeni nadaljnji polet v smeri materialne krepitev družbe in krepitev družbenih odnosov.

Kongres bo nedvomno dal močan poudarek nadaljnjemu razvoju komun, saj postajajo komune v novem gospodarskem sistemu v resnici nosilec razširjene družbene reprodukcije mnogo bolj kot doslej. Prav to pa neogibno zahteva nadaljnjo učvrstitev organov delavskega in družbenega upravljanja v komuni. Decentralizacija materialnih sredstev in upravljanje z njimi zahteva v komuni in kolektivih mnogo več treznega poslušanja in poudarka, predvsem pa večjo zavest in odgovornost. Tedaj ne moremo pričakovati boljših življenjskih pogojev le od že sprejetih zveznih predpisov, temveč predvsem od ukrepov v gospodarskih organizacijah v smeri nadaljnjega iskanja poti za čim boljše interno ekonomiko. V tej zvezi se sproščajo subjektivne sile dosežanih administrativnih okvirov.

Ustvarjeno živo delo stopa v ospredje kot osnoven element delitve dohodka med družbo in posameznikom. Nov gospodarski sistem zahteva aktivnost vseh državljanov, ker bi sicer lahko nastale motnje in težave. Mnogo se govori o dvigu cen. Ni izključeno, da novi sistem ne bo prinesel s seboj tudi ti in tam določenega

dviga cen, pa tudi njihovega padca, saj je v našem burnem družbenem dogajanju nemogoče ostati in vztrajati na statističnih gospodarskih elementih. Rešitev ne bo možna v posplošenem kritikastru, potrebno jo bo iskati na konkretnih primerih in omogočiti učinkovito družbeno kontrolo nad tem, za nadaljnji razvoj standarda tako važnim vprašanjem. Osnovna rešitev standarda na sploh pa je nedvomno v večji proizvodnji, boljšem asortimanu, kar vse naj bi sledilo ob uveljavljanju novih ekonomskih instrumentov.

Naš povojni družbeni razvoj je močno razširil obseg in poglobil vsebino političnega vpliva v času borbe organsko nastale najmožnejše politične organizacije Ljudske fronte Jugoslavije oziroma Osvobodilne fronte slovenskega naroda.

Na IV. kongresu ljudske fronte Jugoslavije in kasneje na IV. kongresu Osvobodilne fronte Slovenije sta bila sprejeta pomembna sklepa o preimenovanju te največje politične organizacije v Socialistično zvezo delovnega ljudstva. Zato označujemo obdobje med dvema kongresoma dobo graditve socialističnih odnosov na najširši fronti in ob aktivni udeležbi milijonov delovnih ljudi. To razdobje pomeni likvidacijo meznih odnosov in postavlja prvič v zgodovini na pravo mesto delavca upravljalca, ki si ne odmerja samo nagrado za vložen trud, temveč razpolaga tudi s presežkom svojega dela. To dejstvo je toliko bolj prepričljivo, da so novi odnosi postali resničnost.

Na tej osnovi je bilo možno doseči velike rezultate v delavskem in družbenem upravljanju. Ti rezultati so pospešili razvoj našega gospodarstva ter ustvarili realne možnosti za nove velike uspehe v bodočih letih. Nadaljnja investicijska vlaganja, razvoj družbenega standarda, kooperacija proizvajalcev in podobno so poti k napredku, uvajanje avtomatizacije pa nam že odpira pot med najnaprednejše države sveta. Nedvomno to pomeni tudi uspešno uveljavljanje v mednarodni delitvi dela, saj smo tudi na tem področju dosegli že velike rezultate. Naloge, ki so jih pred nas postavili zvezni in slovenski IV. kongres SZDL kakor tudi VII. kongres ZKJ, so bile uspešno uresničene. Organizacija komun, stanovanjskih skupnosti, decentralizacija in približevanje oblasti ljudstvu, izpolnitev delavskega in družbenega upravljanja, razvoj našega gospodarstva in enakomeren porast življenjske ravni

delovnega človeka, vse to je bilo na programu dela SZDL in rezultati tega dela dokazujejo, da je bilo izvršeno z uspehom.

Vseskozi smo govorili, da mora

skratka zavedna množica, ki je ideje socializma vzela za svoje in vidi v njihovem uresničevanju tudi svojo prihodnost. Smo na taki ravni družbenih odnosov in

organizacija Socialistične zveze delovnega ljudstva postati »tribuna najširših plasti delovnih ljudi«. Danes na pragu kongresa lahko ugotavljamo, da je postala tudi organizator naše socialistične graditve, močan in odločujoč činitelj naše socialistične zavesti,

materialnega stanja družbe, da lahko s polno mero optimizma zremo v prihodnost in se še aktivneje lotimo nalog in sklepov, ki jih bo nakazal V. kongres Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije.

Predsednik Tito v Gani

V torek je prispel predsednik Tito s svojim spremstvom v republiko Gano. V pristanišču Tema in v glavnem mestu Akri so goste iz Jugoslavije sprejeli z najvišjimi častmi. Vse ulice, po katerih se je peljal predsednik Tito, so bile okrašene z jugoslovanskimi in ganskimi državnimi zastavami.

V odgovoru na dobrodošlico predsednika Gane Nkrumah je predsednik Tito med drugim dejal:

»Naši ljudje so zelo pozorno spremljali boj, ki ste ga bojevali za neodvisnost in pravico, da sami urejate svoje življenje. Prav tako pa danes spremljamo vaše napore za izgradnjo države.

Mnogo skupnega imamo tudi na zunanjepolitičnem področju, kjer nas povezujejo skupni napor za ohranitev miru in za mirno urejanje raznih problemov na sve-

tu, predvsem pa boj za odpravo kolonializma.

Predsednik Tito in predsednik Nkrumah sta govorila tudi na velikem političnem zborovanju na stadionu v Akri. Na vsej poti je gansko ljudstvo pozdravljalo jugoslovansko delegacijo in s tem manifestiralo prijateljsko med Gano in Jugoslavijo. Tudi v Togu, Libiji in Gvineji, ki jih bo obiskal predsednik Tito, potekajo intenzivne priprave za sprejem šefa prijateljske Jugoslavije.

O BISK

Auschwitza

Sekcija internancev pri Okrajnem odboru Zveze borcev v Celju bo organizirala v mesecu aprilu obisk zloglasnega koncentracijskega taborišča v Osvietcu na Poljskem (Auschwitz). S tem se bo uresničila želja preživelih internancev in svojcev umrlih v tem taborišču.

Organizacija obiska je prevzelo podjetje »Kompas« v Celju. Doslej se je za obisk prijavilo že nad 70 interesentov. Vse podrobnosti o tem obisku lahko dobite pri občinskih odborih Zveze borcev, ki tudi zbira prijave, ali pri »Kompasu« v Celju.

VREME

Nestalno z gostimi padavinami in hladnejše. Nočne ohlaiditve s snegom do nižin pričakujemo okrog 6. in 11. marca.

POMEMBEN MEJNIK V SOCIALISTIČNEM RAZVOJU

V torek se je začelo prvo plenarno zasedanje Zvezne ljudske skupščine v tem letu. Dnevni red zasedanja je bil izredno obsežen, saj je obsegal preko 30 točk. Med njimi so bili najvažnejši številni zakonski predpisi v zvezi s spremembami našega gospodarskega sistema.

Na skupni seji je podpredsednik zveznega izvršnega sveta Mijalko Todorović podal ekspozé o predloženih spremembah v našem gospodarstvu. Njegov govor so poslanci sprejeli z navdušenim odobravanjem. Po razpravi, v kateri so poslanci na ločenih sejah obeh zborov dali več predlogov za izvajanje novih ukrepov, je Zvezna ljudska skupščina sprejela predlagane predpise, ki bodo omogočili izvajanje gospodarske reforme v Jugoslaviji. Sprejem teh predpisov uvršča sedanje zasedanje Zvezne ljudske skupščine med najpomembnejše mejnike v razvoju naše socialistične skupnosti in odpira široko pot nadaljnjemu razvoju.

Srečanje z delegati za V. kongres SZDL

JANEZ KOVAČIČ, sekretar Občinskega odbora SZDL Celje

Za javnost dela samoupravnih organov

Peti kongres SZDL Jugoslavije je nakazal potrebo, da se tudi organizacije SZDL prilagodijo teritorialno samoupravnemu načelu in zato najdejo svoje mesto v skupni oziroma v stanovniški skupnosti in v določeni krajini. Prav zato smo se tudi v celjski občini lotili nekaterih organizacijskih sprememb, ki jih je narokovala potreba, da velikost in zaokroženost krajevnih organizacij SZDL prilagodimo določenim področjem, ki imajo vsaj slično,

če že ne isto problematiko. Tega načela prilagajanja pa nismo izvršili v celoti in naenkrat. Se imamo krajevne organizacije, ki obsegajo stanovniško skupnost in še en, dva krajevna odbora ali tudi obratno. Razumljivo je, da delo takih organizacij ne more biti uspešno. Posebno močno se je ta neskladnost pokazala v pripravah na zbor volivcev. Ob tej priložnosti se je pokazala tudi potreba po spremembah območij nekaterih krajevnih odborov. Ko bodo urejene te spremembe, bo delo krajevnih organizacij SZDL prav gotovo še bolj napredovalo.

V polnem teku je tudi urejanje enotne evidence članstva in uvedba enotnega finančnega poslovanja.

Nesporno je, da so vsem državljanom z zakoni zagotovljene enake pravice za sodelovanje v družbenem dogajanju. Aktualno in pereče pa postaja vprašanje, kako jim praktično omogočiti in olajšati položaj, da bodo te pravice izkoristili, da bodo organizirano in z odgovornostjo vplivali na dogajanje v komuni. V tem pogledu nas spremljajo še zmeraj nekatere pomanjkljivosti. Med prvimi naj omenim obveščanje. Naši državljani so še vse premalo seznanjeni z raznimi podatki, podatki in analizami gospodarskega in družbenega razvoja. Javnost dela vseh samoupravnih organov je nujna. Vendar je brez rednega obveščanja ne bomo mogli uresničiti. Za državljane je bistveno zlasti to, da je obveščen o tistih zadevah, pri katerih lahko odloča. Pri vsem tem pa ne

organov

gre samo za to, da državljanu omogočimo, da pove svoje mnenje in stališče, mnogo važnejše je, da ve, kakšna je nadaljnja usoda njegovih predlogov in kako nanje reagirajo organi komune. Novost v delu organizacij Socialistične zveze so sekcije. Zanimljivo je, da imamo v celjski občini ustanovile 23. Za razvito družbeno in ekonomsko komuno, kot je celjska, je to število premaj-

hno. Največ sekcij je formiranih za komunalno dejavnost, premalo pa za kmetijstvo in družbeno dejavnost žensk. Zato ugotavljamo, da mnogi sekretariati sekcij zmeraj ne vedo, kaj naj delajo. Za takšno stanje je v precejšnji meri odgovoren tudi Občinski odbor SZDL.

V krajevnih organizacijah opazimo veliko zanimanje za zunanje politične vprašanja. Navzlic temu pa še nimamo nikjer sekcij za to področje. To kaže, da imamo še premalo posluha za aktiviranje državljanov na podlagi njihovih zanimanj. To sekcijo bo v kratkem ustanovila komisija za politično in idejno vzgojno delo pri Občinskem odboru SZDL, ki bo lahko nudila konkretno pomoč sekcijam pri krajevnih organizacijah SZDL.

INTERVJU S SEKRETARJEM OBČINSKEGA ODBORA SZDL LAŠKO TOV. MIHOM PROSENO

USMERJEVALEC DRUŽBENEGA ŽIVLJENJA

Vprašanje:

Z vidnim izboljšanjem političnega položaja v občini Laško se je v zadnjem času dvignilo tudi število članstva SZDL od 40 na 71 odstotkov. V čem vidite ta uspeh in kaj bo potrebno še storiti za nadaljnjo učvrstitev organizacije SZDL na vasi?

Odgovor:

Res je, da se je politično stanje v naši občini v zadnjih letih močno spremenilo. Od 40 % članstva SZDL v letu 1957 je to število v letu 1960 naraslo na preko 70 %, torej za celih 30 %. Brez dvoma,

da igre pri tem izsluga našim krajevnim organizacijam, ki so v letu 1960 s svojim delom, pokazale, da so postale tista politična organizacija, ki združuje vse napredno misleče ljudi na območju kraja, z namenom, da jih mobilizira v bor-

V MLADINI JE BODOČNOST

Za razgovor smo prosili tov. Franca Vidmarja, predsednika občinskega komiteja LMS in delegata za V. kongres SZDL, ki je o družbeni vlogi mladine med IV. in V. kongresom v žalski občini dejal tole:

Obdobje med IV. in V. kongresom je potekalo v zelo intenzivnem udejstvovanju mladine na vseh področjih družbene dejavnosti. Viden napredek je bil storjen na področju idejno-vzgojnega delovanja mladine. S širokim udejstvom mladine na idejno-vzgojnem področju v

sodelovanju s SZDL nam je uspelo usposobiti precejšnje število mladih družbenih delavcev, ki danes že prevzemajo odgovorne funkcije in mesta v našem političnem in družbenem življenju. V tem obdobju nam je uspelo zlomiti tudi staro pojmovanje nekaterih odgovornih činiteljev, da se mladina ne uči samo z raznimi teoretičnimi razlagljanji, ampak da aktivno posega v družbeno življenje. Tu smo našli veliko razumevanje SZDL, ki je mlade ljudi konkretno zadržalo za razna vprašanja družbene dejavnosti. Poudariti je treba pomoč in sodelovanje mladine v SZDL ter ostalim

komisijah, bo odlikovanih najmanj tisoč borcev in aktivistov, upravljalcev. V tem času je delovala mladinska politična šola, ki je usposobila okrog 100 mladinskih aktivistov. Prirejani so bili razni seminarji, katerih se je udeležilo ca. 200 mladincev. Poleg tega so delovali klubi OZN, debatni klubi, klubi mladih proizvajalcev, tribune mladih, marksistični krožki, šole za življenje, seminarji za mlade predavatelje in mladinska katedra pri Delavski univerzi. Vse te dejavnosti mladine so rezultat sodelovanja med LMS in SZDL ter ostalimi družbenimi in političnimi organizacijami v žalski občini.

Prav tako je imela mladina lepe uspehe pri udejstvovanju na zveznih in lokalnih delovnih akcijah. Samo v preteklem letu je mladina sodelovala pri gradnji športnih in drugih komunalnih objektov in je vrednost njenega dela znašala 1.580.000 din. Pri tem ne poudarjamo toliko vrednosti dela, ki ga je mladina opravila, kakor vzgojni pomen delovnih akcij. V zadnjem času smo poudarjali predvsem vključevanje mladine v razna društva in organizacije ter tesno sodelovanje pri vseh nalogah z ostalimi organizacijami. Ta povezava na terenu pa se predvsem kaže v letošnjem letu, ko bomo praznovali 20-letnico vstaje in ko se pripravljamo na kongres telesne kulture.

Če se bo sodelovanje organizacij še naprej razvijalo tako plodno in s takšnimi uspehi kot doslej, potem bo odpadla bojazen starejših, da mladina ni sposobna voditi in upravljati, spoznali bodo, da je edino v mladini perspektiva za nadaljnjo gradnjo socializma.

V zadnjem tednu na DOMOVINI

Petek, 24. februarja

PO VSEJ DRŽAVI bodo gostinske organizacije uvedle pobiranje poštežne.

Sobota, 25. februarja

CENTRALNI ODBOR RDECEGA KRIZA Jugoslavije je sprejel nad štiri tisoč pism, v katerih naši državljani izražajo pripravljenost, da sprejmejo v nego kongoške otroke.

Nedelja, 26. februarja

LETOŠ se bo na avtomobilski cesti »Bratstva in enotnosti« usposobilo za razne poklice nad 48.000 mladincev in mladink.

Ponedeljek, 27. februarja

NA SEJI SVETA ZA ZDRAVSTVO LR Slovenije so razpravljali o osnutku novega zakona o zdravstvenem varstvu.

Torek, 28. februarja

V BEOGRADU se je začelo redno zasedanje Zvezne ljudske skupščine. Na začetku seje je podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Mijalko Todorović poročal o predloženih spremembah gospodarskega sistema.

Sreda, 1. marca

V ZAVODIH za socialno zavarovanje se pripravljajo na obračunavanje novih pokojnin.

POGLED na svetu

Kaiser je šel, generali so ostali. Hitler je šel, generali so ostali. Sedijo celo v generalnem štabu atlantske vojske, Speidel, Hensinger. Za njimi gre nemška politika. Vojni minister Strauss spretno izrablja situacijo v svetu. Brez Nemčije, tako pravi, se morebitni nasprotnik ne bo zbal Zahoda. Zato je treba nemško vojsko opremiti z atomiko, treba ji je podmorščic, saj vojne ladje so za staro šaro, treba je modernih tankov in letal. Skratka oborožiti je treba Nemčijo, preden se morda začne govoriti resneje o razorožitvi.

Za svetovno zgodovino to pravzaprav ni nič novega. Ali ni tudi po prvi svetovni vojni nemška moč rasla po volji Anglije, ki se je bala premočne Francije? No, zdaj je vloga prevzela Amerika, ki že čuti gospodarske posledice svoje »pomote« Nemčiji. Eden prvih, ki jih je Kennedy sprejel, je bil Brentano. Kennedy je pravzaprav zadržal v vlogi prosilca — Amerika ne more več zmagovati bremen vojaške pomoči. Brentano je menda obljubil dolgoročno pomoč državam, ki jih je do zdaj podpirala Amerika, to se pravi, Nemčija je postala veselila.

Da hoče delati svetovno politiko tudi ne skriva. V Afriki in Aziji zaradi trgovine sicer kaže lep obraz vendar ji je ob Kongu padla krinka z obraza. Zavzela je stališče zoper Lumumbo, češ da njegova »obsedenost« doprinesla h kaosu, v katerem ulegne utoniti Kongu. Boj za neodvisnost domovine imenuje vodilni nemški nosilec javnega mnenja — obsedenost. Tako nekako so Nemci uspešni imenovali prizadevanja podjarmljenih. Umor Lumumbe opravičuje, oziroma, parira s protiočkom, da se je ubijalo tudi na Madžarskem leta 1956 in v Tibetu leta 1958. To zanje ni važno, zakaj. V politiki pa je bilo vedno važno, kdo in kako dela, ne kaj kdo dela. Da tega ne razumejo, se vidi tudi iz občita, da je tudi Lumumba dal streljati ljudi. Skratka, Nemčija se je v Kongu opredelila za zahodno intervencijo oziroma za hladno vojno v Kongu.

Vse to je dobro vedeti. Če razpisujejo pod težo Eichmannovih izpovedi nagrade na glave nacistov, če obnavljajo spomenik v Bergen-Belsenu, je to samo majhen davek javnemu mnenju. Adenauer je bil te dni v Londonu, da bi gospodarsko utrdil francosko-nemško zvezo in pridobil Anglijo za sodelovanje med šestorico in sedmorico. Imperialna politika, zaenkrat še v okviru NATO dobiva jasne obrise. Kaj bi tudi ne! Amerika ima 5 milijonov brezposelnih in spet ji grozi recesija. Pravijo

da je nekako v takem položaju kot l. 1929, ko se je morala sprijazniti z obnovljeno evropsko konkurenco. Anglija je začutila imigracijo iz držav Commonwealtha, čeprav z zakonom proti priseljivanju v matično deželo tega ne mara priznati. Zahod torej ni v dobrem položaju. Kennedy je sicer mož iz trdega lesa, Kennedy je sicer mož iz trdega lesa, Kennedy pravi na Zahodu, toda za zdaj mu manjka »fascinantni strel na Venero«, atribut absolutne moči kakor to imenujejo Nemci s kislim obrazom. Absolutno moč bi radi na Zahodu v orožju, zoper nekaj, kar se z orožjem ne more uničiti!

V Laosu se je stvar zasukala na stran zakonitega suverena Savana Fuma. Bajje sta se Vzhod in Zahod zedinila za neutralnost Laosa. Toda Amerika se temu terenu težko odpoveduje. V Južnem Vietnamu še vedno vzdržuje vojno misijo, čeprav bi jo bila morala že davno umakniti. Ameriško obrambno ministrstvo je ustanovilo v okviru vojaške pomoči azijske in afriške gverilce, ki naj bi pomagali prijateljskim režimom v 18 azijsko-afriških državah, če bi te režime ogrožale druge sile. To pomeni dolgoročen ukrep za hladno vojno! Tak ukrep je tudi ustanovitev ameriške tujske legije za Kongu, pa tudi polet letala Strato Cruiser, ki je pripeljal tri manjša letala v Kongu je intervencija v stilu hladne vojne.

V Kongu je dobila vojska OZN veliko poverilnico z izglasovano resolucijo, da lahko uporabi tudi silo za preprečitev državljanske vojne. Resolucijo so predlagale ZAR, Ceylon in Liberijska. Dravljanska vojna se je namreč že začela, nekake domače vojske so že na pohodu, belgijske in druge tuje vojaške sile so jim pomagale, »poenostavljen postopek« za učitvenje nasprotnikov je separatist Combe uveljavljal v velikem stilu. Za ta poenostavljeni postopek deportacije in umora so se v praksi izrekle tudi ZDA, s tem, da forsirajo Kasavubuja, ki je izročil Combeju Lumumbo, in levo »vlado«, ki naj bi se razširila z nepomembnimi kongoškimi skupinami. Vsa ameriška politika si prizadeva da bi se komunistične sile v ozvodnem Kongu likvidirale, prišle pod vladno v Leopoldvillu, vojska pa bi prišla pod sovražno poveljstvo. Ta prizadevanja podpira tudi Hammar-skjöld, čigar čistost — tako pišejo v Zahodni Nemčiji — da je občeudovanja vredna. Položaj je torej tak: Če ne bo OZN prevzela skrb za red v Kongu — in to vojska OZN lahko naredi, ker ji domače vojske niso kos — bodo tu ostale samo veselile hladna vojna, državljanska vojna. Nehru je odločno zato, da OZN to vlogo izvede. Če bo videl resno vlogo za to, bo dal indijske oddelke na razpolago. Kaj pa, če se izkaže, da ima SZ prav, ko pravi, da je generalni sekretar OZN podkupljen lakaj Zahoda?

DANICA KOZELJ, delavka v celjski »Aurei«

Pred nami je veliko nalog

Veliko je še nalog, ki jih bo morala obravnavati in pomagati reševati naša organizacija Socialistične zveze pri stanovniški skupnosti Gaberje, je dejala tov. Kozelj, ki je hkrati podpredsednica odbora. — Več kot doslej bomo morali storiti, da povečamo število članov, saj imamo izven organizacije SZDL še nad tisoč volivcev.

Zbori volivcev na našem območju doslej niso dosegli želene uspeha. Zato bo morala politična organizacija vložiti ves svoj oplo, da bodo državljani spoznali, da lahko na njih z mnenji in predlogi odločajo pri reševanju aktualnih problemov. Na zborih volivcev pa mora v bodoče priti do izraza tudi vloga ljudskega odbornika. Doslej so se namreč odborniki slabo udeleževali zborov. Pa ne samo to, slabo so tolmáčili tudi politiko ljudskega odbora in podobno.

Industrijski predel celjskega mesta ima še polno problemov. Naj omenim samo Mariborsko cesto, nadalje pomanjkljivo javno razsvetljavo, potrebo po dokončani ureditvi okolja, hudinjske šole in zlasti še po gradnji stanovanj za tamonjše učitelje. Polne roke dela bi lahko imela tudi komisija za zaščito otrok in družin. Velik problem je zaposlovanje žensk. Na socialno ogrožene osebe bi ne smeli povsem pozabiti. Naša organizacija se med drugim zavzema, da bi moral ljudski odbor povišati podpore, ki jih prejemaajo ti ljudje. In končno ali bi ne bilo prav, če bi za te osebe pripravili sistematični zdravniški pregled.

Hvaležno delo je organizacija SZDL napravila z začetkom ciklusa predavanj o vzgoji otrok in staršev.

Sekcije še niso zaživele, pa čeprav bi imele veliko dela. To kažejo tudi problemi, s katerimi se srečujemo.

organizacijam na področju širšega idejno-vzgojnega dela. V obdobju med IV. in V. kongresom smo uvedli v žalski občini širok program izobraževanja mladih proizvajalcev in

ORGANIZACIJE ZB V ŠOSTANJU

Osnovne organizacije Zveze borcev so v šostanjski komuni začele s pripravami za proslavo 20. obletnice ljudske revolucije. Do dneva borca bodo pripravile več novih spominskih plošč in morda spomenik padlim borcem v Velenju.

Sredstva za ta spomenik so že obljubila vsa večja podjetja v Velenju, posebno Rudnik lignita. V Velenju je padlo 63 borcev in aktivistov NOB.

Zveza borcev pripravlja tudi številne predloge za odlikovanja tistih aktivistov in borcev, ki še nimajo nobenega odlikovanja, čeprav so si jih s svojim delom zaslužili. Komisije so posebno delavne v okoliških krajih, kjer so se med vojno zadrževale enote slavne XIV. divizije. Po oceni tovarišev, ki delajo v teh

71 delegatov iz celjskega okraja

Na petem kongresu SZDL Slovenije bo celjski okraj zastopal 71 delegatov. Na občinski konferenci SZDL v Celju so izvolili osemnajst delegatov in sicer: Franca Lubeja, Vlada Bogataja, Jožico Cokan, Zvoneta Dragana, Mileno Korže, Franca Lončarja, Franca Rozmana, Rika Jermana, Danico Kozelj, Maro Cviki, Staneta Veniška, Cveta Pelka, Miro Ravnika, Franca Rupreta, Toneta Skoka, Draga Spendla, Janeza Kavčiča in Jožeta Jošta. Člane SZDL iz laške občine bo zastopalo pet delegatov: Stane Brinovce, Cveto Knez, Miha Prosen, Anica Železnik in Ljubo Zelič. V moziški občini so se prav tako odlo-

čili za pet delegatov: Vido Vajd, Hinka Čopa, Milana Loštrka, Jožeta Kozarja in Franja Pajka. Na konferenci SZDL v Slovenskih Konjicah so izbrali pet delegatov: Jožeta Jelenka, Dominika Pirca, Hartviga Pirnovarja, Nančo Ravnjakovo in ing. Adolfa Tavčarja. Člane SZDL iz šmarske občine bodo na kongresu zastopali: Drago Debelak, Alojz Vrenko, Stane Sotlar, Marija Jagodič, Milica Libnik, ing. Andrej Marinc, Joško Lojen, Franca Kovačič, Anton Sok, Franca Zupane in Aleksander Videčnik. Iz šmarske občine torej enajst delegatov. Na konferenci občinske organizacije SZDL v Sentjurju so izvolili: Petra

Hlasteca, Jožeta Pečenka, dr. Iva Moserja, Srečka Pratnerja in Franciško Drame. V šostanjski občini so se odločili za naslednjih devet delegatov: Janko Ževart, Peter Sprajc, Marija Zorž, Maks Kranjc, Tone Poljanšek, Ljudmila Stegnar, Damijan Brvar, Boris Brešar in Jože Marolt. Na občinski konferenci v Zalcu pa so izbrali trinajst delegatov in sicer: Jakoba Vodeba, Viktorijo Pečovnik, Rozalijo Kobale, dr. Milo Kranjc, Franca Potočnik, ing. Zvoneta Pelikana, Ludvika Grabnerja, Franca Vidmarja, Ivana Debelaka, Ivana Kovača, Toneta Delaka, Leopolda Rajha in Mirana Cvenka.

OB DVAJSETLETNICI VSTAJE

Stane
Terčak

V OSRČJU ŠTAJERSKE

V noči od 6. na 7. februar je bila XIV. udarna divizija pri vasi Sela s smerjo proti slovenski obmejni vasi Sedlarjevo. V tej noči je morala obvladati Sotlo, žične ovire in minka polja ob meji. Ko se je znočilo so borci s pomočjo hrvaških teren-čev napravili zasilen mostiček, preko katerega so se okoli 23. ure začele premikati edince na Stajersko. Predhodnica divizije je bil ob prehodu I. bataljon Serčerjeve brigade, ki ga je vodil komandant Ilija Badovinac. Bombaši, odstranjevalci minskih polj in žičnih ovir so v nekaj minutah odstranili vse ovire. Pot na Stajersko je bila prosta. Bataljon se je v širokem loku razvil od mostička proti vasi Sedlarjevo, da je zaščitil prehod ostalih edinic pri prehodu čez Sotlo. V slabih dveh urah je bila vsa divizija na Stajerskem. Začel se je najtežji del pohoda, ki je zahteval velike žrtve in nam je prinesel tudi velike sadoe.

Tomšičeva brigada je pod komando Ivana Kovačiča-Elenka odšla

proti Bučam. Tam se je zapletla v boje s Kočevarji, ki so jih tamkaj naselili. Serčerjeva brigada je prišla v jutranjih urah do Zusma, Bračičeva pa je bila v vasi Hrastje. Čez dan so se deli divizije zapletli v borbe v okolici Pilštanja. Naslednji dan so dobile brigade povelje, da se zberejo na Bohorju. Zavezle so položaje v zaselkih Zalog, Glazuta in Podlog. Stab divizije je bil v vasi Plešivec.

Cetudi so bile enote divizije že nad 40 ur neprestano na pohodu in v borbah, je izdal stab divizije povelje, da se v noči od 9. na 10. februar napade in onesposobi rudnik Raštanj. Po kratki borbi ga je za-

vzela Serčerjeva brigada. V istem času je napadala Tomšičeva brigada Senovo.

Dne 10. februarja je bila divizija na položajih Plešivec, Zabukovje, Okroglice in Poljane. Ves dan so bile edince zapletene v borbi z Nemci in verjani, ki so jih zbrali iz vse Stajerske. Glavne nemške koncentracije so bile na Planini in Rajhenburgu. Moč nemških edinic je bila ta dan cenjena na okoli 15.000 dobro oboroženih mož.

Obkoljevanje divizije na Bohorju je bilo brezuspešno. Komandant nemških edinic polkovnik von Treck priznava v svojem poročilu svoj neuspeh. V poročilu generalu Rösenerju poroča: »Ta dan je jasno pokazal da smo pretrpeli izreden neuspeh. Naše sile so nezahtodne tudi poleg ojačanj, ki postopoma prihajajo. Ne moremo vršiti uspešnih akcij proti močnim, vojaško organiziranim in spretno vodenim sovražnim edincem.«

Preden se je divizija umaknila z Bohorja je predala Kozjanskemu bataljonu 21 ranjenec. Vse te je Kozjanski bataljon, ki je imel svoje bolnišnice, rešil.

Divizija je nadaljevala svoj pohod v smeri Lokavca in Zagračnice pri Rimskih Toplicah. Ta nočni pohod je bil dolg 15 km po izredno visokem snegu, preko strmih in težko prehodnih zasneženih hribov. Vso noč je strašno snežilo in pihala je močna burja. Borci, konji in mule so bili pokriti z debelo snežno skorjo; obleka na borcih pa je zmrzovala.

Dne 12. februarja popoldne je bila divizija v ozki soteski Gračnici pri Lokavcu. V soteski je divizija postavila zasedo na cesti Rimske Toplice—Planina. Borcem, ki so bili v zasedi, se je nudil strašen prizor. Nastopajoče nemške edince, ki so se hotele zavarovati pred nenadnim partizanskim napadom, so gnale pred seboj šolsko mladino iz Lokavca.

Kako je bilo? Po cesti so odmevali počasni koraki Svabov, obutih

v pruske škornje in hitro, boječe cepitanje šolske dece. Nemci so se zaskrbljeno ozirali po mračni, zasneženi soteski. Prvim Nemcem, ki so bili v predhodnici, se je nudil čuden prizor. V rebri desno od Blatnikove gostilne se je valila iz gozda dolga kolona. Pred njimi pa se je spuščala partizanska komora z ozke gazi na cesto. Nepričakovano so se znašli pred vso divizijo. Načrt za obkolitev divizije se jim je izjalovil.

Komandant Ilija Badovinac, ki je poveljeval zasedi, se je moral v hipu odločiti, kajti v nevarnosti je bila vsa divizijska komora. Zasedi je dal znak za napad. Ozka soteska se je v hipu spremnila v pravi peklen. Na cesti so zamolklo padla telesa. Plazeči se Nemci so iskali kritja v obcestnem jarku, za skalami in potoku. Šolska deca, ki je stopala na čelu kolone in ob straneh, je v smrtnem strahu dosegla most pred Blatnikovo gostilno.

Komora je bila rešena, zaseda se je pričela umikati. Na cesti, nekaj korakov od umikajoče se zasede, so se motno lesketale švabske brzostrelke in puške. Zapeljivo so vabile partizanske borce. Toda, kdor bi stopil le korak proti cesti, bi se lahko pobratil s smrtjo. Od vsega bataljona, ki je bil v zasedi, je padel v soteski samo komandant Ilija Badovinac.

Divizija je nadaljevala svoj pohod proti Sv. Petru, kjer je imela 13. februarja ostro borbo z 800 možno policijsko kolono. Z mrakom se je divizija premaknila s položajev v smeri Svetine in Opoke pri Storah. Vse enote divizije so skupno nadaljevale pohod.

V prvih jutranjih urah 14. februarja je divizija prečkala cesto Storo—Sentjur in železniško progo pri vasi Opoka. V spomin na ta prehod divizije stoji v bližini lesenega mosta pri Voglajni spomenik. Spotoma so minerc divizije minirali železniško progo, kjer je iztiril vlak. Pohod se je nadaljeval proti Dramljam.

Po borbah nad Dramljami, na po-

bočju Zgornjih in Spodnjih Slemen se je divizija v mraku umaknila na sektor Konjiške gore. Dne 15. februarja se je Tomšičeva brigada borila v Lindeških grapah, Serčerjeva na Mali gori, XIII. pa pri Lindeku. Pod izredno težkimi in dramatičnimi borbami se je diviziji posrečilo, da se je prebila iz nemških obročev v smeri Paškega Kozjaka.

V spomin na te borbe je na razvalinah gradu Lindeka vzidana spominska plošča.

Naslednji dan je divizija zasedla položaje pri Sv. Joštu na Kozjaku in po severozahodnem pobočju Kozjaka proti Dolici. Ta dan je divizija popolnoma izčrpana počivala. Stab divizije pa je izdelal načrt proboja divizije na Pohorje. Proboj je bil določen pri Sv. Marjeti na cesti med Dolicem in Vitanjem. Stik vseh enot divizije je bil v večernih urah dne 17. februarja pri Sedovnikovi domačiji. Okrog 8. ure zvečer se je pričela divizija premikati proti Sv. Marjeti. Predhodnice divizije so na obronkih pri cesti naletele na prve nemške zasede. To noč je bil najhujši mrz na vsem pohodu. Borci so streljali samo iz pušk, ker so mitraljezi zamrzli.

V polnočnih urah se je hotela divizija prebiti z jurišem na obronke Pohorja. Jurišali so v snegu, ki je segal borem skoraj do pasu. Štirje jurišni bataljoni divizije, ki jih je vodil komandant Tomšičeva brigada Ivan Kovačič-Elenka, so se prebili. Nemške policijske enote so žepki so ga na cesti napravili naši jurišni bataljoni, zožile. Tako je ostal del divizije z vsemi ranjenci in komoro na obronkih Paškega Kozjaka. Divizija je bila razpolovljena. Enote z ranjenci in komoro so se do smrti izmučile umikali nazaj proti Paškemu Kozjaku in Basališču.

Na košenak pod Basališčem pri kmetu Glazarju v globoki soteski, so dele divizije napadle prve nemške zasede. Divizija se je z jurišem prebila na vrh Basališča. Rešila je vse ranjence, zgubila pa je skoraj vso komoro.

Stab divizije je odločil, da se enote divizije prebijajo s Paškega Kozjaka proti Graški gori. V tej noči je bila divizija na pohodu mimo Podvina preko ceste in železniške proge Velenje—Dolič, med železniškima postajama Selo in Paka. Borci so bili tako izčrpani, da se je stab divizije izogibal stalnim spopadom. Tudi ranjencev borci niso mogli več nositi. Poskrili so jih pri kmetih na Paškem Kozjaku. Po nekaj dnevih so bili izdani in večina njih ustreljena. Njihov skupni grob je v Strmci nad Dobro. Zveza borcev je v njihov spomin postavila lep spomenik.

Proti poldnevu dne 20. februarja je prišla divizija v hribovsko vasi Plešivec, ki je dala borem zavetje in hrano. Tukaj si je divizija nabrala novih moči za nadaljnji pohod.

Po premiku iz Plešivca je divizija 21. februarja nastopala na svojem pohodu v smeri Velunjskega grabna, ki pa so ga že zasedli Nemci. Ker divizija drugega izhoda ni imela, je napredovala v treh kolonah proti vrhovom Graške gore, ki jih je v zgodnjih popoldanskih urah zasedla. Vsi deli divizije so se združili na Fergunovem vrhu na Graški gori. Nemci so divizijo obkolili. Policijski in esesovski oddelki, gorski lovci, žandarmerija in verjani so divizijo napadli z vso silo. Juriš je sledil jurišu, vendar je divizija Nemce odbila. Graški gori pravijo borci divizije tudi »Gora jurišev«. V teh borbah sta padla med drugimi tudi Vlado Maver-Ronko, najmlajši in najhrabrejši komandant v diviziji in član kulturne ekipe kipar Janez Wels-Belač.

Mesec dni zatem je nekdo prinesel vest, da so ustrelili tudi Marico. Spet je padel name težek udarec. Na srečo, smo kmalu ugotovili, da je bila ta vest popačena in da Marica še živi, pa čeprav v okupatorjevih zaporih v Mariboru, odkoder so jo pozneje odpeljali v taborišče.

Prišlo je 1943. leto. Nemci so izselili mene in Danico. Na srečo sva do osvoboditve ostali skupaj, pa čeprav sva menjali kar pet taborišč.

Ob vrnitvi domov me je čakal nov udarec. Zdal sem šele izvedela, da je v partizanih padel sin Viktor in to že 1942. leta. Tako je veselje ob zmagi in svobodi ter srečanje s preživeli obšla nova žalost. V družini, ki se je spet zbrala, so manjkali trije njeni člani. In kdo je bolj pogrešal njihovo odsotnost kot mati.

Spet je utihnila in se pogreznila v premišljevanje.

Nisem je več spraševal. Ko sem ji stisnil roko, sem videl, da je Frečetova mama navzlic 75. letom starosti še vedno krepka in močna. Navzlic vsemu, kar je prestala in pretrpela.

Da bi močna in zdrava ostala še dolgo vrsto let.

M. Božič

Avtorja divizijske himne sta požrtvovalno pomagala nositi ranjene borce. Na levi skladatelj Sveto zar Marolt-Spič, za njim pesnik Karel Destovnik-Kajuh. Na poho du sta padla oba.

FREČETOVA MAMA

— Cemu naj spet obujam spomine, ki oživljajo strašno bolečino. Srce mi že tako krvavi ves čas odkar ... odkar je začelo pri nas vreti. Kako naj vse to povem. To je nemogoče. Preveč boli. Preveč boleča je rana ob misli na tiste, ki jih zdaj ni več ... je začela pripovedovati Frečetova mama.

Zdal je utihnila. Oči so se ji orosile, v grlu jo je stisnilo. Pogled pa se ji je izgubljal v daljavo, kakor da bi tam iskala moža, dva otroke in vse tiste znane in neznane aktiviste, kurirje in borce, ki so tolikokrat prišli v njeno hišo.

Potem je spet začela, počasi, z bolečim, a vendar odločnim in ponosnim glasom.

— Bilo je že v stari Jugoslaviji ko so nas policaji dvakrat obiskali in premetali celo hišo. Prišli so zaradi sina Viktorja, ki je takrat aktivno delal v Vzajemnosti in Svobodi. S Skvarčo sta si bila najboljša prijatelja. Cestokrat pa se je vozil tudi v Prebold k Slavku Strandru. V to dobo spada tudi Viktorjeva aretacija. Več mesecev so ga imeli zaprtega v Ivanjici. To je bila prva bolečina, ki mi je ranila srce. Vendar sem jo premagala, saj sem slutila, da gre za nekaj velikega.

Dosti bolj živahno pa je bilo pri nas že od prvih dni naprej po prihodu okupatorja. Viki je pogosto izostajal od doma, kadar pa je bil pri nas, se je skrival v dvorani, kjer je imel razmnoževalni stroj. Vedno je nekaj delal in nosil ali pa izročal drugim na skrivaj. Prišli so tudi drugi, ki so iskali hčerko Marico. Obiskov je bilo čedalje več. Počasi sem se z vsemi spoznala. Cetudi ni so nikoli veliko govorili, sem vedela po kaj in zakaj prihajajo. Novo življenje pa ni zajelo le mojih otrok temveč tudi moža. Vozil se je v Sentjur, kjer je zbiral orožje, ki so ga odrgli vojaki bivše vojske, ki je tako žalostno končala. Nosil ga je domov in skrival. Eno od mnogih skrivališč je bilo tudi pod mostom v Novi vasi pri Sentjurju.

Tako je bilo prve dni okupacije. Iz tega časa se dobro spominjam Toneta Grčarja, takratnega sekretarja mestnega komiteja Komunistične partije. Ker je vedno prihajal čisto na tiho, smo mu dali vzdevek Tišina. To ime se ga je tudi držalo.

K nam se je zatekel inženir Rado Iršič. Iz Zagreba je prišel peš. Pot ga je zelo izmučila, nogi pa je imel čisto krvavi. Sprejela sem ga kot svojega otroka, saj je bil naš. Ko pa sem mu začela umivati krvaveče rane, je omedlel, čeprav je bil velik in močne postave.

Miloš Zidanšek je bil silno vesel

človek. Kadar je prišel, smo se mu nasmijali od srca. Ko pa sem mu postregla z ocvrtimi jajci, njegovo najljubšo jed, me je objemal, poljuboval in skoraj plesal z mano.

Oh, to so spomini.

Bilo jih je še več, ki so prihajali v našo hišo. Tako tudi kurirka inž. Stefka Stiblerjeva, ki zdaj živi v Perziji. Ko se je pred leti mudila v naši državi, me je prišla obiskat. Takrat smo spet obudili spomine iz tistih prvih dni enainštiridesetega leta. Kot kurirka se je v naši hiši ustavljala tudi Nada France-Primožičeva, ki je zdaj v Beogradu. Večkrat sem se srečala z Ivanko Uranjekovo, Marico Rodetovo, Bibo Rökkom in drugimi. Kdo bi se jih vse zapomnil. Preveč jih je bilo. Mnoge pa niti nisem spraševala po imenu. Saj takrat to ni bilo važno. Važnejše je bilo, kaj so delali in mislili. V tem pa smo si bili vsi enaki ... razen dveh, ki sta pozneje gestapovcem marsikaj izblebetali. Za to sta po vojni dobili zasluženo plačilo.

Umolknila je in se zagledala. Imel sem občutek, kakor da išče novih moči, da bi razkrila še drugi, najbolj žalosten del svojega življenja.

— Jeseni 1941. leta je prišlo do izdajstva. Zaprl so hčerko Marico. Udarec je prišel nenadoma. V njem se je prvi znašel Viktor, ki je od nekdaj pritekel domov, vzel denar, ki ga je Marica hranila od partijske blagajne in blagajne OF in še druge reči ter vse skupaj nekam skril. Se isti dan sta vsa iz sebe prišla Stefka Stiblerjeva in Tone Grčar. Ko ju je Viki zagledal, jima je v nekaj besedah razložil, kaj se je zgodilo. Nato pa jima je dejal:

— Bežita, diže ko moreta!

Nad našo hišo so se zgrnili črni oblaki. Morila nas je temna, strašna misel. Da bi se izognila aretacijam, sta jo najprej popihala sinova Franc in Viktor. Pobegnili sta na Dolenjsko, od tam pa v partizane.

Namesto nekdanjih starih znancev so enkrat v hišo prišli gestapovci. S seboj so vzele moža, sinova Bineta in Milana ter hčerko Danico. Zdal jih je bilo kar pet iz naše hiše v gestavskih zaporih. Doma sem ostala sama s hčerko, ki je bila tiste dni na obisku v Celju. Bolečina je bila huda. Vsak dan sem trepetala za svojimi otroki in možem. Slutnja me je obdajala, da se je zgodilo nekaj strašnega. Kaj vse sem takrat pretrpela ...

Nekoč so prišli tudi pome. Kar od štedilnika so me zlekli v avto in me odpeljali v zapore. Tam sem v

neki pisarni srečala Marico. Ona jim ni hotela ničesar povedati. Zato so mislili, da bodo z grožnjo prisilili mene in njo, da bi govorili o tistem kar so predvidevali, da veva. Vendar so se zmotili.

Z Marico sva sedeli tesno druga ob drugi. Prijeli sva se za roke in stisnili. S tem sva si povedali vse. Besede so bile odveč. Da bi vendarle omilila napetost in speljala rablje na napačno sled, sem se obrnila do Marice in ji dejala:

— Marica, povej vse kar veš. V tistem hipu pa sem ji stopila na nogo. Razumela me je. Obrnila je glavo, me pogledala in se rahlo nasmehnila.

Pozneje mi je o tem dogodku pripovedovala tudi Marica.

— Sprva mi je bilo hudo, ko sem zagledala mamico. Bila je skrušena. Na oči se ji je videlo, da je veliko pretrpela in prečutila preveč solz. Ko pa sva si stisnili roke, mi je odleglo. Tudi v tistih besedah, ki jih je izrekla mama, sem čutila njeno sovraštvo do nemških kronikov. Na drugi strani pa me je bodrila, čeprav je bila sama potrebna opore in moči. Ko pa sem se za hip ozrla v njen obraz, sem prvič videla, da je njene temne lase pobarval na senčik pramen sive barve. Uboga mamica, sem pomislila. Kaj vse mora pretrpeti zaradi nas ...

Kmalu zatem so iz zaporov spustili Danico. Moža in sina Bineta pa so odpeljali na Borl, od tam pa v Mauthausen. Moža nisem videla nikoli več. Umrl je decembra 1942. leta na bolniškem transportu v Dachau. Preden se je zgodil ta zločin, so me udarili z drugo bolečino.

Iz zaporov so spustili Milana. Vendar ga dolgo niso pustili na »svobodo«. Spet so ga zaprli in ustrelili kot talca v Celju.

Tisti dan, ko se je to zgodilo, sva bili z Danico na vrtu. Naenkrat sva zaslišali strele. Takrat nisem vedela da so z enim vzeli mlado Milanovo ženo.

Po tem dogodku je zavladala v naši hiši mučna tišina. Nihče ni govoril, vsi so se me izogibali. Sklanjali so glavo in me skrivali pogledovali. Skrivali so bolečino. Niso je hoteli vreči name. Vendar ni trajalo dolgo, ko sem zvedela za bridko resnico.

— Povejte mi, kaj je novega, sem silila v naše in druge ljudi. Kaj vam je, da ste tako resnih obrazov? Povejte vendar, kaj se je zgodilo!

Vsi so molčali. Iz oči pa sem jim razbrala strašno žalost. Tedaj sem zašutila, da se je nekaj zgodilo. Znova sem jih prosila in rotila, naj mi povedo vse po pravici. Spet so

molčali. Tedaj sem jim zagrozila da bom šla sama v mesto in poizvedela, kaj in kako. Zdal niso mogli več prikrivati.

— Milana so oni dan ustrelili kot talca ...

Več nisem slišala. V glavi so se oglasili tisti strelci, ki sem jih slišala oni dan. Prevel me je jok. Jokala sem dneve in noči. Z menoj tudi Danica. Od joku so mi oči zatekle, da skoraj gledati nisem mogla več. Ne morem vam povedati, kako je bilo takrat z menoj in kako zelo je trpel materino srce ... Tega se ne da popisati.

Mesec dni zatem je nekdo prinesel vest, da so ustrelili tudi Marico. Spet je padel name težek udarec. Na srečo, smo kmalu ugotovili, da je bila ta vest popačena in da Marica še živi, pa čeprav v okupatorjevih zaporih v Mariboru, odkoder so jo pozneje odpeljali v taborišče.

Prišlo je 1943. leto. Nemci so izselili mene in Danico. Na srečo sva do osvoboditve ostali skupaj, pa čeprav sva menjali kar pet taborišč.

Ob vrnitvi domov me je čakal nov udarec. Zdal sem šele izvedela, da je v partizanih padel sin Viktor in to že 1942. leta. Tako je veselje ob zmagi in svobodi ter srečanje s preživeli obšla nova žalost. V družini, ki se je spet zbrala, so manjkali trije njeni člani. In kdo je bolj pogrešal njihovo odsotnost kot mati.

Spet je utihnila in se pogreznila v premišljevanje.

Nisem je več spraševal. Ko sem ji stisnil roko, sem videl, da je Frečetova mama navzlic 75. letom starosti še vedno krepka in močna. Navzlic vsemu, kar je prestala in pretrpela.

Da bi močna in zdrava ostala še dolgo vrsto let.

Na Stajerskem je razen Nemcev pozdravil divizijo tudi prvi sneg. Na sliki so med drugim: narodni heroj Viktor Avbelj-Rudi (drugi z leve), ob njem pa pozneje padli divizijski komisar Stane Dobovičnik-Krt, za njim komandant Tomšičeve brigade Miha Mišica.

Še vedno premalo žena

vklučenih v razna področja družbene dejavnosti

Obiskali smo delegata za V. kongres SZDL Slovenije tov. Ljudmilo STEGNARJEVO in z njo pokramljali o raznih problemih s področja socialnega varstva in vključitve žena v družbeno dogajanja. Ko smo ji postavili nekaj vprašanj, je nanje rada volje odgovorila. Naš razgovor smo začeli z vprašanjem:

Socialno varstvo odraslih in mladine je dokaj obširno področje težavnega dela, ki ga rešuje zato pristojen svet pri občinskem ljudskem odboru. Bi nam povedali nekaj besed o delu in o problemih, ki jih obravnava ta svet?

»Delo tega sveta je zelo odgovorno in resno« je dejala tov. Stegnarjeva, »saj se svet ukvarja in določa o delih, ki so v interesu države, pa tudi in timnih zadevah posameznika. Člani sveta so namreč že mnogokrat z osebnim prizadevanjem in navesti skušali pomagati tistim, ki sami ne zmorejo krmariiti zakonske barke, saj so tu skoraj vedno prizadeti tisti, ki so najmanj krivi, to so otroci.«

Kako pa svet rešuje probleme varstva otrok?

»V občini je precej dobro razvita rejniška služba. Pred časom smo imeli mrežo obiskovalk, ki so v raznih primerih mnogo pomagale družinam. S takim delom se je močno okrepila tudi rejniška služba. S prisiljevanjem nove delovne sile pa se odpirajo novi problemi, posebno pereči so problemi nezakonitih otrok. Področje socialnega varstva zajema tudi mladostne delikvence, nad katerimi svet vodi nadzor in jim v danih možnostih nudi tudi pomoč.

V preteklosti smo imeli tudi več primerov nekoliko duševno zastojalnih mladih ljudi, ki jim nikakor nismo mogli najti ustreznih zaposlitve. Moram poudariti, da je tako mladino zaradi premajhnega razumevanja podjetij zelo težko zaposliti, takih podjetij, ki bi sposobnosti in moč takih ljudi lahko koristila, pa še nimamo.«

V komu ima svet največ opore pri reševanju te problematike?

»Delo na področju socialnega varstva je dokaj obširno in zahtevno, sloni pa v največji meri na ramah žena. Mnogo je najrazličnejših vprašanj o zaščiti otrok in družin, pri tem pa večkrat občutimo pomanjkanje strokovnega socialnega delavca. Prav v težjih primerih dostikrat spoznamo, da z vsemi našimi življenjskimi izkušnjami nismo kos individualnemu primeru, ki bi ga mogoče uspešneje reševali, če bi spoznali znanstveni način reševanja. Vsekakor pa bo najino, da bomo v okviru razvijajočih se stanovanjskih skupnosti vključili še več resnih žena prav v to področje dela.«

Ko že govorimo o delu žena, bi nam morda povedali nekaj besed o delu ženskih društev?

»Dejavnost ženskih društev v naši občini mi sicer do potankosti ni znana, spominjam pa se, da prva leta žene v njih nismo našle konkretnih oblik dela. V zadnjih letih so se društva za napredek gospodinjstva zelo okrepila. Mnogo so si prizadevala z organizacijo raznih tečajev. V Sošanju je bil vsako leto izveden dobro organiziran šiviljski tečaj in po več kuharskih, katerih so se udeleževale v velikih meri mlada dekleta in žene.

Praksa je pokazala, da je bil že skrajni čas, da smo prešle preko tečajev in predavanj k pouku zdrave prehrane. Preko stanovanjskih skupnosti bomo morali rešiti še težave, ki tarejo zaposleno ženo in mater. Prav zaradi tega je bilo že v pripravih za ustanovitev stanovanjskih skupnosti vključeno večje število žena. Začetne težave so precejšnje, največja ovira pa je pomanjkanje zato potrebnih materialnih sredstev, s katerimi bi mogli usposobiti taka uslužnostna podjetja, ki bi zaposleni ženi najbolj ustrezala. Seveda je pri tem tudi mnogo drugih pomanjkljivosti. Primer: V Sošanju se že dlje časa govori

o tem, da je nujno potreben obrat družbene prehrane, nismo pa napravili še nobene ankete, katere podatki bi opravičili nujnost takega obrata. Uslužnosti v pralnici mnogim našim ženam niso dosegljive, po splošnem mnenju naših žensk pa so tudi predrage.

Kaj pa udeležba žena v organih družbenega in delavskega samoupravljanja?

»Moram ugotoviti, da so od vseh vprašanih, ki sem jih že obravnavala, najbolj odmaknjene žene, ki so zaposlene v industriji. V tovarnah, kjer imajo izključno ali v veliki večini zaposleno žensko delovno silo, je razmerje žena v DS, UO in sindikalnih vodstvih dobro, v večjih obratih, kjer je zaposlenih kakih 30 odstotkov žena, pa je v teh organih zastopanih le malo žena. Bodoča politična vodstva v podjetjih se bodo morala bolj truditi za gospodarsko in politično udejstvovanje in uveljavljanje žena. Tudi pri SZDL je kljub visokemu številu vse premalo žena v vodstvih in takih, ki se aktivno udeležujejo. Prepričana sem, da bodo komisije pri Občinskem odboru SZDL, ki se ukvarjajo z reševanjem takih pomanjkljivosti, dosegle v bodočem delu večje in kvalitetnejše uspehe« je končala tov. Stegnarjeva, ki bo o nakazanih problematikah prav gotovo spregovorila tudi na V. kongresu SZDL.

SREDSTVA IZ OBČINSKEGA PRORAČUNA

Svet za finance Občinskega ljudskega odbora Sošanju je v sodelovanju s svetom odbora že sestavil osnutek proračuna za tekoče leto. Osnutek bodo obravnavali zbori volivcev, ki jih bodo v občini sklicali v času od 5. do 12. marca, obenem s predlogom perspektivnega programa razvoja občine v letih 1961 do 1965 in predlogom družbenega plana za letošnje leto.

Iz predloga proračuna je razvidno, da se bodo proračunski dohodki in izdatki v letošnjem letu povečali za 31 % v primerjavi z lanskim letom in to od 217 na 287 milijonov dinarjev. Dohodki proračuna se bodo povečali predvsem zaradi večje udeležbe občine v skupnih dohodkih občine in okraja in zaradi precejšnjega porasta dohodka gospodarskih organizacij v občini, ki bodo zato prispevala več sredstev v občinski proračun.

Kot vsa leta doslej bodo največ sredstev proračuna porabili za finansiranje šolstva. Preteklo leto so v te namene porabili okrog 83 milijonov dinarjev, letos pa predvidevajo, da bi za potrebe šolstva dodelili družbenemu skladu za šolstvo iz občinskega proračuna okrog 114 milijonov dinarjev ali 37 % več kot lani. Poleg tega računajo, da bo imel ta sklad okrog 15 milijonov dohodkov na račun prispevka za šolstvo. Sredstva, ki so namenjena za finansiranje šolstva, bo razdelil posameznim šolam posebni upravni odbor občinskega sklada za šolstvo in sicer po kriterijih, ki jih bo predpisal občinski ljudski odbor s posebnim odlokom. Solški odbor vsakega posameznega učnega in vzgojnega zavoda pa bo ta sredstva samostojno razdelil za kritje osebnih izdatkov zaposlenega učnega osebja in za kritje ostalih materialnih izdatkov.

Po dosedanjih predvidevanjih bodo morale šole večino svojih dohodkov nameniti za osebne dohodke učnega osebja, ker so ti precej narasli zaradi povečanja položajnih plač, višjih honorarjev, višjega plačila za nadurno delo in podobno.

Za socialno zaščito bodo v letu 1961 porabili okrog 15 milijonov dinarjev, od tega za oskrbnine v mladinskih domovih in domovih za omeogle 5.800.000 dinarjev, za rejnine 1.100.000 dinarjev in za podporo socialno ogroženih članov Zveze bor-

cev 1.000.000 za ostale socialne podpore 3.300.000 dinarjev. Za šolanje revnih in defektnih otrok bodo znašali izdatki 1.000.000 dinarjev.

Za potrebe zdravstva bodo namenili 14 milijonov, od tega skoraj polovico za preventivno zdravstveno službo.

Več sredstev kakor lani bodo porabili tudi za komunalno izzadno. Največ za izdelavo projektov in investicijskih programov, nadalje za potrebe krajevnih odborov in občinskega cestnega sklada.

Nadaljnji proračun predvideva povečane izdatke za državno upravo in predvojaškc vzgojo, vendar tu le toliko, kolikor se bodo povečali osebni dohodki po zakonitih predpisih.

Iz vsega navedenega sledi, da se predlog občinskega proračuna sestavlja v skladu s težnjo, da bi v mejah možnosti dodelili čim več sredstev za šolske, zdravstvene, socialne ter komunalne potrebe, za delo družbenih organizacij, medtem ko bodo ostale potrebe krili s sredstvi lanskega obsega.

ŽIVAHNA RAZPRAVA o planskih nalogah

Na skupni seji Občinskega komiteja ZK, Občinskega sindikalnega sveta in Občinskega odbora SZDL so pred dnevi obravnavali v Sošanju smernice petletnega perspektivnega načrta za sošanjsko občino. Ker pomeni ta načrt spreminjanje Saleške doline v velikansko industrijsko področje z nadaljnjo izgradnjo rudnika in pričetkom gradnje energo-kemo kombinata, ga bodo posebno skrbno obravnavali tudi na zborih volivcev, ki bodo v prvi polovici marca.

PREDAVANJE Sergeja Vošnjaka

V torek je imel predsednik komisije za tisk Glavnega odbora SZDL Slovenije Sergej Vošnjak v Velenju in Sošanju zanimivi predavanja o aktualnih zunanje-političnih problemih.

Predavanje je organizirala delavska univerza v Velenju in je bilo to že drugo predavanje te vrste v letošnji sezoni.

Obračun dela

Na večerni srednji ekonomski šoli v Velenju so v teku kolokviji za prvi semester. 31 slušateljev je do sedaj pokazalo zelo dober uspeh. V Velenju je že končala s predavanji tudi politična šola. Sedaj se pripravljajo na izpite, ki bodo ob koncu meseca.

V tečaju za pridobitev kvalifikacije za rudarsko stroko se je vpisalo pri Delavski univerzi zopet 200 kandidatov. Redni pouk se je že pričel.

V Velenju in Sošanju je ta teden začela z delom »Šola za življenje«, ki bo imela v programu deset zanimivih predavanj iz psihologije, spolnega življenja in lepega vedenja. V šolo je vpisanih največ mladincev.

Čiste in umazane želje

Zvedelo se je, da bodo v Jugoslavijo prišli otroci, katerih starši so postali žrtve kolonializma v Alžiru, Kongu in drugod. Jugoslovanski Rdeči križ se je obrnil na humane državljane FLRJ, da bi te sirote vzeli v oskrbo. V Beograd prihajajo številna pisma naših državljanov, katerih vsebina je v bistvu enaka: Želimo posvojiti afriško siroto...

Cloveku je toplo pri srcu, če posluša razgovore v družinah, ki so že trdno prepričane, da bodo v kratkem dobile mala črna bitja. V družini M. J. so otroci dorasli. Eden je že v svojem poklicu drugi študira na srednji šoli tretji končuje osemletko. Družina je napredna z razmeroma dobrim, čeravno ne odličnim standardom. Treba je vsak dinar pametno obrniti.

Komaj čakam nanj. Želim da bo deček v starosti od treh do štirih let, se navdušuje žena ki sama šiva obleke za svoje otroke. — Kako bo čeden. Kar zamišljam si ga, kako bo njegovi temni polti pristajala bela obleka. Skoraj neverjetno se mi zdi, da bo gosto skodrani deček čez čas začel lepo čebliati v našem jeziku, da se bo igral z otroci iz sosesčine, da bo lepo okrogel in živahen. Pozneje bo hodil v šolo...

Na Afriko ne bo pozabil, je pristavil mož, gledali bomo, da bo počasi dojemal žrtve njegovih pravih staršev. Želim, da bi postal dober strokovnjak, ki bi kdaj pozneje doprinesel svoji pravi domovini svoj delež k napredku...

Peljala ga bom na sprehod

okoli črnskih otrok

ko bo hodil v šolo, ga bom spremljala. Jaj, kako se veselim nanj. Kako mu bo kaj ime? ... Pogovor zaide v podrobnosti: Kje bo spal? Da ne bodo težave s hrano, ki je revež najbrž ni navajen. Ne bo prehladno za otroka vročega sonca? V kovčkih z oblekami že odrasli otrok brskajo roke skrbne gospodinjice, ki ogleduje kose oblekic za prvo silo...

Kakor da pričakujejo svojega otroka, z vso ljubeznijo, upi in toplimi čistimi željami...

Nekie drugje. — Praviijo, da bodo za vsakega doajali 11.000 dinarjev mesečno. To so denarci, dragi moj. Kaj ko bi vzeli kar tri. Dva fanta, ne premajhna, ki bi lahko že delala na vrtu in dekle, ki bi mi bila v

pomoč v gospodinjstvu. Lahko bi pustila službo in ostala doma. Fanta bi lahko ti porabil pozneje v svoji delavnici, dekle pa bi ostalo v hiši, kdo bo uzel črno punco? Pomisli 33 tisočakov. Za obleke bi potrkali še pri Rdečem križu in socialnem skrbstvu. Kot slišim, za njihovo prehrano ne bo težav, saj so vajeni le slabega. Če pa nam kdaj ne bo odgovarjalo več, saj jih lahko spet oddamo... Jaj, kaj praviš, so ti zamorčki krščeni ali so še pogani...?

Naši ljudje v večini z ljubeznijo pričakujejo prihod afriških sirot. Večinoma jih vodijo humane čustva. V takih družinah bodo temnopolti otroci našli svoj topel drugi dom. Poskrbeti pa bi bilo treba, da bi afriške sirote nikoli ne prestopile praga v takih hišah, kjer so nagibi temni in umazani, kjer je v ospredju koristoljublje, kjer bo uprašanje dobre vzgoje duomljivo. Osirotele afriška mladina naj v Jugoslaviji najde prisrčen sprejem, enakopraven položaj in vsestranske pogoje za njihov razvoj. Zato že kar ob začetku odklanjamo vsako špekulacijo in rasne predsodke lažnih humanistov.

Predlagam: Osebnе prošnje naj spremljajo tudi priporočila množičnih organizacij in skrbstvenih organov. Odgovornost, ki jo naša družba prevzema s prevzemom afriških sirot, je dvokratna: naš dolg do zafranega afriškega človeka in do naših socialističnih načel enakopravnosti. Tako nalogo pa lahko opravijo le najbolj zavestni, moralno neoporečni in resnični humani ljudje v naši družbi.

Občni zbor gasilcev

V SOŠANJSKI OBČINI 12 GASILSKIH DRUŠTEV IN 577 ČLANOV — NAJVEČJI PROBLEM POŽARNOVARSTVENA ZAŠČITA IN TEHNIČNA OPREMA

V Sošanju je bil v nedeljo letni občni zbor občinske gasilske zveze. Občnega zbora so se udeležili v velikem številu izvoljeni delegati gasilskih društev, zastopniki okrajne in republiške gasilske zveze, podružnice DOZ Celje in podpredsednik občinskega ljudskega odbora Anton Močilnik.

O stanju požarne varnosti v sošanjski občini je poročal predsednik občinske gasilske zveze Miloš Volk, ki je poudaril, da ta varnost znatno zaostaja za hitrim gospodarskim in družbenim razvojem v občini. Vrednost splošno ljudskega premoženja se je v letih po osvoboditvi zelo povečala, dočim je požarno varstvena zaščita le za malenkost nad predvojnim nivojem. Število gasilskih društev se je sicer nekoliko povečalo, nabavili so tudi precej opreme, vendar vse to ne zadostuje za uspešno opravljanje požarnovarstvene službe. Najbolj kritično stanje je pri motornih brizgalnah, ki so precej izrabljene, nekatere pa sploh neuporabne, kot v Sentilju.

Tudi gasilski avtomobili so v podobnem stanju, saj je bil po osvoboditvi nabavljen samo en gasilski avto za sošanjsko gasilsko društvo, dočim so ostala vozila stara. Podobno stanje požarne varnosti je tudi v večini gospodarskih organizacij v občini. Največ je tu napravil Rudnik lignita Velenje, ki je za svoje gasilsko društvo nabavil avtociстерno. Gasilski avto ter nekaj druge opreme. Posebno pereče je to stanje v Tovarni usnja Sošanju, kjer je v posameznih obratih nevarnost požarov zelo velika zaradi naprav, ki so izdelane iz lesa in bi bilo za najnujnejše protipožarne naprave investirati okrog 7 milijonov dinarjev. Ponekod se tudi vodstva podjetij in organov delavskega samoupravljanja za probleme zaščite pred požari ne zanimajo v dovoljni meri.

V občini je trenutno 12 gasilskih društev. Za njihovo sodobno opremo bi bila potrebna znatna finančna sredstva in je zato potrebno najprej opremiti tista društva, ki so v krajih, kjer je koncentrirano največ splošno družbenega in zasebnega premoženja. To so predvsem društva v Velenju, Sošanju, Topolšici.

NOVA BENCINSKA ČRPALKA

Letos bodo v Slov. Konjicah zgradili med drugim tudi novo bencinsko črpalko in sicer zunaj mesta. Sedanja je v središču mesta ob glavni cesti in še poleg glavnega križišča. Ze lani je bilo slišati, da bodo prepovedali njeno nadaljnjo uporabo, letos pa vse kaže, da bodo zgradili novo, kar so upoštevali tudi v načrtu razvoja trgovine.

ŠOLA ZA ŽIVLJENJE

Sporazumno z aktivni ljudske mladine v sošanjski občini je delavska univerza Velenje organizirala šole za življenje. Le-te obsegajo 10 izbranih predavanj s področja spolne vzgoje in priprave za srečen zakon. Prvo tako predavanje je že bilo v Velenju. O temi Kaj morata vedeti fant in dekle o sebi, je govoril doktor Zargaj iz Velenja. Predavanje je poslušalo 31 mladincev in mladink. Ker so vse naslednje teme izredno zanimive, so prepričani, da bo število prijavljenцев še naraslo. Predavanja bodo redno ob torkih v predavalnici delavske univerze Velenje. S temi predavanji bodo naslednji teden pričeli tudi v Sošanju. Zelo razgibano je tudi življenje mladine v Smartnem ob Paki. Po vsej verjetnosti bodo tudi v Sošanju odprli tako šolo za življenje.

ŠTUDENTJE MOZIRSKÉ KOMUNE SO USTANOVLILI SVOJ KLUB

Trinajstega januarja zvečer so se v majhni sobi na FAGU v Ljubljani zbrali študentje Zgornje Savinjske in zadrečke doline ter predstavniki komuné Mozirje.

Predsednik pripravljalnega odbora tov. Jeraj je prisotnim nakazal smernice in namen novo ustanovljenega kluba.

Študentje so v Ljubljani zaposleni s študijem, delajo v različnih krožkih, a ko pridejo počitnice, so doma, nimajo povezave s komunoi. niti nimajo povezave med sabo, so družbeno, politično in družabno nedelavni. Temu je seveda krivo okolje. Dosedaj so bili člani Celjskega akademskega kluba, v katerem pa zaradi geografske oddaljenosti in nedelavnosti kluba niso delali. Sedaj so ustanovili svoj klub, klub študentov Zg. Sav. doline.

Njihove smernice so zelo obsežne in če hočejo vse izpolniti, bo treba res prično delati.

Ideološko-politično delo naj se usmeri predvsem na prenos pridobljene teorije na teren, pomagati strokovno pri različnih družbenih in mladinskih organizacijah. Bil je sprejet tudi predlog o sodelovanju z ZB pri izdaji Zbornika.

Veliko pomoč bo treba nuditi komunoi pri organiziranju turističnega tedna, ki bo v mesecu avgustu. Ustanovili so oktet, ki bo sodeloval pri proslavi 20-letnice osvoboditve. Možnosti dela pa je še veliko, naj naštejem samo nekaj predlogov, ki so jih dali študentje pri diskusiji. Organizirati partizanski pohod na Dobrovlje—Creto ali Menino planino, Akademski ples, športne in kulturne prireditve itd.

Na ustanovnem občnem zboru sta bila prisotna tudi predsednik komuné Mozirje tov. Hinko Cop in se-

kretar občinskega komiteja ZK tov. Franjo Pakj. »Čutimo, da je vaša naloga skrbeti za napredek domačega kraja in pomagati samemu OLO pri reševanju problemov.« je dejal tov. Cop. Mi vam bomo po vseh možnostih pomagali in smo vam namenili že prvo dotacijo. Veliko pričakujemo od vašega dela in prepričani smo, da naša pričakovanja ne bodo ostala jalova.« je nadaljeval tov. Cop.

Oba predstavnika sta potem orisala v kratkem smer razvoja komuné in njene potrebe, delegate študentov pa sta povabila v občinske forume in objubilila, da bo komuna spremljala njih delo. Študentje pa pomagali pri delu komuné; saj v skupnem delu izkušenih veteranov in mladih, ambicioz in teorii polnih ljudi je sigurn uspeh.

Klub je mlad, to je prvenec Zg. Savinjske doline, da pa bo dorastel svojim ciljem in nalogam, bo treba delati, delati in zopet delati.

IZOBRAŽEVANJE RUDARJEV v Velenju

Pretekli teden so v Velenju zaključili izpite za 250 rudarjev. Rudarji so obiskali 5 tečajev, ki so trajali štiri mesece. Največje težave dela mladim rudarjem pisмено izražanje. V kratkem bodo ponovno pričeli s tečaji za učne kopače. Rudarji da bo v njih prav tako 250 rudarjev. Izobraževalni center Rudnika lignita Velenje, ki te tečaje organizira, želi izobraževalno delo še razširiti, da bi tako še bolj povečal razgledanost mladih rudarjev.

V. V.

Brez zaokroženih zemljišč ne bo šlo

Med štirinajstimi delegati šmarnske občine je tudi tovarš Aleksander VIDEČNIK, ki že devet let prizadevno dela na vodilnih mestih v šmarnskem kmetijstvu. Vsekakor je to pomembno delo, ker je kmetijstvo gospodarska osnova za to kmečko občino.

»Vesel sem, da bom lahko sodeloval na republiškem kongresu SZDL«, je ponovno dejal, »kjer nameravam povedati nekaj o kmetijskih problemih naše občine, ki so zaenkrat tudi najbolj bistveni. Menim, da je naša najvažnejša naloga: krepiti družbeni sektor kmetijstva, ki je predpogoj za sodobno kmetijsko proizvodnjo. Danes imamo v občini Kmetijsko gospodarstvo Šmarje pri Jelšah, ki s šestimi delovnimi obrati, kar zaradi razdrobljenosti zemljišč niti ni najboljše! Zajema 630 ha obdelovalnih površin in zaposluje povprečno 160 ljudi. Usmerjeno je prvenstveno v sadjarstvo in živinorejo. Poleg kmetijskega gospodarstva so v občini še zadružne ekonomije, ki imajo veliko prihodnost prav na Kozjanskem območju, kjer je zadruga zajela že vso razpoložljivo zemljo: splošno ljudskega premoženja. Siroko pa je pristopila tudi k najemanju kmetijskih površin. Določene ovire pa so v tem, da nimajo razpoložljivih hlevov in strojnih lop, čeprav razpolagajo z dokaj močnim strojnim parkom. Razdrobljenost obdelovalnih zemljišč skoraj povsod onemogoča vsestransko izkoriščanje kmetijske organizacije. Povrh pa so po Šmarnskem ceeste v zelo slabem stanju in bo potrebna odločno nekaj ukreniti.«

Razdrobljenost obdelovalnih površin in razgibana konfiguracija pokrajine v veliki meri hromita intenzivnejšo kmetijsko proizvodnjo. Vsekakor bo potrebno poskusi tiste oblike proizvodnje, ki danim pogojem najbolj odgovarjajo. Pestra raznolikost kmetijskih kultur, ki je tradicionalna predvsem v zasebni proizvodnji, nikakor ne vodi k višji in donosnejši kmetijski proizvodnji. Kmetijsko gospodarstvo in tudi zadružne ekonomije že odločno usmerjajo proizvodnjo. KG Šmarje pri Jelšah pravkar zasaja 24 ha strnjene nasad priliskavih jablan po terasnem sistemu pri Rogatcu in opravlja globoko rigoliranje za 50 ha plantažni nasad v Skrbniku pri Pristavi. V živinoreji so se specializirali tako, da imajo na obratu. Pristava samo tisto živino, ki jo pitajo, v Rogasški Slatini, Rogatcu in Šmarju samo molčnice, a v Kostivnici pripravljajo hlev samo za mlado živino, za kar imajo že zagotovljena sredstva. Pravkar razmišljajo tudi o pašniškem obratu, ki bo obsegal 25 ha za vzrejo mlade plemenske živine. Tako so odločno pristopili k načrti proizvodnji. V zvezi s prizadevanji za enotnejšo kmetijsko proizvodnjo je tovarš Videčnik povedal še to:

»Družbena proizvodnja v kmetijstvu se razvija s krepitvijo kmetijskega gospodarstva in zadružnih ekonomij. Ob tem pa se pojavlja dvotimnost, ki je lahko precej zaskrbljujoča. Vsekakor nastopa danes kot nosilec družbene proizvodnje v kmetijstvu zadruga. Vendar moramo biti pri tem previdni. Kmetijski zadruzi v Obsoletju na Kozjanskem imata pogoje za to, medtem ko bi družbeno proizvodnjo v šmarnsko-rogasškem območju zaenkrat še morali usmerjati v okrilju kmetijskega gospodarstva Šmarje pri Jelšah, ki ima povsod tude svoje obrate. Ze sami vodilni organi kmetijske zadruge v Rogasški Slatini so opozorili na problem, ki vodi v dvotimnost. Pri razdrobljenih površinah, ki so posebno očitne pri rogasški kmetijski zadruzi, je težko voditi rentabilno družbeno kmetijsko proizvodnjo. Vsekakor brez primerno zaokroženih obdelovalnih površin ne bo šlo več. Najugodnejši pogoji za razvoj družbene proizvodnje so na Imenskem polju in v dolini Mestinske med Sodno vasjo, Pristavo in Zibiko. V Pristavi je že sedaj precej močan družbeni sektor, medtem ko je na Imenskem polju še sorazmerno omejen, čeprav je kmetijsko gospodarstvo tudi uspelo pridobiti že lepe površine. Prav tu predvidevamo razviti večje živinorejsko središče. Obe dolini bosta po dokončanih melioracijskih delih dali okrog 300 ha proizvodnih površin. V skladu s splošno občinsko politiko v kmetijstvu,

je KG Šmarje pričelo z odkupovanjem in najemanjem zemljišč. Da pa ne pozabim! Pokazal bi še rad na pomanjkljivosti pri najemanju zaposlenih v kmetijstvu. Kmetijski delavci v šmarnskem družbenem sektorju so v celoti plačani po učniku, vendar nam to povzroča preglavice, ker kljub temu ljudje v povprečju pre malo dobijo. Delovni učinek je

Z občnega zbora Kmetijske zadruge Laško Obsežen načrt kmetijskega razvoja

V nedeljo je bil v Laškem občni zbor Kmetijske zadruge, katerega so se poleg številnih članov udeležili še predsednik laške občine Stane Brinovc in več drugih zastopnikov gospodarskih in političnih organizacij.

Poročilo o dosedanjem delu do pred združitvijo obstoječih kmetijskih zadrug je podal upravnik Kmetijske zadruge Jože Kreže. V njem je nakazal razvojno pot združene zadruge ter poudaril predvsem bodoče naloge. Ko je govoril o proizvodnem načrtu, je dejal, da ima Kmetijska zadruga Laško po svoji nedavni združitvi s KZ Jurklošter, Rimske Toplice in Rečica vse pogoje za načrtno blagovno proizvodnjo, ki bo temeljila predvsem na povečanju proizvodnje krmilskih rastlin, živine, mesnatih prašičev, sadja in jagodičevja. V okviru družbenega petletnega plana občine Laško bodo na zasebnih kmetijskih gospodarstvih povečali blagovno proizvodnjo v primerjavi z lanskim letom za 25 odstotkov. Da bodo to dosegli, bodo vključili v kooperacijski proizvodni odnos 30 odstotkov travniških in njivskih površin. Tako bodo vključili v proizvodnjo visokorodnih kmetijskih kultur ob maksimalni uporabi sodobne agrotehnike 1400 ha kmetijskih površin.

Glede na dejstvo, da je na tržišču vedno večje povpraševanje po mladi živini, nameravajo opustiti sedanji polmlečni tip goveda in preiti na izrazito mesnat tip goveda, kot je n. pr. sivorjava ali simentalška pasma.

Da bi izboljšali sadjarstvo, ki sedaj propada, bodo v naslednjih petih letih uredili nekaj velikih plantažnih sadnih nasadov predvsem na področju Sedraža, Trnovega, Sela in obširnega področja nad Laškim. V Gozdecu pa bodo nasade črnega ribeza v naslednjih letih še povečali za 20 ha. Tako menijo, da bo zadruga po petih letih imela okoli 200 ha sadnih in jagodičevih plantaž.

Perspektivni razvoj zadruge bo zahteval investicijska sredstva za financiranje potrebnih proizvodnih kmetijskih objektov. Predvsem bo potrebno preurediti zadružne objekte z odkupnimi skladišči, skladišči za reprodukcijski material in strojno lopo.

Za izvedbo zastavljenih nalog bo do kmetijski zadruzi potrebna kar precejšnja investicijska sredstva: 146 milijonov din. Za pospeševanje živinoreje 19 milijonov, za sadjarstvo in jagodičevje 72 milijonov, za gradnjo zadružnih objektov in skladišč 35 milijonov, za nabavo mehanizacije 16 milijonov in za razširitev hmeljskih nasadov 4 milijone dinarjev.

Del teh sredstev bodo v perspektivi petletnega poslovanja krile, z naložbo dela dohodkov v zadružne sklade, saj zadružniki predvidevajo povprečni letni promet zadruge v tem obdobju preko 500 milijonov din. Na letni promet v zadruzi bodo močno vplivali tudi na novo ustanovljeni proizvodni obrati kot na primer pitlišče, mlade živine v Jur-

prezizek prav zaradi razdrobljenosti parcel. Delavec je na primer plačan po delovnem učinku, medtem ko mu poti, ki v seštevku znašajo več kilometrov, a to da več dragocenih delovnih ur, nihče ne more šteti v delovni uspeh, in je, razumljivo, ne moremo nagraditi. Potrebno bo talcoj pristopiti k določenim arondacijam obratov in zadružnih ekonomij, s čemer bo pomagano vsem kmetijskim proizvajalcem družbenega in zasebnega sektorja, a s tem tudi omogočena večja proizvodnja.

Naloge so velike. Prav organizacija SZDL bo prva poklicana, da pravilno obvešča ljudi, ker le s širokim sodelovanjem državljanov bodo tudi na Šmarnskem mogli premostiti okosteno tradicionalnost v kmetijski proizvodnji. Občani se naj jasno zavedajo, da so vsa prizadevanja naše družbe podkrepjena edino z željo, dati ljudem, kar jim pripada, omogočiti vsem boljše življenje. V prizadevanju za uresničitev te želje bodo nastopali tudi ostali šmarnski delegati, med katerimi so še: Stane Sotlar, Andrej ing. Marinc, Joško Lojen, Franjo Zupanc, Milica Libnik, Antan Sok, Drago Debelak in drugi.

Pred V. kongresom SZDL Slovenije Socialistična politika na vasi

Po 1952. letu se je z boljšo organizacijo in povečanjem članstva utrdila vloga kmetijskih zadrug. Vrsta pozitivnih ekonomskih ukrepov je sprostila pobudo kmetijskih proizvajalcev in okrepila njihovo zanimanje za proizvodnjo.

Po treh letih dokaj različnih prizadevanj je kmetijska proizvodnja dosegla in deloma že presegla predvojno raven. Leta 1955 pa je bila v sklepih CK ZKJ in pozneje četrtega plenuma SZDL Jugoslavije začrtana nadaljnja osnovna smer kmetijskega razvoja. Zvezna ljudska skupščina pa je spomlad naslednjega leta z resolucijo formulirala novo agrarno politiko. In končno teoretično osnovo socialistične politike na vasi je utemeljil še tov. Kardelj v posebni knjigi. Organizacije SZDL in Zveze komunistov so skupaj z zadruhami in družbenimi organizacijami pojasnjevale, kako naj se kmetje vključijo v moderno proizvodnjo, kako se bo razvijala socialistična preobrazba vasi. Istočasno so tudi ljudski odbori izboljšali odnos kmetijstva. Močno so se zavzeli pri utrjevanju družbenih kmetijskih posestev. Prav tako so se vključili v akcijo za

preusmeritev kmetijskih zadrug od nekmetijskih dejavnosti na izključno kmetijsko proizvodnjo. Politične organizacije, predvsem pa Socialistična zveza, so se močno zavzele za utrjevanje in poglobljanje vloge kmetijskih zadrug, ki predstavljajo pomemben činitelj pri socialistični preobrazbi vasi. Čeprav se je število kmetijskih zadrug zmanjšalo za polovico, so njihova osnovna sredstva zdaj trikrat večja. Na eno zadrugo pride povprečno dobrih tisoč hektarjev obdelovalne zemlje. Procesi združevanja pa še zmeraj ni

Cetudi obseg kooperacije narasča iz leta v leto, vendar proizvodno sodelovanje še ni povsem zadovoljilo ekonomske prednosti obeh partnerjev.

Formiranje večjega števila zadružnih ekonomij na modernih osnovah se je začelo šele leta 1958. Zdaj imajo zadruge v lastni obdelavi že 4.000 hektarjev. Mimo tega urejajo lastne mlečne farme, specializirane obrate za pisanje telet in razne predelovalne obrate. Tako preraščajo tudi zadruge v kmetijske kombinatne. Na ta način bodo učinkoviteje izvajale tehnično

kloštru, proizvodni kmetijski obrat v Rinskih Toplicah ter proizvodna obrata hmelja in črnega ribeza.

Sprico tega, ker smatra zadružni svet, da prodaja in predelava mesa sodi v kmetijsko proizvodno dejavnost, bodo v Laškem ponovno pri zadruzi pričeli s to dejavnostjo. V zadružni mesnici bodo prodajali vsaj za 10 din cenejše meso in mesne izdelke.

Iz razprave po poročilih je bilo razvidno, da so posamezni člani zadruge v razpravi dali vse premalo poudarka glavnim problemom zadruge, več pa so govorili o manj važnih stvareh, ki večkrat nimajo niti prave zveze s kmetijskimi proizvodnimi načrti. Zato je razpravo dopolnil predsednik občine Stane Brinovc, ki je poudaril predvsem množično sodelovanje pri izpolnjevanju proizvodnih načrtov in dvigu kmetijske proizvodnje. Dotaknil se je tudi ostalih gospodarskih vprašanj, ki bodo prav tako zadovoljivo rešena, če bodo zadružniki aktivno sodelovali in tako dali svoj delež v nadaljnjem družbenem razvoju.

Tako delo ni najbolj varno

Nasi predpisi glede varnosti dela pri kopanju jarkov in drugih podobnih delih so dovolj dobri in toliko zahtevni, da štiti zaposlene pred nesrečo, potrebno jih je le upoštevati in izvajati. Včasih pravijo nekateri vodilni ljudje v podjetjih, da vsega tega le ni treba ali pa ni mogoče urediti. Morda imajo po svoje prav, toda nastane vprašanje, kaj bodo storili in rekli potem, ko se bo zemlja na takem ali podobnem izkopu sesula in ko bo nekemu polomila noga ali stori la še kaj hujšega.

Kdo bo pozneje in kako bo to opravičeval pred delavci in pred skupnostjo? Končno pa predpisi vendar le niso pisani zaradi predpisov in tudi niso zrasli za zeleno mizo. Povzeti in napisani so iz prakse in za prakso, za varno delo zaposlenih delavcev.

Gozd — naše bogastvo

zaključen; le v celjskem okraju bi lahko rekli, da je.

Velikanski porast kmetijske proizvodnje so zadruge dosegle predvsem s širjenjem kooperacije z zasebnimi kmetijskimi proizvajalci. Medtem, ko je kooperacija v letu 1957 zajela tri tisoč hektarjev površin, se je že lani povzpela na 72.000 hektarjev in s tem zajela približno trinajst odstotkov vseh obdelovalnih površin v Sloveniji. Razen tega pa je kooperacijska proizvodnja dosegla izredne uspehe še pri donosih, saj so bili v glavnem povsod večji, kot pa v neorganizirani kmečki proizvodnji.

in socialistično, rekonstrukcijo našega kmetijstva.

Nova politika, stimulativni ekonomski odnosi, večja vlaganja in večja materialna sredstva, predvsem pa razvijanje agrokombinativ, so povzročili skokovit porast kmetijske proizvodnje: povprečno za 10,7 odstotkov na leto.

Investicije so utrdile družbene kmetijske organizacije in jim dale materialno podlago za povečanje proizvodnje. V zadnjih sedmih letih so se skupne investicije povečale za več kot sedemkrat, pri čemer je bil močan poudarek na opremljenosti in nabavi živine.

Zivljenski pogoji kmetijskih delavcev na družbenih posestvih so se dokaj izboljšali, vendar je stanje še marsikje nezadovoljivo. Sindikati kmetijskih delavcev in vsi ostali forumi bi morali temu posvetiti večjo skrb.

Izkušnje prvih dveh let dela zadružnih svetov kažejo, da so ti samoupravni organi v kmetijstvu krepko posegli v gospodarjenje zadrug, da so imeli odločilen vpliv na kooperacijo, da so pozitivno vplivali na smotno uporabo skladov zadrug, na spremljanje planov itd.

TAKO DELO NI NAJBOLJ VARNO

Vino botruje prekrškom...

Nedvomno so naši ljudje radi veselji. Tudi žlahtno kapljico cenijo, pa čeprav diši po šmarnici. Tega jim nihče ne bi zameril, če bi upoštevali tudi zmernost. Pa kaj: ko začne teči po grlu, je večkrat tako težko odjenjati! Maligani so zavajevalni: dokaj hitro šinejo iz želočca v glavo, kjer zgoljajo vse misli. Pobrskali smo po zapiskih, ki jih hrani šmarnski sodnik za prekrške in ugotovili, da so lani izrekli 1373 upravnih kazni. Največ, 81,8 odstotkov prekrškov, se je zgodilo na cesti. Ljudje si dosti upajo, ko sedajo brez vozniškega dovoljenja za krmilo. Previdnost je vendar mati življenja, toda mladi ljudje, ki so se največkrat spozabili, to premalo upoštevajo. Lažjih prometnih karambolov, ki jih je obravnaval sodnik za prekrške, je bilo kar 14. Prometnih prekrškov sledijo prekrški zoper javni red in mir, če ne upoštevamo spodrsilaje, ki so jih storili kmetovalci z nedovoljenimi sečnjami. Zaradi pretepanja in podobnih izgrede je bilo pred sodnikom preko 250 prestopnikov, a od tega samo z rogaskega področja 210. Mhm, vroče krvi so tam naokrog in to prvenstveno mladi ljudje! Ogledimo si enega izmed čestih spopadov!

V gostišču v Rogatcu je bila družba osemih mladih ljudi, od katerih je šestorica ni služila vojaškega roka. Vino jim je že močno zaplesalo po glavah, ko je eden padel s stola. Pomislite, jezen je pograbil stol in ga razbil, kot bi sahi

les bil krivec. Škode ni hotel poravnati. Duhoti so se razvneli, dokler nekoga tovarša niso vrgli na tla in sta dva brata pričela hoditi po njem. Zabliskal se je nož, kozarci in steklenice so sfrčali po lokalu. Nekdo je prinesel še ročico. Dva starejša in treznejša možaka sta vročkovne peteline potem izrinila na plan, ti pa so napadli človeka, ki je slušajno prihajal mimo. Norost, kaj? In cena: kazni 19.000 din, odškodnina 39.000 din, zaradi prizadele težje telesne poškodbe pa bo sodišče imelo zadnjo besedo. In tovariševa nezmožnost za delo? Tudi to je denar. Se isti dan pa so si pripočili — ne vsil — starega moža, ki je prodajal domače volnene nogavice. Že v gostilni so mu dva para neopazno odvezli, potem pa so stopili za njim na cesto, se norčavo pogajali, dokler ga eden ni udaril z opeko po glavi, da je nezvesten omahnil. Pri tem pa mu je zmanjkalo sedem parov nogavic. In vsemu je botrovalo vino ter mladostna objestnost, ki je lahko dokaj nevarna za družbo, če je pravčasno ne zajezimo. Opaziti je tudi, da se pretepačo vedno isti ljudje. Devetnajstletni O. B. z rogaskega konca, brez zaposlitve je bil samo lani petkrat pred sodnikom zaradi pretepačev ter so mu poleg 10 tisočakov odmerili še 22 dni zapora.

»Same upravne kazni tu ne bodo dosegle popolnega učinka,« je izjavil sodnik za prekrške tovarš Jozbinšek. »Večjo aktivnost pri reševa-

Pred V. kongresom SZDL Slovenije Razgibano obdobje

Obdobje med četrtim in petim kongresom SZDL Slovenije je tudi na področju kulture in znanosti prineslo novih uspehov in dosežkov. Hiter razvoj gospodarskega življenja je posvečal potrebe na tem polju. Zelo po novem, sodobnejšem kulturno prosvetnem življenju so naraščale hitreje, kot smo jih utegnili v celoti zadovoljevati. To je bilo v resnici razgibano obdobje, polno iskanj in uveljavljanja socialistične vsebine dela.

Ustanovljenim kulturnim in prosvetnim ustanovam so se pridružile nove investicije za vzgojo in zobraževanje odraslih — delavske univerze. Tudi ostale ustanove kot gledališča, muzeji, nižje glasbene šole itd. so razširile svoje dejavnosti. Na vsakem koraku se je uveljavilo skupno prizadevanje za normalno in neprekinjeno kulturno, vzgojno in zabavno življenje delovnih ljudi, četudi so primeri, da se nekatere ustanove še zmeraj zapirajo v ozek krog notranje dejavnosti.

Dosedanja praksa kaže, da razvoj kulture in kulturno prosvetnih dejavnosti ni vedno odvisen od ekonomskih pogojev v posameznih komunalnih, ampak tudi od subjektivnega vrednotenja kulturne dejavnosti. Zato bo nadaljnja rast vse bolj odvisna od sodelovanja čim širšega kroga državljanov v vodenju kulturno prosvetnega življenja.

Organi družbenega upravljanja so se v teh letih ne samo oblikovali in utrdili, temveč so tudi na področju kulture in prosvete postali neoljudski sestavni del družbenega življenja. Medtem, ko so v prvih letih predvsem obravnavali zadeve materialne in praktične narave, pa so se v zadnjem času že odločno lotili načelnih nalog, politike na svojem območju, problemov nadaljnjega razvoja itd. Pri tem so pokazali veliko skrb, da bi se določeno področje razvijalo v skladu z ostalimi.

Celjski mestni Muzej v bodoče...

Se pred leti je bilo okrog Stare grofije nekako tako, kot da so stoletja zapustila od nekdaj grofovske palače le temno, sivo patinirano fasado, razpokane stene in razmajane hodnike z arkadnimi

prostorji dobili ornamentirano parketna tla, nove električne napeljave in ostalo, kar bo sodilo v stavbo, namenjeno muzejskemu razstavljanju stalnih zbirk in občasnih razstav.

Fortuna — bronasta rimska plastika

loki... Tako je bilo še pred nedavnim, dokler niso prišli zidarji, postavili lesene odre in pričeli z delom. Ob vztrajnem zidarskem, klesarskem, mizarskem obnovljanju je poteklo že več let in končno je Stara grofija le rešena propada.

Ta arhitektura, najzanimivejša stavba Celja že nekoliko dobiva bleščečo, skladno lepoto prvotno kasno renesančnih in zgodnje baročnih igrivih arhitektonskih oblik. Vse, kar je bilo statično ogroženo, je postalo trdno in varno. Fasada je dobila novo barvo s poudarkom na začrtanih lokih nad arkadami, ovalnih linah in na opečnatem, konsolastem venčnem zidcu pod streho.

Obenem s temi deli so notranji

Ko bo stavbna obnova končana, bo Mestni muzej presenetil s preurejenimi starimi slikami. Te niso namreč v tem času dostopne javnosti ravno zaradi obnovitvenih del. Vse zbirke pa bodo potem ponovno razstavljene na povsem sodoben način, kar bo dajalo zlasti pomembnejšim predmetom posebno veljavo. V ta namen je akad. slikar prof. Maks Kavčič iz Maribora restavriral stensko slikarstvo rokokojske sobe, ki z malenkostnimi retuširami ustvarja harmonično vzdušje v tem malem, nekdanj fevdalnem prostoru. Tu bodo freske same glavni eksponat in jih bodo dopolnjevali le posamezni primeri stilskega pohištva, tu pa tam pa sočasne, skoraj igrive rokokojske plastike.

Celjski strop, edinstveni tovrstni profani spomenik v Jugoslaviji bo zaščiten pred ognjem; stare retuše na njem bodo odstranjene, ker so svojo dobo že preživele in jih bodo strokovnjaki nadomestili z novimi. V dvorani pod stropom naj bi se v bodoče izvajali mali komorni koncerti starih skladb, predavanja o umetnosti in še kaj.

V podstrešnem hodniku nad arkadami bo čisto na novo urejen grafični kabinet, kjer se bodo poleg razstav znane celjske stare grafike vrstile tudi občasne razstave manjšega formata. Pri tem so mišljene predvsem razstave grafičnih listov, tako starih kot modernih, reprodukcij, umetne obrti in tudi drobne plastike. Tako bo ta kabinet služil kot miniaturni galerijski prostor, ki bo utrl pot bodoči celjski galeriji ali vsaj stalnemu razstavnemu prostoru.

Poleg grafičnega kabineta bo mali prostor služil srednjeveške-

mu oddelku — za gotško plastiko in za gotške arhitekturne detajle, ki izvirajo iz celjskega območja.

Vsekakor pomeni oziroma bo pomenila pomembno novost tiskov. »Celjska soba«, kjer bo razstavljeno gradivo, ki je povezano s celjskimi grofi. Ker je v Celju samem ohranjenega izredno malo materiala — omenili bi lahko le lobanje grofov celjskih in dva meča iz gradu — bo treba seči po kopijah in foto reprodukcijah arhitektonskih detajlov z grbi, celjskih listin, grafičnih dokumentov, gotških oken itd. Z ureditvijo tega prostora bo celjski muzej premoštil znatno vrzel z ozirom na dokumentacijo lokalne srednjeveške zgodovine, ki je slavna ravno z obdobjem celjskih grofov.

Svoje mesto bo dobila tudi izvenevropska zbirka Alme Karlson. Ta zbirka nudi zlasti šolskim obiskovalcem jasen vpogled v življenje azijskih, zlasti primitivnih ljudstev.

Arheologija bo poleg stalnih prostorov dobila še v pritličju kasneje dozidane stavbe svoj lapidarij. Tu bo razstavljeno kamnito rimsko gradivo z Noričkim vojakom, raznimi nagrobniki itd., ki se zdaj skrivajo na dvorišču Glasbene šole in pod arkadami muzeja.

Oddelki NOB se bo izselil iz stavbe Stare grofije, kajti v eni sami sobi ne more prikazati celotnega gradiva iz dobe revolucije v celjskem okraju. Tu so aktivisti, partizani, Stari pisar, Frankolovo, interniranci, partizanske bolnice in še in še. Ogromno je dokumentov in drugega gradiva. Toliko ohranjenega gradiva iz te dobe nima vsak muzej. Zato je skrajni čas, da se z njim seznanijo Celjani in drugi obiskovalci.

Omenili bi še depoje, ki jih urejajo v podstrešnih prostorih grofije. Zdaj bo prvič možno voditi točno konservatorsko preparatorsko evidenco nad dragocenimi umetninami in začeti z znanstvenim proučevanjem nekaterih še neobdelanih področij (steklo, keramika, orožje, cinasta posoda, tekstil, pohištvo itd.).

Tudi park za muzejem bo služil razstavnim hamenom in sicer bodo tu na ogled večji eksponati iz kamna ali podobnega materiala.

Ko bodo gotovi prostori za študijsko knjižnico — to bo v dozdani stavbi poleg muzeja — in ko se bo izselila vinska klet, se bodo znova odprle možnosti za razvoj muzeja. Pokazalo se bo kaj več iz etnografije, galerijskih zbirk in arheologije.

V glavnem ima Mestni muzej v Celju pred seboj obetajočo prihodnost. V primerjavi z drugimi muzeji bo s svojim bogatim materialom, ki neštetočrat spada med dragocene unikate pri nas, pomenil z novo ureditvijo pravo presenečenje. In to presenečenje za svoje stalne (leto 20.00) pa tudi za nove. Zlasti pa bo mnogo doprinesel k lepotam in zanimivostim našega mesta, ki se po svojih kulturno zgodovinskih spomenikih (Stari grad, gotska arhitektura, Stara grofija, rekonstruirano Heraklejevo svetišče na Sadržko vemu vrtu) uvršča med prva mesta v naši državi. In končno si brez tega tudi sodobnega turizma niti zamisliti ne moremo več... Zato bo celjski muzej v bodočnosti tudi s turističnega pogleda lahko v redu opravljal svojo nalogo.

Milena Moškon

S polje študijske knjižnice

Beutler W.: Meine Dunkelkammer-Praxis. Düsseldorf ok. 1957. S. 26201.
Calvi B.: Fonti italiane e latine nel Presepio magorico. Torino 1958. S. 26185.
Luznik M.: Sociometrija v šolski praksi. Celje 1959. S. II 1924.
Makarenko A. S.: Knjiga za roditelje. I. Sarajevo 1956. S. 26077.
Marković D.-S. Bosiljčić: Moša Pijade. Ljubljana 1960. S. 26138.
Marš K.-F. Engels: Kritika Gotskog programa. — Kritika nacista Erfurtskog programa. Beograd 1959. S. 26072.
Marx K.-F. Engels: Prepiska. I-III. Beograd 1956-1959. S. 26111.
Menaše L.: Gabrijel Stupica. Ljubljana 1959. S. II 1920.
Miroš D. P.: Propaganda, reklama, publicitet. Zagreb 1959. S. II 1951.

NOVA PREMIERA DELAVSKEGA ODRA »SVOBODA« CELJE

V soboto, 4. marca ob 19.30 se bodo člani Delavskega odra Celje predstavili Celjanom s komedijo »Kukavičje jajce«.

Igro bodo ponovili v nedeljo, 5. marca ob 17. uri v Delavskem odru. V glavnih vlogah nastopajo: Zora Cervinko, Marija Ramšak, Franc Planinc, Jože Jordan, Zani Uranič, Jožica Zupan, Jaro Zelinka, Janja Skorjanc in drugi. Režiral je Cveto Vernik. P. A.

IZ CELJSKEGA GLEDALIŠČA

Skrb za domače novitete

Doslej so na celjskem gledališkem odru uprizorili kar 21 novih slovenskih dramskih del. V minulih dneh pa se jim je pridružil še Kališnikov prvorajenec, drama v štirih dejanjih »Ozka špranja za sonce«, ki je bila izbrana in nagajana na lanskem natečaju celjskega gledališča.

Avtor drame Stefan Kališnik podarja, da je napisal dramo iz današnjih dni, polno sodobnih, aktualnih življenjskih problemov. V ospredju je nasprotje med dvema človekoma, ki sta si po svojih značajih, svojih težnjah in dejanjih nasprotna, sovražna: nasprotje med poštenim in hkrati premalo ambicioznim in odločnim poštenjakom ter poletnim in stremuškim koristolovcem in karieristom. Vzporedno ob njunem nasprotju in nastalih konfliktih pa se prepletajo nujna dogajanja: neurejeno življenje in eksistenca poštenjaka, razrahljan zakon, brez prave topline in urejenosti, kar vodi ljudi v brezup, pijanost, prepire in razdor. In če k temu dodamo še gibčnega karierista, ki z ogabnimi intrigami pomaga razdirati to že itak krhko zakonsko vez je o drami že veliko povedanega. Dodati je treba še še slučajno in hkrati niti bistveno potrebno vzporedno zgodbo osamele in bolne sosedice in znanke Marije, ki skuša z zločinom popraviti to zakonsko podrtje in hkrati maščevati svojo neizživeto ženskost.

Avtor je načel nekaj povsem življenjskih in aktualnih problemov sodobnega človeka. To mu je šteti v pohvalo. Lotil se jih je pogumno in odkrito. Vprašanje pa je, kako je te probleme obdelal vsebinsko in tehnično. Priznati moramo, da niti vsebinsko niti dramaturško tehnično ni

bil dosleden samemu sebi in svoje mu hofenju, ustvariti delo, ki bo gledalca vsem pritegnilo, ga prepričalo in zadovoljilo. V določenih trenutkih je imel gledalec vtis, da mu je zmanjkalo prikladnih besed in situacij ter se je posluževal marsičesa, kar delu bolj škoduje kakor koristi. Resni zasnovi in razmišljanju glavnega junaka Metoda se pridruži naivno in skoraj nasilno skonstruirana zgodba o nezvestobi njegove žene, večni prepri in pijanstvo, ki nimajo globlje in tehtne vzročne osnove; strahotno maščevanje razočarane Marije in končno neložičen samomor žene, ki sploh nima vzroka zanj. Marsikaj je v delu na silo skonstruiranega, nepričljivega in neizživljenjskega. To gledalca moti in mu ne nudi resnične umetniškega užitka. Tako je s Kališnikovimi ljudmi, med katerimi je najbolj prepričljivo izdelana Heda, vsi ostali pa so bolj ali manj enostranski in ozki v svojih karakternih lastnostih.

Delo je režiral kot gost Jože Tiran, igrali pa so: Jože Pristov kot Metod Golob, Marjanca Krošova kot njegova žena Heda, Marija Goršičeva kot Marija in Janez Eržen kot Igor Zumer. Režiser je v svojem konceptu skušal zajeti Kališnikovo dramo v čim realnejši okvir. V tem sta mu pomagala scena Svete Jovanoviča, kakor tudi igra nastopajočih. Vsekakor pa je bilo med njimi čutili razliko, ki jo je povzročila že vsebinska oznaka posamezne osebe. Obe igralki, ki sta že v delu obdelani dosti bolj življenjsko, prepričljivo in logično sta tudi s svojo igro izstopali in presegali oba soigralca.

I. B.

Prizor iz Ozke špranje za sonce

UGLEDNI GOSTJE

Po uspeli turneji po Italiji, kjer je Slovenske soliste vodila pot preko koncertnih odrov Milana, Bologne, Brescie in Verone, srečujemo ta sestav zopet na domačih koncertnih odrih. V sredo, 8. marca bodo gostovali v Celju, naskar odpotujejo 9. marca v Maribor in naslednji dan v Ptuj.

Sodeč po imenitnih ocenah italijanske glasbene javnosti, se razvijajo Slovenski solisti pod taletirko prof. ljubljanskega konservatorija, Karla Rupla, v preizkušnjo

telo, o katerem se bo še govorilo. Debutirali so leta 1957 in v kratkem času svojega obstoja dosegli zavidno stopnjo zlatosti in vigranosti. Godbeniki, ki virtuosno obvladajo svoje instrumente, bodo izvajali v Celju znameniti Bachov Koncert za violino v a-molu (solist Karlo Rupel), Vivaldijev Concerto grosso, Padre Martinijevo Sinfonijo a quattro, ki zrcali poznobaročna italijanska stilna prizadevanja, medtem ko bo moderna glasba zastopana z deli Tajčevića in Ramovša.

Ansambel — Slovenski solisti

O prevajanju FILMSKIH NASLOVOV

(Poljudno razmišljanje)

Potem, ko smo v Celju videli Reko smrtni, Vstajanje in še celo vrsto podobnih filmov, pravzaprav filmskih naslovov, je zdaj priromalo k nam še »Došlo, toplo leto«. Tako je brezimni celjski prevajalec filmskih naslovov ustrelil še enega kozla (v primeru z Vstajanjem kozliča) in obogatil svojo slovensko zbirko s trojejo, za katero mu vsekakor pripade vsaj skromno priznanje.

Za katerim grmom potemtakem tičijo kozli in v čem je skrivnost uspehov prevajalske flinte? To je vprašanje.

Prevajanje filmskih naslovov spada skupaj s prevajanjem filmskih podnaslovov v kompetenco kulture, in kdor je recimo iz Vstajanja naredil vstajanje — ker pač vstaja vsak dan, o Vstajenju pa je podjetno še ni nič slišal — ta je s področja kulture zašel v območje kritike satire ali epigrama, to je, iz trdnega v plinasto stanje.

In dalje: filmi imajo svoje naslove in naslovi imajo svoj smisel — ne glede na to, da so dostikrat nesmiselni; so kratkoročno potrebni, kakor je na primer na steklenici arcnji potrebna etiketa, ki te arcnije točno označuje. Zamenjava parafinovega olja z ricinusovim oljem bi bila kajpak zelo neugodna. Toda, če ostanemo v sferah prevodov, bodo pač zagovorniki tolerance že unaprej odklonili vsakršne organske neprijetnosti, ki bi jih utegnili povzročiti slabo prevajanje filmskih naslovov. To je docela

točno. Se tako popačen in izmaljen prevod tega ali onega izvirnika prav gotovo ne more učinkovati na prebavo (čeprav drastični primeri niti niso izključeni), ampak usa stvar nazadnje ni samo v prebavi! Je namreč drugje. Če smo se že odločili, da naslovov filmov ne bomo puščali v originalu, ker imamo navsezadnje svoj jezik in ker jezikovni pacifizem na Slovenskem še ni toliko razvit, da bi te originale lahko vsakdo tudi razumel, tedaj jih torej prevajamo. Prevajamo pa jih seveda lahko na različne načine. Najtežji način je prav gotovo tisti, če ne poznamo nobenega jezika, torej tudi ne tistega, iz katerega prevajamo. V takih primerih je skoro izključno, da nam bo prevod uspel. To velja predvsem za tako imenovane prevode jezika. Nekoliko lažje je prevajati iz srbohrvaščine, to je, iz jezika, ki nam je končno tudi tuj, če ga ne poznamo. Ta jezik ima namreč, podobno kakor slovensčina vse polno fines. Vendar pa za tale primer vse fines odpadejo: srbohrvaško LETO ni tudi slovensko leto, o čemer se je mogoče prepričati v slovarčku. Iz tega sledi, da ima to LETO v slovensčini drugačni pomen in da bi ga moral pač prevod če že ne točno, vsaj smiselno opredeliti. Pa ga ni. In ker ga ni, ni poprej smiselno presaditi niti vstajenja!

Sicer pa — male so te reči, toliko manjše, kolikor večja je prevajalska kultura! dhr

PASJI POKOL

Večkrat je mežikal pred pragom. Rjavkaste oči so bile tople. Kadar me je pozdravljali, ni lajal, le cvilil je in se skušal vzpeti po nogah. Z rahlo zakrivljenim repkom, ki je bil temnejši od rumenorjavkastega kožuščka, je živahno mahal. Bilo mi je enajst let in s Flokijem sva bila nerazdružljiva prijatelja. Brata so Nemci odgnali, oče je bil v zaporu; sploh so bili takrat tako čudno tesnobni dnevi.

Ponoči je venomer lajal. Nihče se ni mogel pritihočiti k osamljeni hiši pod gozdom. Na Cipeka je bevskaš se podnevi. Njega ni maral. Pa Cipek je res bil čuden patron. Pravili so, da mu delo nikoli ni preveč dišalo, zato je z domače kmetije nad gozdom raje uhaljal k trškemu veljaku, kjer se je motovilil poleg kamiona in prinašal vse vaše čenče. Tega so novice vedno zanimale, zato je Cipeku celo naročal, naj prisluškuje večernim pomenkom pri domačijah. Flokiju in tudi ostalemu vaškemu pasjemu rodu nočni obiski niso bili všeč. Če se je Cipek sku-

šal mimogrede pritihočiti pod okno, je psiček srdito zalajal in se skušal strgati z verige. Ljudje so slutili, kaj se dogaja okrog oglov.

Johan, pri katerem je Cipek venomer tičal, je bil zares v prvih dneh okupacije pravi trški veljak. Nekdanji petokolonaš je bil zdaj župan in vodja nacistične stranke in tako skoraj neomejen gospodar nad življenjem občanov. Ze prve dni je pometel s tistimi, ki mu niso bili najbolj pri srcu. Pregradove, Drobničeve, Bovhetove, Počivalškove, učiteljice in župnika, brata in še nekaj drugih je poslal v pregnanstvo, nekatere pa v smrt in v Dachau. Znesel pa se je tudi nad zvestimi hišnimi čuvaji, ki so bili Cipeku in podobnim prihuljenecem napoti. Lepega junijskega dne je bilo zapovedano, da morajo vsi prignati svoje pse na zbirno mesto ob gozdiču blizu Pasaričeve trgovine.

Floki je veselo skakal okrog mene, ko sem ga spustil z verige in prišel na vrh. Cvilil je od zadovoljstva. V prsih me je dušilo. Vse

sem mu dovolil. Plezal je name in me obližoval po rokah, po laseh. »Jaz ga ne bom gnal, mama!« sem skoraj jokaje spregovoril v sobi.

»Moraš ga!« je rekla mama, ki je bolna ležala. »Vidiš, očeta ni, odgnali so ga. Micka ga tudi ne bo, stara je. Zda nam moraš ti pomagati namesto očeta! Flokija moraš gnati, sicer se nas odpeljejo in očetu bi se lahko še huje godilo.«

Stopal sem počasi, Floki me je skoraj vleklo po cesti. Že od daleč sem videl, kako so z vseh strani vodili pse proti gozdiču. Srečal sem sosedovo teto, ki je nekako čudno smrkala.

»Kaj pa delajo? Jih cepijo?«
»Zaklali so ga. Pa tako zvest je bil,« je stokala.

»Zaklali?« Nisem mogel več naprej. Solze so mi curkoma spolzele po licih, obrnil sem se in s Flokijem stekel domov. Prutil sem k mami: »Ne bom ga gnal; zaklali ga bodo!« To je bilo preveč zame. Takrat sem jokaje kričal in v neobgljenosti jezi bi hotel raztrgati Cipeka in tiste zelene žandarje. Stekel sem na hlev za svisti in do poznega dopoldneva osamljeno ihtel.

Zvečer Flokija ni bilo več. Naša stara Micka je pripovedovala: »Tako se mi je smilil, ubogi Floki. Kar za gobček ga je zgrabil in mu z nožem prerezal vrat. Samo za hip

CIRIL DEBELJAK

IZ HIMALAJSKEGA DNEVNICA

24. 5.

Dan počivanja. Po dolgem času zopet umivanje, preoblačenje, in misel na poljenje želodca, kar je v prostih dneh naše glavno opravilo. Prispela je pošta od doma. Lep skupen moj naslov. Vesel sem, da se tako zanimajo za nas in spremljajo našo pot. Pisma terjajo odgovor, vendar mi danes še ni do tega posla. Kurir odide s pošto čez tri dni, do takrat bom upam gotov. Jezi me, da v pislih vsi sočustvujejo z nami zaradi življenja na ladji in indijske vročine, v resnici pa nas že tri tedne mori vse kaj drugega. Sicer pa nič ne pomaga, vmes je 10.000 km poti, nazaj grede bo pa ravno obratno, saj potrebuje pošta tja in nazaj mesec dni. Ob štirih so odinili fantje proti taboru I. Zunanaj vztrajno sneži, vreme se slabša. Upamo na lepo predmonsunsko dobo, ki naj nastopi okrog prvega junija. Prosim, držite fige. Zvečer poslušava z Antejem evropski del radijske oddaje New Delhi, vendar nimam dosti od tega, ker me počasi draži stara bolezen — hemeroidi. Upam, da sedaj v oddolčnih dneh ne bom imel z njo preveč sitnosti. Spanje je polovično, sneg naletava, veter udarja v sunkih ob šotorsko platno.

25. 5.

Zbudim se zgodaj, narava zahteva svoje. Sneži brez prestanka. Grebeni so vsi v snežnih zastavah in šele po deveti postane mirneje. Onim na poti v tabor II sigurno ni postlano z rožicami. Upam, da se popoldne umiri in bodo lahko dovršili svoj namen, sicer pade postavitev taborišča na nas in s tem gre v izgubo dragocen čas. Iz baze I, kjer domuje Stane z zdravnikom, pride po kurirju sporočilo, naj pošljemo takoj plazmo. Izgleda, da je s Stanetovo boleznijo resneje, kot je izgledalo prvotno. Pišem pisma, dnevnik in urejujem opremo, vmes prebiram TT

in Tovariše, ki so prišli včeraj s pošto vred. So sicer stari, še zimski, vendar za nas popolnoma novi, ker nas datumi ne zanimajo. Za kosilo se je Ang Nima potrudil, saj ve, da moramo biti jutri pripravljeni za naslednjih nekaj dni, kjer bo kuhanje in sploh hrana velik problem. Popoldne je minil v šotoru, z Antejem sva načrtovala naš vzpon na greben Trisula I. Če bo lepo vreme, namerava prva skupina postaviti relesno taborišče III pod grebenskim delom, nadelati s stalno vrvmjo začetek grebena, nato pa prenesti tabor III sedlo pod vrhom II. Najina naloga bo nato postavitev tabora IV nekaj pred ali za vrhom Trisula II in če bo lepo vreme, potkus vzpona na glavni vrh. Zvečer zopet radijska oddaja, nekaj melodij je šlo do srca, rodilo se spomini, — človek je pač slabič.

26. 5.

Zbudim me prihod nosačev z baze I, ki nosijo drva in sedaj tudi pošto med nami in Stanetom. Enemu izmed njih so gledale iz nahrbtnika tanke noge barala. Zgodil se je čudež. Naš zdravnik je v bližini taborišča podrl eno najlepših trofej Indije — Himalajskega gamsa — barala. On trofeje, mi pa sveže meso, ki si ga že tako želimo po petih tednih »pločevinaste košče.« Stanetu gre na bolje in vsi upamo, da še poseže z nami v zadnji naskok. Se vedno pada sneg, vrhovi so v meglah. Jezi me, da morava z Antejem še danes v vsakem vremenu od tabora I, ker smo dogovorjeni, da se jutri zjutraj srečamo s prvo skupino v taboru II oziroma III. Sneži! Kljub temu odhod ob 16. V gosti megli iščeva prehod preko razpokanega dela ledenika, ki je sedaj že popolnoma brez snega. S seboj nosimo precejšen zalag baralovega stegna in se že vsi veselimo dobre večerje.

20-LETNICA VSTAJE ★ 20-LETNICA VSTAJE ★ 20-LETNICA

NAJSTAREJŠI UDELEŽENEC NARODNOOSVOBODILNE VOJSKE

Redko kateri prebivalec Nikšića pa tudi Crne Gore je tolikokrat sodeloval v bojih in zamenjal toliko gospodarjev ter kraljev kot Krsto Knežević. Vse njegovo življenje je v glavnem bilo posvečeno borbi za svobodo.

Začnimo pri tistem, o čemer on najraje pripoveduje, o dnevih zadnje borbe v narodnoosvobodilni revoluciji.

V petinosemdesetem letu življenja je prišel stari junak Krsto Knežević v štab nikšićkega partizanskega bataljona 1941. leta. Bataljonu je takrat poveljeval legendarni junak Sava Kovačević.

Bilo je v jesenskih dneh, ko je komandant gledoval Proi udarni bataljon. Na njegovem čelu je stal že posem osiveli starec. Sava je motril borce.

— Izstopi ti...
— Borec je izstopil iz vrste.
— Tudi ti izstopi.

~~~~~
vratu in od sreče zajokala.

Ozka in majhna izbica je bila spet polna sreče in zadovoljstva. Ločitev in vse neosebneosti z njo so bile kmalu pozabljene.

Marko ni več prihajal k nam. Dopoldne in popoldne je bila naša kuhinja prazna in majhna podstrešna izbica spet mirna in tiha.

Kmalu po tistem dogodku s pesmico so se preselili v blok. Dobili so lepo sončno stanovanje z otroško sobo kot se spodobi, če pričakuje Marko sestrico...
Marija R.

Starejši so izstopili iz vrste, komandant dobro ve, da je naloga težka. Pristopi h Krstu Kneževiću in reče:

— Ti si sodeloval v mnogih bitkah, veliko bi nam koristil kot svetovalec pri štabu odreda, je dejal Sava.

— Mar jaz!
— Da, ti.

— Slišiš Savo, nikdar nisem bil svetovalec, pa tudi sedaj ne bom. Raje ti mene pusti, da grem s temi dečki v akcijo.

— Krsto, pot je naporna in boriti se bo treba. Teško bo celo mlajšim borcem, a kaj šele tebi starcu.

— Za mojo starost ne skrbi. In končno je bolje, da pade moja stara glava kot neka mlada, — je odgovoril Krsto in ni hotel iz vrste.

Z udarnim bataljonom je bil v useh akcijah. Boril se je ramo ob ramo z mladimi borci vse do pohoda partizanov v Bosno 1942. leta. Tudi Krsto je hotel z njimi.

Starešine niso privolile, da bi stari borci odšli na daljnjo pot in v težke borbe. Tako je Krsto moral proti svoji volji ostati.

Do vrnitve edince iz Bosne v maju 1943. leta se je Krsto Knežević kril pred sovražnikom v gozdu skupaj s partizani, ki so ostali v zapladi. Ko so edince prispeli iz Bosne v Crno Goro, je zopet zgrabil za puško. Postal je borec šeste brigade. V njej je ostal do avgusta 1944. ko so osvobodili Nikšić.

Komandant njegovega bataljona pripoveduje:

»Nekoč sem odšel na položaj. Ko sem se po končani borbi vrnil v štab bataljona, stari Krsto Knežević ni hotel govoriti z menoj. Navože sem vprašal, kaj mu je. Povedali so mi, da se jezi, ker ni sodeloval v tej borbi. Izolekel sem tobak in mu ponudil, da bi zapalil. Odklonil je, dejal: Jaz ne bom tebi kuhar, vedi, da sem borec in borec bom tudi ostal. Komaj sem se z njim pobotal.«

Kot partizan je Krsto že tretjič vkrakal v osvobodjeni Nikšić. Prvič 1877. leta kot borec župolukovskega bataljona, ko je bil Nikšić osvobojen od Turkov. Drugič kot komit v borbi za osvoboditev Nikšića 1918. leta. Tretjič z enotami narodnoosvobodilne vojske 1944. leta kot partizan.

Umrl je pred dvema letoma v Gornjem polju pri Nikšiću. M. V.

V RESTAVRACIJI

»Kaj boste pil?«
»Vodo.«
»Umili se boste lahko kasneje. Vprašal sem, kaj boste pil?«

Pisma iz Chicaga

Mesto Chicaga je ustanovljeno leta 1830. Ob reki Hudson so si ljudje postavili lesene bajte. V bližnjih gozdovih je bilo materiala dovolj. Leta 1871 je šlo mesto že 300.000 prebivalcev, in ravno tega leta je mesto pogorelo do tal. Ostala je samo vodovodna zgradba, katero so pozneje spremenili v leden spomenik. Zakaj je mesto tako naglo pogorelo? Lese-ne bajte so se tiščale ena poleg druge, in še ob ozkih cestah, tako, da je ogenj imel prav lahko delo. Vse to je mestno upravo pri obnovi mesta spametovalo: hiše smejo biti široke samo 30 čevljev, t. j. nekako 7 in pol metra, razdalja med hišami tri do štiri čevlje, hiše z več nadstropji morajo imeti na eni steni zasile železne stopnice, po katerih imajo gasilci dostop v višja nadstropja, v primeru, da je stopnišče že v plamenih. Pred vsako hišo je predviden mali vrt, dva metra širok pločnik in spet dva metra zelenja z drevjem, za cestišče pa je predvideno 12 do 24 metrov širine. Takrat niso mislili na to, da so s tem postavili temelje za sedanje široke avtomobilske ceste. Mislili so le na to, da bi bile razdalje med posameznimi hišami čim večje. Danes pa se kaže blagoslov tega koraka: navadne ulice (Street) imajo po štiri cestišča, t. j. dve za parkiranje in po dve za vožnjo. Avenije pa kar po osem cestišč na obe strani.

Veseli je gledati promet na takih velikih križiščih. Pri North aveniji in Ogden aveniji se križajo tri ceste, avenije in vendar teče promet tako gladko, da je kaj. Rdeča, rumena, zelena prometna luč. Na dveh avenijah se ustavijo vsi avtomobili, tretja z zeleno lučjo pa ima prosto pot. Nato zasveti zelena luč na drugi aveniji, potem na tretji. In to teče na vseh

križiščih avtomatično, brez kontrole katerega redarja. Edino na najvažnejših križiščih vidiš redarja. Tega reda se drži tudi vsak pešec. Tu se ne zgodi, da bi kak pešec hotel pred avtomotom smukniti preko ceste, kakor pri nas.

Vsaka stvar, ki jo vidim tukaj, me spominja na naše kraje, potem pa primerjam. Pravijo, da imam vendar domotožje, čeprav to vedno zanimam. Znanec, slovenski odvetnik, je potrdil moje mnenje: star človek se tukaj ne more živeti. Čim pa se vrne v domovino, potem mu pridejo v spomin vse dobre stvari, katere je »tam« videl in ne more razumeti, zakaj ni tudi pri nas tako. Torej sem tudi pri urbanističnem načrtu Chicaga mislil na naša mesta. Pri nas se gradi mnogo. Nastajajo nebotičniki in zasebne hiše in hišice. Med njimi so ceste, široke, komaj šest do osem metrov. Kaj pa bo čez dvajset, trideset let, ko se bomo tudi mi približali ameriškemu prometu? Potem nam bodo vse ceste preozke, nemo-gote za vsak promet, ali bomo potem podirali cele bloke, da razširimo cestišča? In naše ceste izven naselbin? Se vedno so vijugaste. Tudi te bo treba nekoč izravnati.

Dovolj o cestah. Grem v najbližji Grillroom na pisker kave. Zraven doliješ mleka poljubno in dobiš še čašo sveže vode z ledom. Ta sveža, hladna voda mi je pri kavi naravnost užitek. Spet sem se spomnil na domovino in na naša gostinska podjetja. Vsako podjetje ima svoj hladilnik, ki avtomatično izdeluje led. Ali ne bi bilo mogoče vsaj poleti privo-ščiti vsakemu gostu k čaši vode še pol kocke ledu? To ne bi stroškov zvišalo niti za paro. Ali vsega tega ne vidijo tisti gostinski delavci, ki službeno potujejo po inozemstvu? Kaj sem do sedaj kritiziral: namizne prte proč, mizne plošče iz umetne mase, vsakemu gostu pošteno celo servieto, postrežba poiet z res hladnimi pijačami. Kaj bom videl, ko se urnem? Domovina, vedno mislim na Te.

Ciril Rakuša.

Če pričakuje Marko sestrico

Kot dekle je stanovala pri nas. Bila je poštena in mama jo je imela zelo rada. Kadar sta se prav zaupno pogovarjali in se je Milči, tako je bilo dekletu ime, skrivnostno nasmešnila, sem bila skoraj ljubosumna nanjo. Takrat mi je bilo kakih 11 let, Milči pa jih je morala imeti že okrog 19. Dopoldne in popoldne do kakih štirih je bila v službi kot pomočnica v kuhinji naše menze. Domov je prihajala v začetku zelo točno, potem pa vedno kasneje. Tudi po večerih je odhajala in kmalu potem se je poročila. Njen mož je bil menda kmetijski tehnik ali nekaj podobnega.

Prve tedne sta se imela strašno rada, saj sta vedno tičala skupaj. Morila ju je samo misel na stanovanje. Za nekaj časa jima je mama oddala sobico na podstrešju, ki pa je bila majhna in ozka, da se je človek komaj pošteno obrnil v njej. Čeprav sta napela vse sile, da najdeta vsaj malo večjo sobo, če že ne stanovanje, kot se spodobi, za mlado zakonca, ki pričakujeta otroka, je bilo vse zaman. Ostala sta v tesni sobi, v katero so morali dati zdaj še košarč za malega kričaka.

Moja mama je imela otroke rada. Kljub temu, da se je morala jeziti že nad nami štirimi, je večkrat prinesla malčka v naše stanovanje. Bil je krepak fant — Marko.

Ker stanovanja še vedno ni bilo, sta ostala Milči in njen mož v tesni sobi. Zopet sta vsako jutro odhajala v službo in se vracala popoldne domov. Malega Marka sta puščala pri nas. Mladi in mlajšim bratcem sva bila v začetku nejevoljna, potem pa, ko je začel kobacati po kuhinji, se smešno kremžiti, ko je poskušal govoriti, se nama je zdel čudovita igračka in sva se polagoma močno navežala nanj. Mama ga je imela še prav posebno rada. Večkrat ga je ljubkovala in mu celo petla.

Milči je v začetku takoj, ko se je vracala iz službe, prihajala po Marka. Ko pa sta se z možem začela prepirati, je deček ostajal tudi dje, celo spal je večkrat pri nas, kadar ni bilo nikogar ponj. Mama je bila takrat večkrat zaskrbljena. Ko je Milči drugi dan po takem izostan-

ku prišla, se je mami opravičevala in temni kolobarji ter objokane oči so pričale, da zakon ni šala. Stisnila je Marka k sebi in ga poljubovaje odnesla v tesno sobo. Marko je skoraj vedno takrat jokal. Bolj ko je rasteel, bolj se je upiral oditi od nas. Kadar sta se njegove oči in Milči prepirala, je vedno pribežal k nam in se jokajoč zari v maminu krilo. Mama ga je vedno potolažila in kmalu je pozabil na očeta in mater, ki sta včasih še dolgo rohnela v ozki podstrešni sobi.

Spominjam se, da je nekega večera Milči prirojala k nam. Med solzami je neprestano ponavljala: »Vsega je konec, ločila se bova, to ne gre več dalje, jaz ne zdržim več v tej luknji...«

Mama jo je tolažila in ji prigovarjala, Marko je čepel ob maminih nogah in začudeno pogledoval okoli sebe. Bilo mu je pet let in bil je krepak in bister.

Tudi Milčinemu možu je mama prigovarjala, a nič ni pomagalo. Rohnel je in preklinjal vse, ki imajo stanovanje, češ, da so oni krivi, da se bosta z Milči razšla in ves rdeč od jeze je odšel v gostilno in se skoraj do onemoglosti napil. Vse je bilo pripravljeno za ločitev. Oba, Milči in njen mož sta se polagoma umirila.

Dobro se spominjam, da je mama nekega dne listala po koledarju in grbančila čelo. Zadnje dni je bila močno zaskrbljena zaradi Marka in Milčine zadeve in kar naenkrat se tako listajoč po koledarju spomni, da bo imela sedmo obletnico poroke, dva dni pred dnem, ki je bil določen za ločitev. Nekaj ji je šinilo v glavo in z veliko vnemo je začela učiti Marka pesmico. Samo tega se še spominjam, da se je začela nekako takole:

Jaz sem mali sinček,
pojem kot petelinček
in rad kričim, da
mamici veselje naredim...

Marko je na dan obletnice poroke povedal to pesmico tako prisrčno, da so Milči in njenemu možu privrele solze. Milči je hlastno objela Marka in ga tako močno prišla k sebi, da je tiho zajavkal, potem pa se z otrokom vred vrgla možu okrog

za male bralce

Veselo potovanje

Ko sem hodil v četrti razred osnovne šole, sem ob koncu šolskega leta izvedel, da pojdem na tritedensko letovanje v Avstrijo.

Zbrali smo se na dvorišču ekonomske srednje šole — kot vojaki vsak s svojim kovčkom. Od tod smo odšli na postajo in čakali na vlak. Ko smo se peljali proti Jesenicam, mi je srce hitro utripalo. Kmalu bomo v Avstriji, sem si mislil. In res. Ko smo prišli iz osemkilometrsko predora pod Karavankami, smo bili v Avstriji — toda na naši Koroški zemlji. Potovali smo proti Celovcu, od

tam pa bi morali z ladjo na drugo stran Vrbškega jezera, kjer je bil počitniški dom. Toda zaradi slabega vremena smo na pot krenili kar z avtobusi. Z avtobusi smo se potem vozili tudi na daljše izlete. Ogledali smo si Gosposvetsko polje, Celovec, Vrbško jezero in drugo. Najboljše se mi je vtisnil v spomin pogovor z nekim starejšim Slovencem, ki sem ga tam srečal.

Hitro, prehitro so minili trije tedni in spet smo se vrnili domov. To so bili zame najlepši in največelejši dnevi.

Milan Jeršič, Teharje 15

SPET JE LEPO

Bilo je veselo, sončno popoldne. Sosedovi otroci so se igrali, meni pa ni bilo za igro in živ-zav, čeprav sem se večkrat igrala in veselila z njimi. Gledala sem njihove vesele in brezskrbne obraze, moj pa je bil temen in žalosten. Sirmela sem skozi okno na cesto, po kateri je malo prej odpeljal rešilni avto moje mamo. Dva dni je ni bilo domov in pust in žalosten je bil naš dom.

Cez dva dni se mi je na obraz vrnilo veselje — mama je prišla domov. Čeprav je že dolgo od takrat, se tega dogodka — največelejšega v življenju — še vedno dobro spominjam.

Irena Sumec, Bukovčak, Teharje

SRNA

S sestrično sva se napotili v gozd. Mikalo naju je, da bi videli kako žival. Toda razen zajčka nisva nič opazili.

Podšli sva se dalje v gozd. V neki gošči pa sva zagledali lovca. Lovca nama je povedal, da so v tem gozdu tudi najljubše živali — srne. Da jih je Zavod za zaščito živali zaradi redkosti spet naselil v gozd. Prosili sva ga, naj bi nama pokazal kje so. Odšli smo. Prišli smo že daleč. Nenadoma nekaj neglasno zaprasketa. Pogledali smo. Videli smo srno. Srna je zelo plaha žival, zato nam je brž odhitela izpred oči. Bila je zelo ljubezna žival. Imela je tenke in visoke noge, ki so nobile temnorjav trup. Lovca nama je povedal, da razen varovalne barve nima obrambe. Srnjak ima rogoše s katerimi se močno ubrani. Poleti j' rdečerjave barve pozimi pa temno.

Kmalu smo se razšli. Lovcu sva se zahvalili za pojasnilo in spremstvo. Midve pa sva bili veseli, da sva videli nekaj poučnega.

Ida Kajtna Trnovlje

VEČER

Savinjske Alpe se blešče v večernem soncu. Njihova lepota je tako močna, da zgrabijo k sebi marsikatero ljubitelja planin. Ko sem se prvič podal v gore, se nisem mogel načuditi vsej tej lepoti. Opazoval sem cvetje, drevje, z vsemi pljuči vdihaval čisti zrak in strel.

Najlepši je večer. Sonce pojema in večerna zarja privabi k stajam pastirje; čez čas zagore ognji in ob pokanju drv na ognjišču se zasliši pesem. Ogenj pojema, toda pesem ne utihne. Seje takrat, ko že naokrog vse miruje, tudi pesem utone v daljavi. Vse spi. Tudi planine? Ne, meni se zdi kot da bi čakale jutro, čakale, da bo sonce zopet posijalo in pozlatilo njihovo svežo lepoto.

Jože Kramar
Medlog 511

Prvič v Beogradu

Bilo je pozno popoldne v juliju. S prijateljem sva na travniku metala »diske« — navadno kamnito ploščico. Cez čas me je poklical očka in mi povedal, da se tisti dan odpotujeva v Beograd. Kako sem bil presenečen! Očka je dobro varoval svojo skrivnost.

Tista noč je bila prva, ki sem jo preživel v vlaku in ne morem reči, da bi kdo ve kako odlično spal. Toda tudi to je minilo. In ko sem se zjutraj zbudil, sem se presenečeno zazrl v prostrano ravnino, ki sem jo zagledal skozi okno vlaka. Nisem se mogel načuditi. Kmalu pa se mi je pokrajina zazdela dolgočasna — toda le za hip, kajti v daljavi sem že videl polja, za njimi pa hiše, ki so popolnoma drugačne od naših.

V Beograd smo prispeli nekaj pred poldnev. Čeprav je bilo šele v začetku poletja, je sonce že kar pošteno pripekalo. Oziral sem se po visokih hišah in nenadoma stal pred palačo Ljudske skupščine, ki mi je bila zelo zelo všeč. Z očkoma sva odšla po ulici, ki je vodila na Terazije in se od tam odpeljala s troletbusom na Dedinje. Tam sva obiskala strica, popoldne pa smo vsi odšli na Avalo — na grob neznanega junaka. Razgled z Avale me je presenetil. Izredno lepo sem lahko videl okolico, pa tudi Kosmaj.

Veliko stvari sem videl v Beogradu. Ogledal sem si ambasade, Belo hišo, ker sem kos športnika tudi stadion »Partizane«, Kalemegdan in drugo. Lep je Beograd in vesel sem bil, da sem ga obiskal.

Andrej Arko,
Trubarjeva 13.

Kaj nam pa morejo

Ceste so na Smarskem res blatne. Toda Bojanček in Tomo se ne ustrašita. Proi v škornjih, drugi v gozdaricah, a oba v toplih plaščih. Mamici jima zaupata. Po taki poti v trgovino: to je pa že korajž! Pa ne vrata se iz trgovine: z novega obotelskega postajališča, kjer sta se vozila celo z vlakom, sta prišla.

Da, Tomo in Bojan, to sta že močička in pol! Ljudje nergajo in se izogibajo blatu, kolikor morejo. Onadva pa: naprej in samo naprej! Takele drobne in mehke nadloge se bojite, ljudje! Noga se samo pogreznje, brozga brizgne, pa greva naprej!

In ob vsem si vlivata korajžo z molodijo: Kaj nam pa morejo...

Skrala sta res, toda mamici pomagata rada. Drva ji nanosita, iz trgovine prineseta, če mama napiše listek. Oblatita se res, pa še kakšno drugo nerodnost zagrešita, toda lažeta ne. Tudi to pot bosta mamici hudi, ker bosta plaščka in hlačke blatne. Nič ne bosta prihajala. Kriva je cesta, ker je blatna, onadva pa: horenjaka, ki se blata ne bojita! Mhm — ja, pa krivi so tudi tisti veliki ljudje, ki nočejo kamenja navoziti na cesto, da bi bila trda! Da, da, prav imata, tisti veliki ljudje so krivi!

Lepo je moje delo

V kolektivu smo pred dnevi stisnili roko jubilarntki Rozaliji Berger. Že trideset let dela pri sedanjem časopisnem podjetju »Celjski tisk« in njen praznik je bil tudi naš.

Slikali smo jo za strojem, kjer je tisti dan delala, o tridesetih letih pa sva se pogovorili v njenem domu — nad sto let stari hišici na Polulah.

»Ste dolgo hodili?« me je povprašala, ko je odprla vrata in se ji je žarek popoldanskega sonca poigraval v čisto rahlo osi celih laseh.

»Ne, lep sprehod je bil,« sem menda nekoliko raztreseno odgovorila, ker sem se ogledovala po prostorni veži, v katero sem stopila. Opazila je mojo radovednost in se nasmehnila:

»Veste, pri nas je bila včasih go-

sinu. Pa takrat, med vojno ko nekaj mesecev nisem delala, mi je bilo dolgočas. Oče je mislil, da bom učiteljica in po končani meštanski šoli sem se res vpisala na učiteljsko šolo. Toda bilo so hudi časi! In morala sem prijeti za prvo delo, ki se mi je ponudilo. Tako sem prišla v tiskarno. Ni mi žal. Ko sem prišla v tiskarno, sem našla v knjigovodni sedem ljudi. Zdaj nas je že mnogo, mnogo več. Delala smo ves dan in včasih tudi ponoči. Potem je prišla vojna in odpustili so poročene. Tistih nekaj mesecev je bilo hudo.

Potem so me sprejeli nazaj in leto so tekla. Umrl mi je mož, sama sem morala skrbeti za sina in sestvo.

Zamislila se je. Pa samo za trenutek. Nato se je na njen obraz spet vrnil smehljaj in ko sem jo vprašala, katerega dela se najraje spominja, je takole odgovorila:

»No, tega je veliko. Ampak, kadar vidim kakšno knjigo iz predvojnih časov, ki je bila tiskana v naši tiskarni, se vedno spominam, da sem skoraj vse jaz zvezala. Lepo pa je bilo tudi pred dnevi, ko sem slavila tridesetletnico v kolektivu. Najprej ni nihče vedel zanj. Ko pa sem prišla s steklenico vina in rekla sodelavkam, naj ga spijejo na moje zdravje, se je menda ena izmed njih domislila, kaj naj vino pomeni. Se tisti dan so mi podarile lep pekač nekaj dni nato pa so me obdarili tudi v upravi.

Ko sva se poslovili, sem veselo zakorakala v pozno toplo popoldne in kar zdelo se mi je, da se bodo po Savinji pripeljali splavarji. »Dobro pomenek — dobro popoldne,« sem se ugotovila.

-ij

Iščem igračo

Imam dve leti starega sinka, ki ima cel kos igrač, za katere pa ne kaže zanimanja. To so razne živalice iz plastične mase, ki so zanj primerne, ker jih lahko pogosto operemo. Vendar pa si mali želi predvsem kock in sestavljak, te pa sem vse do nedavnega zamenjaval po vseh trgovinah.

Zato bi rada mamice opozorila na domiselno in estetsko igračo, ki so jo pred dnevi še imeli v Ljudskem magazinu v Celju. To je voziček (ves iz plastične mase) in v njem 20 plastičnih kock in štirih barvah. Vsaka kocka je poleg tega roprotiljica. Cena tej lepi igrački je približno 800 dinarjev. Menim, da je to najlepša igračka, ki sem jo za sorazmerno nizko ceno, doslej kupila otroku. Le žal, da pogrešamo kock, navadnih lesenih kock vseh velikosti in oblik, s katerimi bi se otroci radi igrali. Bile pa bi poleg tega tudi poceni, saj bi jih lahko preskrbeli v kakšnem lesnem podjetju kot ostanki. Kakšno bi bile mamice in malčki veselili, če bi končno lahko svojega malčka zaposlili z navadnimi kockami.

Eva

ŽENA • DOM • DRUŽINA

Sonček v njuni sabi

Ko sem pri Čajčevih pozvonila, praznaprav se nisem vedela kaj bi rada zvedela. Pozneje pa, ko sem ostopila, ni bilo treba ničesar spraševati. V njuno življenje je pred devetimi meseci prišel mali Saša in sedaj je to čutili v vsaki smeri: besedi in pogledu. Strahote vojne, ki sta jih Čajčeva doživela, postajajo z dnevi Saškovega smehljaja vse manj strašne.

Tilčka Čajčeva je odrasčala na Polzeli, kjer jo je zalotila vojna. Z vso družino je bila izgnana na Hrvatsko, kjer se je kaj kmalu posezala s partizani in zanje opravljala kurirske posle. Zaupali so ji, čeprav

Po vojni se je Tilčka vrnila na Polzelo. S težavo se je premikala in skrbelo jo je, kako se bo preživljala. Toda volje ji ni manjkalo. V tečajih za invalide je opravila sprva tečaj za telefonsko-telegrafsko službo, pozneje pa postovodski tečaj. Po dveh letih je zapustila tudi ljubljanski invalidski dom brez bergel. Od tlej hodi s protezo.

Pred dvema letoma se je poročila. Njen mož Ivo Čajč je bil borec že 1941, pri veliki bitki za Sutjesko pa je bil ranjen. S Tilčko sta se spoznala šele pred dvema letoma na Koku. Kmalu sta se poročila in začela novo življenje. Sašek, ki se

je bila stara komaj petnajst let. Poleg tega pa je morala z bratom prijeti za usako delo, da je pomagala staršem, ki se v novih krajih niso mogli znajti. Leta 1944 je odšla v Zagreb kot kurirka. Ko se je vračala, je vlak pripeljal na mlin in pri težki nesreči je tudi Tilčka stara komaj sedemnajst let, izgubila nogo. Začela se je mučno zdraviti, ne, obenem pa je prežala nevarnost, da jo okupator odkrije in se maščuje, kajti bitka je bila tedaj že izgubljena.

DOBRODOŠLI

V Kongu se križajo interesi, država je razbita na vrsto malih pokrajin, Kongožane pa skrbi, če bodo čas krize preživeli in če bo preživela tudi njihova družina. Kajti vse več in več malih črnih otrok umira pod vročim soncem za lakoto, razsajajo pa tudi razne bolezni, ki so tem strašnejše, ker se jani telesa, izmučena od vročine in lakote, ne morejo upirati. Tudi posamezniki v naši domovini so sprico vesti o trpljenju kongoških otrok želeli tem malčkom pomagati. Neštevilna pisma glavnemu odboru Rdečega križa so potrdila, da je v ljudeh še vedno živ spomin na čase, ko so se sami borili za neodvisnost in za novo življenje. Pozneje je Rdeči križ izdal neke vrste prijavnice, da bi lahko ugotovili število tistih družin, ki so za čas, dokler se nemiri v Kon-

je roditelj pred devetimi meseci, je prinesel v njuno malo sobo novo veselje in srečo. Le to ju teži, da imata za svoje življenje le malo sobo in da morata po vodo k sosedu, in da stanujeta v drugem nadstropju, saj je obema težko hoditi po stopnicah.

Ko sem odhajala, sem bila še vedno usa prevzeta od življenja teh ljudi, ki je tako tiha in vendar tako polna. Kajti težko je razumeti, da je nekaterim ljudem vsako opravljeno delo, veliko zaščutenje, kljub temu, da je vsako, tudi najlažje delo, težko. Se sama sem vesela njunega otroka, ki zmote samo z gibom svoje ročice priklicati srečen smehljaj na njuni lici, ki jima je tem dražji, ker je tako zdrav in živahen. Privoščim jima malo lepo stanovanje, kjer jima ne bo tako težko opravljati vsakdanjih del.

Mala potrošnikova knjižica

Mesečnik Sodobno gospodinjstvo, ki je pred več kakor sedmimi leti začel izhajati, je opravil svojo nalogo, da je nudil orientacijo pri razvoju podružbljenih oblik gospodinjstva in pomoč zaposlenim ženam v njihovem gospodinjstvu. Podružbljeno gospodinjstvo se razvija v najrazličnejših oblikah v stanovanjskih skupnostih, ki ustanavljajo servise, obrate družbene prehrane, vzgojno varstvene ustanove in drugo. Za te stanovanjske skupnosti je prinašala revija Sodobno gospodinjstvo precej pomembnih člankov, od januarja letos pa izhaja za Stanovanjske skupnosti list »Stanovanjska skupnost«. Za posamezna gospodinjstva, ženam v pomoč pa izhaja pri Centralnem zavodu za napredek gospodinjstva posebna knjižna zbirka z naslovom »Mala potrošnikova knjižica«. Cena celotni letni zbirki (6 knjig) je 1500 dinarjev, plačate v treh obrokih. V njej bomo našli te-le teme: Ekspresne večerje. Današnje tkanine. Ali znam stanovati. Imamo gosta. Jedl. In Koristna razvedrila. Vsaka izmed knjig bo v zbirki gospodinjstva dobrodošla, zato pohitite in se naročite.

Pričakujemo pomlad

Kako radi bi se poigrali, pa smo zime vsi se zbal, naj pomlad bi brž prišla, starša zima pa odšla!

Naj bi brž stopil se led, začel bi pomladni cvet, ptičice spet bi naj zapele, rože lepe zadehte.

Anica Podvršnik,
Hramše 14,
Zalec

Danes to ne velja več. Promet se odvijajo po desni strani in tudi kolesarji bi morali opustiti vožnjo s sedenja na kolo in stopenja na kolesa z letali, tudi opravljati to le z desne. Starejši kolesarji se bodo temu verjetno težje prilikli, vendar bi bilo vazo pravosodno opozoriti na to mladino, ki bi se temu kaj hitro privadila.

Pomnite tudi pravilo, ki smo ga že večkrat opazili na naših letakih: CE PIJES NE VOZI - CE VOZIS NE PIJ!

Vemo, da bi bil ob določenih prilikah izlet ali sestanek v družbi brez pitja

večste klancu navzdol, kajti tak se bo treba kolesa potanjati, voznja pa bo kljub temu hitrejša. To sicer drži, vendar pa tak voznja ni varna. Zato pomnimo: če vozimo s kolesom po klancu navzdol, storimo to le tedaj, če smo preprani, da so zavore v redu. Paziti pa moramo, da ne dosežemo pri vožnji po klancu navzdol prevelike brzine, ki je v danem primeru ne bi mogli več zmanjšati. Začnimo zavirati! Je takoj na vrhu klancu in ne dopuščajmo, da bi brzina med vožnjo po klancu naraščala. Po klancu navzdol vozite počasi!

J. P.

TELESNA VZGOJA IN ŠPORT

OBČNI ZBOR OKRAJNEGA STRELSKEGA ODBORA CELJE

Najboljši v državi

ZA ČASTNEGA PREDSEDNIKA OKRAJNEGA STRELSKEGA ODBORA CELJE SO IZVOLILI GENERALNEGA POLKOVNIKA VOJA TODOROVICA

Občni zbor Okrajnega strelskega odbora Celje, ki je bil v soboto popoldne v veliki dvorani Narodnega doma, je pokazal, da sodi strelska organizacija v celjskem okraju ne samo med najbolj množične športne panoge, temveč tudi med tiste, ki so tako v kvaliteti kot organizacijskem pogledu dosegle izredno visoko stopnjo. Sprito tega ni bil slučaj, da je zastopnik Strelske zveze Jugoslavije proglasil Okrajni strelski odbor v Celju za najboljšega v državi in da so najvišje naslove dobili tudi nekateri občinski odbori ter strelske družine.

Razen delegatov strelskih organizacij so se uspešnega pregleda dela udeležili tudi številni gosti, kot podpredsednik in generalni sekretar Strelske zveze Jugoslavije SOKO TOMIČ in MILAN STEFANOVIČ, nadalje predstavnik Strelske zveze Slovenije dr. MARJAN PAVLIČ, polkovnik JLA JOŽE MERLAK, major JLA FRANC FAJDIČ, JOŽE JOŠT, CVETO PELKO, STANE SOTLAR, FRANC RUPRET, STANE SKRL, JOŽE BEVC in drugi. Udeleženci zbora pa so prisrčno pozdravili tudi zastopnike strelske organizacije iz Vojvodine.

Za prijetno delovno vzdušje niso poskrbeli samo številni in nad vse prisrčni pozdravi pionirjev, ki so prišli tudi iz drugih krajev

celjskega okraja in ne le iz mesta ob Savinji, nadalje nastop mladih recitatorjev, izvajalcev narodnih plesov, harmonikarjev in pevcev, temveč prav tako predlog predsedstva Okrajnega strelskega odbora, po katerem so predsednika Strelske zveze Jugoslavije, generalnega polkovnika VOJA TODOROVICA izvolili za častnega predsednika Okrajnega strelskega odbora. Ta predlog so delegati potrdili z dolgotrajnim ploskanjem. Namesto obolevnega predsednika je na skupščini o delu, zlasti pa o bližnjih nalogah strelskih organizacij poročal podpredsednik Okrajnega strelskega odbora DRAGO ČATER.

Okrajnemu strelskemu odboru Celje je na današnji skupščini prijetno polagati obračun dela za preteklo obdobje. V tem času je namreč naša organizacija napravila tak napredek, da je danes ne samo najbolj množična in najbolj športna organizacija našega okraja, ampak tudi med prvimi v državi.

Ko pa je gov. Čater govoril o nalogah, je dejal, da bo treba dobiti več pozornosti posvetiti občinski strelski odborom. Doslej se ti odbori še niso najbolj znašli. Vendar jim bo treba pomagati, da bodo svoje sile predvsem usmerili v dvig strokovnega kadra, nadalje v pomoč pri gradnji strelšč,

Podpredsednik Okrajnega strelskega odbora Drago Čater med branjem poročila

v organizaciji občinskih strelskih tekmovanj in ne nazadnje, da bodo lahko sami pomagali družinam pri izpolnjevanju osnovnih nalog.

Cetudi so strelske organizacije že doslej dosegle lepo število aktivnih članov, pa še to zmeraj ni zadovoljivo. Še so namreč možno, da se to število poveča. Ni manjša naloga pa ne čaka strelske organizacije pri vzgoji mladega rodu. In končno — več pozornosti bo treba posvetiti tudi propagandi.

Zahtevno so še naloge pri gradnji strelšč. Na področju vsake občine bi morali imeti najmanj eno

primerno strelšče za malokalibrsko puško, vsaka družina pa bi morala imeti strelšče za zračno.

Izpolnjevanje obsežnega in zahtevnega delovnega programa bodo strelci celjskega okraja združili s počastitvijo 20-letnice vstaje.

Hokej na ledu

Za las prekratek

Od petka do nedelje je bilo na umetnem drsališču na Jelenicah kvalifikacijsko tekmovanje štirih republiških prvakov v hokeju na ledu (Skopje, Spartak iz Subotice, Segesta iz Siska in HDK Celje) za vstop v zvezno ligo. Začetek naporega turnirja je kazal, da bodo Celjani dosegli svoj največji cilj in se uvrstili v družbo najboljših, saj so že v prvem srečanju premagali bivšega člana zvezne lige Segesto iz Siska z razmeroma visokim rezultatom 8:2. Tej zmagi so nekaj ur zatem dodali še drug uspeh, saj so premagali najboljšo makedonsko moštvo kar s 15:4. V srečanjih z obema tema moštvi so bili uspešni tudi igralci Spartaka iz Subotice. Zato je zadnja tekma turnirja med HDK Celjem in igralci iz Subotice odločala o prvaku turnirja in hkrati o novem članu zvezne lige. Zal je mladim Celjanom v tem dvoboju zmanjkalo sape, odločilno pokopala pa jih je tudi trema. Strah pred rutiniranim nasprotnikom jih je tako prevzel, da so že v prvih minutah igre sprejeli tri gole. S tem je bil dvoboj pravzaprav že končan. Pozneje so se sicer močno trudili, da bi nadoknadili zamujeno, vendar vse zaman. Dobri del izgubljenega dvoboja je šel tudi na račun izredno slabe kondicije in ne nazadnje — slabe obrambe. Na splošno so dali Celjani v tem dvoboju eno svojih najslabših iger. Končni rezultat pa se je glasil 5:3 (3:1 1:1, 1:1). S to zmago so si hokejisti iz Subotice priborili članstvo prve zvezne lige. Toda, kot so pozneje dejali, bodo to mesto najbrž prepustili Zagrebu, ki bi sicer moral vzeti slovo do zveznega tekmovanja.

Pokal za „Celjski tisk“

V organizaciji sindikalne podružnice časopisnega podjetja »Celjski tisk« so bile v soboto in nedeljo pri Mozirski koči desete tradicionalne smučarske tekme članov sindikalne tiska in papirja Slovenije. Na startu je bilo blizu devetdeset tekmovalec in tekmovalec, ki so zastopali trinajst sindikalnih podružnic. Ugodne snežne razmere, prekrasno vreme ter zagrizeni borbe v vseh disciplinah so

pino smučarjev, ki je ponesla tovorjen venec na grob padlih borcev vrh Medvedjaka.

Pri moških je v alpskih disciplinah zaslužen pobral dvojno zmago odlični Janez Šuster, član Ljudske pravice. Z več ali manj istim vrstnim redom pa so se na naslednja mesta zvrstili Dolenc, Debeljak, Zupančič, Maver itd. V veleslalomu za ženske je z minimalno prednostjo

ko Močnik izročil smučarjem Celjskega tiska pokal, ki so ga osvojili za prvo mesto v skupnem ekipnem ocenjevanju.

REZULTATI: Veleslalom — moški: 1. Šuster 1:05.0, 2. Dolenc (oba Ljudska pravica) 1:07.9, 3. Debeljak (Celjski tisk) 1:09.4, ... 6. Zadravec 1:11.8, 13. Vračun 1:25.1 (oba Celjski tisk) itd. **Starostni razred:** 1. Mirtič (Ljudska pravica) 1:39.0, 2. Kraiger (Delo), 3. Zirovnik (Kartonaža Lj.). **Ženske:** 1. Jarc (Kartonaža, Lj.) 32.0, 2. Sežun (EMKA) 32.1, 3. Stragrar (Kartonaža, Lj.) 48.8, 4. Pajk (Celjski tisk) 62.0.

Slalom — moški: 1. Šuster 1:46.6, 2. Zupančič 1:56.2, 3. Debeljak 1:58.6, 4. Maver 2:01.8 ... 12. Zadravec 2:25.1, Štor (oba Celjski tisk) 2:46.0. **Starostni razred:** 1. Vavpotič (Mariborska) 2:49.0, 2. Mirtič 2:55.0, 3. Kraiger, 4. Zirovnik.

Patrolni tek — moški: 1. Delo 26:25, 2. Celjski tisk (Omerza, Hočvar, Perc) 28:54, 3. Gorenjski tisk.

Tek — ženske: 1. Pajk 18:22.4, 2. Golčar (oba Celjski tisk) 28:03.4. **Končni vrstni red ekip:** 1. Celjski tisk 319.5 točk, 2. Ljudska pravica 264, 3. Mladinska knjiga 254, 4. Mariborska tiskarna itd.

V patrolnem teku so ekipo Celjskega tiska zastopali Omerza, Hočvar in Perc (od leve proti desni). Zasedli so drugo mesto

pripomogle, da je tekmovanje uspelo nad vse. Zato je prava škoda, da celjsko planinsko društvo ni poskrbelo, da bi bili tudi nekateri pogoji bivanja v tej priljubljeni koči primernejši, kot pa so bili.

Preden so se tekmovalec podali na start, je bila v soboto popoldne slavnostna otvoritev, na kateri je spregovoril o pomenu športnih srečanj članov sindikalnih podružnic tiska in papirja Slovenije predsednik prirediteljskega odbora tov. Rika Presinger. V govoru je obudil tudi spomin na pohod slavne Stirijske divizije. Od tod so poslali še sku-

zmagala Jarčeva pred Sežunovo. V slalomu in veleslalomu pa so se pomerili tudi starejši člani. Medtem, ko je v veleslalomu prvo mesto pripadlo Mirtiču iz Ljudske pravice, je v slalomu zmagal Mariborčan Vavpotič. Prav lepe pa so bile tudi borbe v tekih. Moški so tekmovali v patrolnem teku. Proti pričakovanju je zmagala vrsta Dela pred Celjskim tiskom. Pri ženskah pa sta v teku prevladovali domačinki.

Ob zaključku tekmovanja je bila kratka slovesnost, na kateri je predsednik republiškega odbora sindikalne tiska in papirja Slovenije Zlat-

nogomet

AUSTRIA : CELJE 1:0
Cetudi so bili nogometaši celjskega železničarskega kluba skoraj ves čas tekme v premoči je zmaga v mednarodni tekmi s članom druge avstrijske lige Austrijo iz Gradca vendarle pripadla gostom. Rezultat tekme pa je bil 1:0.

KLADIVAR : KOVINAR 4:0
Nogometaši Kladivarja so si zmago v prijateljski tekmi z mariborskim Kovinarjem zagotovili že v prvem polčasu, ko so zabili kar tri gole. V tem delu je bila premoč domačega moštva več kot očitna. V drugem delu pa so člani Kladivarja dosegli še en gol in postavili končni izid dvoboja 4:0.

OLIMP : VELENJE 3:1
Prvo zmago v letošnjem letu je slavil Olimp v prijateljski tekmi z velenjskim Rudarjem. Tekma se je končala z zmago člana slovenske conske lige 3:1.

MLADINSKE TEKME
V nedeljo sta bili na sporedu dve mladinski nogometni tekmi. V prvi je mladina gimnazije premagala mladino Kladivarja 2:1, v drugi pa Olimp Kovinarja iz Stor 6:1.

V nedeljo ob 15.30 bo na igrišču OLIMPA Gaberje prijateljska nogometna tekma med članom II Zvezne lige, LOKOMOTIVO iz Zagreba ter domačim KLADIVARJEM.

Seja LO celjske občine

Včeraj dopoldne je bila najprej skupna, zatem pa še ločeni seji obeh zborov Občinskega ljudskega odbora Celje. Na začetku skupne seje so odborniki razpravljali o prenosu nekaterih pristojnosti iz okrajnega na občinski ljudski odbor, razen tega pa je bilo na dnevnem redu še poročilo o preskrbi v lanskem letu in o planu preskrbe za letoš.

Na ločenih sejah pa so razpravljali in sklepali o več odlokih. V tem delu zasedanja so sprejeli tudi predlog o ustanovitvi odbora

za rekonstrukcijo ceste Svetina—Celjska koča, nadalje ustanovili kleparsko delavnico družbenega sektorja, razpravljali o občinskem proračunu za letošnje leto itd.

POZNAŠ SVOJ DOMAČI KRAJ?

Tridesetega marca se bo Jelenicam pridružilo tudi Celje. Ta dan bo namreč v Slovenskem ljudskem gledališču v Celju javna televizijska oddaja pod naslovom »Poznaš svoj domači kraj?«

Na začetku oddaje si bodo udeleženci, pa seveda tudi ostali, ki se bodo zbrali okoli televizijskih sprejemnikov, ogledali kratek film o Celju. Zatem pa se bo začelo tekmovanje, ki bo zajelo tri področja: kulturo, zgodovino in gospodarstvo. Mimo tega se bodo pred televizijami kamerami predstavili tudi znani celjski športniki. Pravijo, da bodo med seboj tekmovali, samo ne v športnih disciplinah, temveč drugače.

V programu javne televizijske oddaje bo tudi posebna naloga. In končno bo celotno oddajo izpopolnil še ansambel Mojmir Sepeta, pela pa bo neka priznana pevka iz Nizozemske.

Za udeležence tekmovanja je prireditelj pripravil lepe nagrade.

Občinski odbor SZDL v Celju vabi prebivalce mesta in občine, ki bi želeli sodelovati na tekmovanju, da se prijavijo čim prej.

PRIPRAVE ZA POPIS PREBIVALCEV

Kakor pri Okrajnem, tako so bile tudi pri vseh občinskih ljudskih odborih že imenovane komisije za popis prebivalcev. Na čelu okrajne komisije je podpredsednik OLO Celje tov. Cveto Pelko. Trenutno so v okrajnem merilu in pri vseh občinah v teku poučevanja inštruktorjev. Mimo tega pa se vrši tudi izbira popisovalcev. Zaradi lažjega dela in boljše pregleda so pristojni forumi že razdelili celoten okraj na tako imenovane popisovalne okolišče.

V CELJU ZA OSMI MAREC

Pri občinskem odboru Socialistične zveze v Celju so že sprejeli program osrednje proslave v počastitev mednarodnega praznika žena — osmega marca. Na predvečer praznika bo v Celjskem gledališču nastopil ansambel akademsko kulturno umetniškega društva »Miče Acove« iz Skoplja, ki se bo predstavil z narodnimi pesmimi in plesi iz Srbije in Makedonije.

Pred nastopom makedonskih gostov pa bo še slavnostni govor o pomenu praznika žena.

M. B.

Na obisku pri gasilcih

Gasilci celjskega okraja so tudi lani posvetili veliko skrb preventivni službi. Poleg posvetov s častniki so imeli več predavanj, pripravili okrajno tekmovanje, organizirali seminarje za mladino in ženske ipd. Razen tega so organizirali tudi predavanja po šolah, zadrugah, društvih, kjer so razdelili nad šest tisoč brošur. Lani pa so pripravili tudi več izpitov za strojnike in izprašane gasilce. Za požarovalno delo v preventivnih merah je republiška gasilska zveza odlikovala 36 gasilcev s priznanji prve, druge in tretje stopnje. Pri okrajni gasilski zvezi pa so ustanovili kolegij operativne, ki sproti rešuje vso gasilsko problematiko, ki se pojavlja.

Okrajna gasilska zveza Celje pa se že pripravlja na svoj redni letni plezum, ki bo predvidoma do konca marca. Tokrat bodo znova pregledali delo gasilcev v društvih.

USTANOVNA SKUPŠČINA OKRAJNE ZVEZE ZA TELESNO VZGOJO JE PRELOŽENA

Na željo zastopnikov republiških športnih forumov je bila ustanovna skupščina Okrajne zveze za telesno vzgojo Celje prestavljena od petega marca na poznejši termin. Kot vse kaže bo združenje Okrajne zveze Partizan in Okrajne športne zveze opravljena 19. marca, ali pa teden dni pozneje. Natančni datum bomo objavili pravočasno.

Celjski TRG

CENE NA CELJSKEM TRGU
Krompir 20 (25—30), čebula 100—106 (140—150), česen 160 (200—250), fižol visok 115—130 (80—120), fižol nizek 100 (140), radič 180, cvetača 110, motovilček (350), ohrovt 40—60, por 60—70, peteržil 120—180 (120), zelena 60 (100), koletab 30 (40), pesa 40—50, redkev (40—50), korenje 40—52 (25—60), hren 40 (200), zelje glavno 30—60, zelje glavno 40—52, zelje kislo 50—60 (50), repa čela (20), repa kisa (40), slive suhe 190—200, fige 200—240, sadje suho 200 (180—200), rozine 400, dateljini 260, limone 220, pomaranče 200, jabolka 80 (40—70), banane 280, pšenica (50), koruza (50), mleko 46 (46), skuta (180), smetana (280), maslo (800), jajca 20 (17—20), perutnina (800—900), orehi cell 760, orehi luščeni 1400, rožički 150, koruzni zdrob (80), paradižnik 126—138, regrat (300), solata 120.

Trg je zelo slabo založen. Primanjkuje artiklov od strani privatnikov.

Smučanje

PRVO MESTO ZA MLADINCE IZ CELJA

Minulo nedeljo je bilo v Kranjski gori tekmovanje v smučarskem patrolnem teku za prvenstvo Partizana Slovenije. Na tekmovanju se je lepo izkazala mladinska ekipa gabskega Partizana, ki je v postavi Lojze Koren, Herman Koželj in Stanko Gosenič zasedla prvo mesto pred tekači iz Gorij.

STRELJANJE

Brez bistvenih sprememb

V nadaljevanju občinske strelske lige v streljanju z zračno puško se stanje na lestvici ni bistveno spremenilo. Po tretjem kolu še naprej vodijo strelci družine Branka Ivanuša pred Tempom, Kovinarjem iz Stor, Avtoobnovo, Ivo Lola Ribarjem in Ingradom. Med posamezniki pa je še vedno na čelu Tržan 370, drugi je Strajhar 369, tretji Jager 364 itd.

Motiv iz Otoka

JOŽE KOZAR, predsednik Občinskega odbora SZDL Mozirje

NAS KOMENTAR

Sekcijam vso skrb

»Za organizacijo SZDL je bilo preteklo leto eno najbolj razgibanih let, tako v pripravah na V. kongres SZDL kakor v izvajanju njegovih sklepov. Kongres je namreč jasno začrtal vlogo SZDL v pogojih vedno bolj razvijajočega se družbenega upravljanja, katerega sestavni del je postala tudi organizacija Socialistične zveze,« je dejal tov. Jože Kozar, predsednik občinskega odbora SZDL Mozirje, ki je tudi delegat za V. kongres SZDL Slovenije v razgovoru z našim sodelavcem.

»Posebna pozornost bo treba posvetiti delu sekcij in podružnic. Ustanovitev sekcij znotraj krajevnih organizacij omogoča, da se bodo ljudje opredelili za delo po svojih nagnjenjih in spoznavanju stvari in da bodo lahko čim bolj aktivno sodelovali ne samo pri delu krajevnih organizacij, ampak tudi v mehanizmu družbenega upravljanja na sploh. To je še ena oblika več, ki omogoča demokratičen boj mnenj in vpliv slehernega človeka na politiko družbenih organov,« je dejal tovariš Kozar v nadaljevanju razgovora. »Če hočemo, da bomo to zamisel dobro uresničili potem je nujno, da čimprej uredimo že obstoječe prostore krajevnih organizacij, oziroma da te prostore preskrbimo tistim organizacijam, ki jih še nimajo.«

Ko smo navezali razgovor na delo krajevnih organizacij SZDL v preteklem obdobju je tov. Kozar dejal, da so prišle do izraza tudi razne slabosti in pomanjkljivosti. Te pomanjkljivosti so zlasti v premajhni samostojnosti in odgovornosti, v nezadostni skrbi za politično aktivizacijo in ideološko vzgojo članstva. Glavni vzrok za te pomanjkljivosti je po njegovem mnenju v tem, ker posamezne organizacije še niso našle področja svojega dela, ali pa se pri svojem delu omejujejo preveč na reševanje raznih komunalnih problemov. Nedavna občinska konferenca SZDL je te slabosti konkret-

vizirala in ideološko vzgojo članstva. Glavni vzrok za te pomanjkljivosti je po njegovem mnenju v tem, ker posamezne organizacije še niso našle področja svojega dela, ali pa se pri svojem delu omejujejo preveč na reševanje raznih komunalnih problemov. Nedavna občinska konferenca SZDL je te slabosti konkret-

no obravnavala in sprejela konkretne sklepe za njihovo odpravo.

»Prepričan sem,« je dejal na koncu razgovora tov. Kozar, »da bo o vseh teh problemih obširno razpravljala tudi V. kongres SZDL Slovenije in sprejel konkretne zaključke za še uspešnejše delo Socialistične zveze v prihodnje.«

Seminar za vodstva SZDL

Občinski odbor Socialistične zveze v Mozirju je organiziral v Mozirju enodnevni seminar za vse predsednike, tajnike in blagajnike krajevnih organizacij SZDL z območja mozirjske občine. Na seminarju so bile zastopane vse krajevnih organizacij SZDL.

Seminar je bil posvečen predvsem organizacijskim problemom, ker je nedavna občinska konferenca SZDL ugotovila, da nekatere krajevne organizacije posvečajo premalo pozornosti organizacijskim vprašanjem.

Na seminarju so poudarili pomen pravočasnih priprav za sestanke in pravilnega vodenja sestankov. Pogovorili so se tudi o ureditvi evidenc članstva, o pobiranju članarine ter vodenju blagajniškega poslovanja.

Na seminarju so poleg organizacijskih vprašanj obravnavali tudi sklepe, ki so bili sprejeti na nedavni občinski konferenci Socialistične zveze. Na koncu so razpravljali še o letošnjem praznovanju 20. obletnice vstaje jugoslovanskih narodov

ZA SOČLOVEKA...

OBISKALA SEM TOVARIŠICO MIRO RAVNIKARJEVO

»Delo z ljudmi je edino opravilo, ki mi nudi vse zadoščenje. Vedno sem bila zaposlena tako, da sem delala pretežno z ljudmi in le za ljudi. Pozneje sem zaradi zastavljenih nalog bodočih stanovanjskih skupnosti začela delati v iniciativnem odboru, kajti naloge stanovanjskih skupno-

sti, čeprav še niso imele točno začrtanih poti, so mi obetale, da bom v njihovi dejavnosti našla najtesnejšo povezavo z ljudmi. Zato sem pozneje prevzela posle tajnika Stanovanjske skupnosti Dolgo polje, kjer pa sem imela največje veselje z delom na terenu. Ta sicer naporna služba me je tesno povezala z ljudmi na vsem območju. Najpomembnejši vlogi pri naši dejavnosti je prevzela komisija za varstvo družine in otroka in vse naše naloge so se več ali manj stekale v težnji, pomagati družinam. V ta namen služijo tudi naše pralnice in naš vrtec, kajti tudi pomoč nekaterim pripomore k skupnemu blagru, ki ga želimo doseči. Vendar pa imamo uspehe, saj je veliko zadoščenje, da čez naše pralne servise ni pritožb in so starši zadovoljni, odkar so njihovi malčki v novem vrtcu.

Tesno tudi sodelujemo s hišnimi sveti, kajti le takšno sodelovanje nam približa tudi vsakega posameznika.

Velika nagrada za moje prizadevanje je izvolitev za delegata na V. kongres SZDL Slovenije, ki bo 7. marca v Ljubljani.

Zdraviliški svet

Konec prejšnjega tedna je bila v Celju seja upravnega odbora Zveze naravnih zdravilišč Slovenije. Na njej so med drugim razpravljali tudi o pomembnosti novega republiškega zakona o naravnih zdraviliških sredstvih in naravnih zdraviliščih. Četudi bo zakon začel veljati šele marca, je Zveza storila že vse potrebne korake, da je kolektive zdravilišč, pa tudi prizadete občinske ljudske odbore opozorila na njegove najvažnejše določbe.

Novi zakon ustvarja boljše in večje pogoje za razvoj slovenskih naravnih zdravilišč, istočasno pa jim zagotavlja tudi tisto mesto, ki si ga zdravilišča zaslužijo. Med določili novega zakona prav gotovo zasluži največjo pozornost tisti odstavek, ki določa sprejem zdraviliških redov, nadalje uveljavitev zdraviliškega varstvenega pasu ter nazadnje še formiranje zdraviliških svetov pri tistih občinskih ljudskih odborih, na katerih območjih so tudi takšna zdravilišča ali pa naravna zdravilna sredstva.

Razveseljiva je ugotovitev, da so nekatere občine pravilno razumele pomembnost teh določil in da so se brez oklevanj lotile priprav za ustanavljanje zdraviliških svetov. Do-

slej so problematiko naravnih zdravilišč obravnavali najrazličnejši organi ljudskih odborov, od gostinskih in turističnih pa do svetov za blagovni promet in podobno. Novi zakon pa določa obravnavanje te problematike le v zdraviliškem svetu, kot izvršilno upravnem organu. To določilo je točno in jasno označeno. Zato bodo morale zdraviliške svete ustanavljati tudi tiste občine, ki imajo na svojem območju morda eno samo naravno zdravilišče. In prav v tem ukrepu se vidi vsa prednost in skrb družbe, da dobijo tudi naravna zdravilišča v mehanizmu upravljanja točno določeno mesto in veljavo, kar je prav tako pomembno.

Treba je namreč vedeti, da je večina naših naravnih zdravilišč še v razvoju in jim je zato tak organ več kot potreben. Nujen pa je tudi zavoljo tega, da se bodo občinski ljudski odbori odselej resneje lotili reševanja te problematike. Ne gre samo za sedanje stanje; prav tako, če ne še v večji meri, bo treba upoštevati njihovo perspektivo.

Iz podatkov, ki jih ima na razpolago Zveza naravnih zdravilišč Slovenije, bodo v vseh prizadetih občinah celjskega okraja ustanovili ustrezne zdraviliške svete. To velja tako za celjsko zaradi Dobrne, kot za šmarsko (Rogaška Slatina) ter laško (Laško in Rimske Toplice).

O spremembah socialnega zavarovanja

Pred kratkim je bil v Slov. Konjicah sestanek predstavnikov gospodarskih in političnih organizacij, na katerem so razpravljali o nekaterih spremembah, ki jih predvidevajo na področju socialnega zavarovanja. V razpravi o novih predlogih organizacijskih in drugih sprememb, ki jih je podal direktor okrajnega zavoda za socialno zavarovanje tovariš Loštrk so menili, da

za konjiško občino ne bi ustanavljali posebnega komunalnega zavoda namesto sedanjega podružnice. Stevilo zaposlenih delavcev še ni tako visoko, samostojen zavod pa bi zahteval tudi več kadra in upravnih prostorov, ki jih v Slov. Konjicah ni. Predlagali so, da bi se konjiška občina priključila eni od sosednjih, svoj zavod pa bi ustanovili kasneje, ko bi bili dani pogoji.

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij pri »Cinkarni« met. kemični industriji Celje

r a z p i s u j e

delovno mesto

„Stenodaktilograf“

I. razreda z znanjem 1 tujega jezika.

Nastop službe takoj, ali po dogovoru. Plača po TP. S stanovanjem ne razpolagamo.

Ponudbe dostavljajte Cinkarni Celje — Kadr. org. sektorju v roku 1 meseca po objavi v časopisu.

Upravni odbor Lesnega podjetja Šempeter v Savinjski dolini razpisuje naslednja delovna mesta:

računovodja finančni knjigovodja

Pogoji: pod 1. Ekonomska izobrazba s prakso v računovodstvu ali nepopolna srednja šola s petletno prakso v računovodstvu.

Pod 2. Ekonomska izobrazba ali nepopolna srednja šola s prakso.

Prijave pošljite do 10. marca, 1961, ker je nastop službe zaželen čimprej.

Trgovsko podjetje

„Manufaktura“

Cankarjeva ulica 1

s poslovalnico Solčava v Prešernovi ulici 5 Celje Obveščamo potrošnike, da razprodajamo zimsko zalogo srajc po globoko znižanih cenah. Znižanje je od 20—50 %, ženske volnene obleke od 8.650—na 5.400.— itd., ter razne volnene ostanke tudi čez 50 % popusta. — Vabimo Vas k ogledu in nakupu.

Trgovsko podjetje »MANUFATURA« Celje, Cankarjeva 1 s poslovalnico »Solčava« Celje

»Razpisna komisija pri Okrajnem zavodu za socialno zavarovanje v Celju razpisuje naslednja delovna mesta:

2 strojepiski

I/A razreda I/B razreda

4 uslužbenice

s srednjo izobrazbo za referentsko-administrativno delo

2 referenta

visoko ali višjo izobrazbo za reševanje invalidskih zadev

1 finančnega uslužbenca

s popolno srednjo šolo

Poleg prošnje, ki naj bo kolkovana s 50.—, naj kandidat priloži življenjepis ter prepis zadnjega šolskega spričevala. — Rok za vlaganje prošenj 15. marec 1961.

OBJAVE IN OCLASI

PRODAM

SENO in otavo prodam. Naslov v upravi lista.

VILA z vselijem stanovanjem se prodaja na »Otoku«. Informacije Trubarjeva 5/I.

TRSE, cepilno: Laški rizling, Muskatni silvanec, Kraljevina, Rizvanec, Frankinja, Zametovka itd. na prodaj. Jesenek, Svetelka — Dramlje — trsnica.

PARCELO ob avtobusni postaji Arclia prodam. Plečnikova 29/I Celje.

PRODAM več starih vrat z okvirji. Centih, Stanetova 20, Celje.

PRODAJO se trije lepi fotelji in ena nočna omarica. Vprašati Miklošičeva 6, pritličje levo.

KOVAČNICO kompletno (poljsko), prodam. Ljubljanska 40, Celje.

ZELO lepo otroško posteljo z vso opremo, prodam. Naslov v upravi lista.

VRTNICE, črni ribez in malinove sadike prodaja Jamnik, Teharje.

MODERNI italijanski otroški voziček prodam. Vprašati Celje, Mariborska cesta 40/I.

SONCNE zazidalne parcele, v bližini vodovod in elektrika, ugodno prodam. Naslov v upravi lista.

MALO posreduje in novo podkleteno dograjeno hišo za 300.000 din, prodam. Lorgor Martin, Prožinska vas, Store.

KUPIM

TRAKTOR UNIMOG kupimo. Lahko v nevoznom stanju. Opis in ceno poslati na naslov: Kmetijska zadruga Moškanjci pri Ptuj.

SLUŽBE

SAMOSTOJNEJSO gospodinjstvo pomočnico sprejem. Ponudbe pod »6.000 in več« na upravo lista.

POSTREŽNIČNO, poštno, pridno, trikrat tedensko nekaj ur, iščem. Naslov v upravi lista.

RAZPISI

KOMISIJA ZA SKLEPANJE IN ODPOVEDOVANJE DELOVNIH RAZMERIJ PRI DELAVSKI UNIVERZI CELJE razpisuje mesto

ŠEFA CENTRA ZA STROKOVNO IZOBRAŽEVANJE

Pogoji: srednja ali višja strojna izobrazba, po možnosti praksa na tem področju in veselje do takega dela.

Plača po Pravilniku o plačah oziroma po dogovoru. Prošnje z osebnimi in dosedanjimi službenimi podatki pošljite Delavski univerzi Celje, Magajeva ul. 4, do 18. tega meseca. Zaposlitev je možna takoj ali po dogovoru.

GLEDALIŠČE

SLOVENSKO LJUDSKO GLEDALIŠČE CELJE

Petek, 3. marca ob 15.30 — Leslie Stevens: Zakonski vrtljak. II. šolski abonma.

Sobota, 4. marca ob 20. uri — Gledališki ples v vseh prostorih Narodnega doma. Začetek programa ob 20.30. Vstopnice so v prodaji pri gledališki blagajni.

Nedelja, 5. marca ob 15.30 — Leslie Stevens: Zakonski vrtljak. Gostovanje v Zrečah.

Torek, 7. marca ob 20. uri — Stefan Kalisnik: Ozka spranja za sonce. Gostovanje v Sočanju.

Sreda, 8. marca ob 15.30 — Stefan Kalisnik: Ozka spranja za sonce. I. šolski abonma.

Četrtek, 9. marca ob 19. uri — Stefan Kalisnik: Ozka spranja za sonce. Šolski večerni abonma.

Petek, 10. marca ob 20. uri — O'Neill: Pesniška duša. Gostovanje v Sentjurju.

MALI ODER SLOVENSKEGA LJUDSKEGA GLEDALIŠČA CELJE

Ponedeljek, 6. marca ob 19.30 — Janez Zmavc: Rok in Lea. Izven. Vstopnice so v prodaji.

KINO

KINO UNION

Od 3. do 6. 3. 1961 »Volare«, italijanski film.

Od 7. do 10. 3. 1961 »Stiri sto udarcev«, francoski Csc film.

KINO METROPOL

Od 3. do 5. 3. 1961 »Sergej Eisenstein«, ruski film.

Od 6. do 9. 3. 1961 »Crna orhideja«, ameriški VV film.

MATINEJA

Dne 5. 3. 1961 »Bel zlojez«, jugoslovansko-italijanski barvni Csc film.

GIMNAZIJA CELJE — ŠOLSKI KINO

Dne 4. in 5. 3. 1961 »Tvoja zemlja«, jugoslovanski film.

Predstave v soboto ob 16. uri ter v nedeljo ob 10. in 16. uri. Vstopnina enotna — 20 dinarjev.

DPD »SVOBODA CELJE — Mladinski kino

Dne 4. in 5. 3. 1961 »Nedeljska romanca«, madžarski film.

Predstave v soboto ob 15. in 17. uri ter v nedeljo ob 10. in 15. in 17. uri.

KINO DPD »SVOBODA« — ŠEMPETER V SAVINJSKI DOLINI

Dne 4. in 5. 3. 1961 »Tabarens«, francoski barvni film.

Dne 8. in 9. 3. 1961 »Vremenski«, ameriški barvni VV film.

RAZNO

ZAHVALA

Tovarišu VOH MIHI iz Dobrteše vas, Šempeter v Savinjski dolini, se podpisana iskreno zahvaljuje za njegovo poštenost pri vračilu pomotoma preveč izplačanih 100.000 dinarjev. Zaje Alojzija in Udris Silva

Zavod za zaščito avtorskih malih pravic — ZAMP, Ljubljana, obvešča vse koristnike glasbe in književnosti, da Janez Gogala od 1. marca 1961 ni več zastopnik za občino Celje. Glede ureditve avtorskih pravnih obveznosti, se obračajte na Oddelek za notr. zadeve pri Občinskem ljudskem odboru Celje.

IZGUBILA sem denarnico z denarjem in osebno izkaznico na cesti iz Vojnika v Smartno. Poštenega najdite, prosim, da jo vrne proti nagradi. Smartno v Rožni dolini 10. Dimec Jožeta, poročena Potočnik.

Sadna drevesnica »MIROŠAN«, Petrovce, vam nudi vsak delavnik od 7. do 15. ure po zelo ugodni ceni eno- in dvoletne sadike jablan, hrušk, višenj, češenj, breskev, sliv, ter sadike črnega ribeza za vrt in sadne plantaze.

KJE DOBIM POTRDILO ZA PREKLIC VELJAVNOSTI OSEBNE IZKAZNICE? Oddelek za notranje zadeve okrajnega ljudskega odbora Celje sprejema vsakodnevno pisma, v katerih državljani sprašujejo, kateri organ izdaja potrdila za preklic veljavnosti osebnih izkaznic v primerih, če se osebna izkaznica izgubi.

Oddelek za notranje zadeve v zvezi stemi vprašanih pojasnjuje: Državljan, ki izgubi osebno izkaznico, ali če mu je ukradena, ali mu je kako drugače izgnila, mora pred izdajo nove osebne izkaznice preklicati veljavnost izgubljene izkaznice v republiškem uradnem listu. K prošnji za preklic priloži potrdilo, v katerem so navedeni njegovi osebni podatki, številka izgubljene osebne izkaznice in naslov organa, ki jo je izdal. Taka potrdila je doslej izdajal Oddelek za notranje zadeve okrajnega ljudskega odbora. S 1. 3. 1961 pa bo taka potrdila izdajal upravni organ občinskega ljudskega odbora, ki je pristojen za notranje zadeve. Prošnjo za izstavitve potrdila je treba kolkovati s kolkom 50 din.

Okrajni ljudski odbor Celje Oddelek za notranje zadeve

STANOVANJA

DIJAKINJI oddam opremljeno sobo. Breg 9, Celje.

POTREBUJEM eno ali dve prazni sobi s kuhinjo v dograjenih ali nedograjenih hišah. Najemino plačam nekoliko let naprej. Ponudbe pod DOM na upravo lista.

OBVESTILA

Vsem cenjenim strankam sporočamo, da smo s 1. marcem odprli gostinski obrat na Lavi.

GOSTILNA CULK

OBVESTILO

Obveščamo vse zakupnike zemljišč Splošnega ljudskega premoženja na področju mesta Celja, da bomo sklopili nove zakupne pogodbe in sprejemali zakupnino v času od 6. do 30. marca t. l. na Obč. LO Celje, soba 26-I in to samo v uradnih dnevih, t. j. v ponedeljkih, sredo in sobotah od 8. do 12. ure in v popoldanskem času v ponedeljkih in sredo od 14. do 17. ure.

Vsi dosežani zakupniki morajo predložiti lanske zakupne pogodbe oziroma potrdila in plačati zakupnino, drugače bomo smatrali, da se odpovedujejo zakupu in bomo zemljišča oddali drugim interesentom.

ODDELEK ZA FINANCE
Odsek za premoženjsko pravne zadeve
Obč. LO Celje

Zaradi preureditve električne napeljave za novo mlekarino v Medlogu, bo prekinjena dobava električne energije tudi v črpalnici mestnega vodovoda v Medlogu.

Tako bo v nedeljo, dne 5. marca od 6. do 12. ure napajal mestno vodovodno omrežje LE MINIMALNI dotok vode iz Vitanja. Obveščamo vse prebivalce, da se oskrbijo pravčasno z vodo.

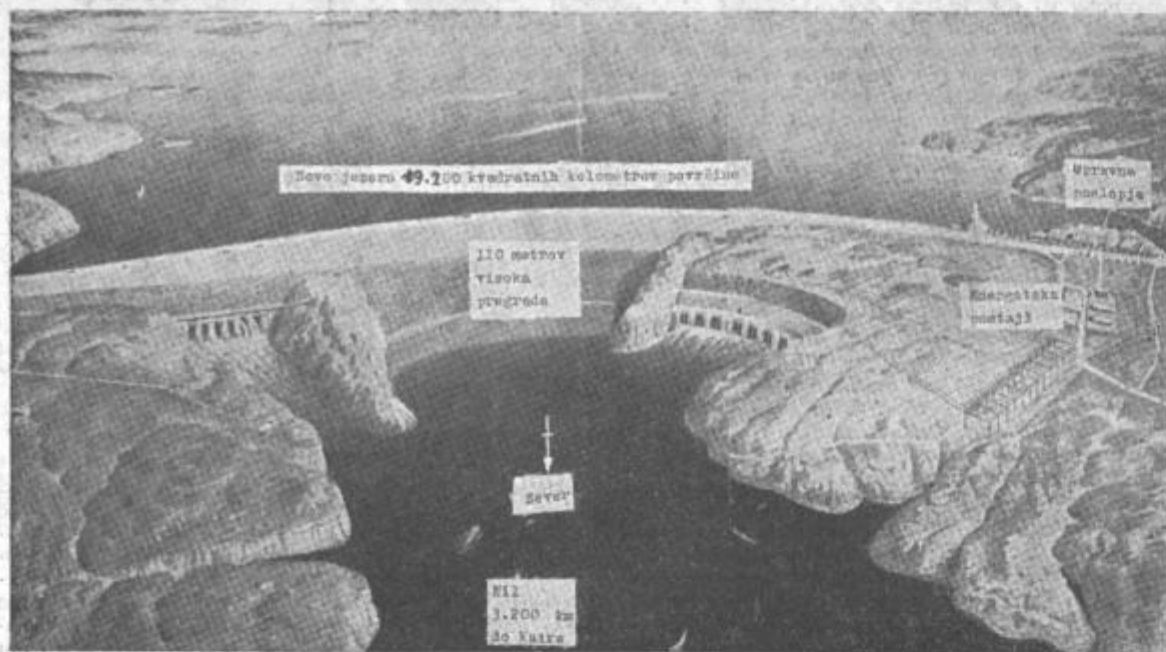
PLINARNA-VODOVOD CELJE

DODATNO K OBJAVI

Opozarjamo vse potrošnike vode, da v kritičnem času skrbno zaprejo vse pipe in ventile, da ne bi moglo zaradi podtlaka vstopiti v omrežje zrak ali še celo onesnažena voda (iz instalacij centralnih kurjav, boilerjev in podobno).

CELJSKI
tednik

Uredništvo Celje, Titov trg 5 — poštni predal 16 — telefon 25-25 in 24-25 uprava: Celje, Trg V. kongresa 3 — poštni predal 152 — telefon 25-75 in 20-89 — Tekoči račun pri Komunalni banki Celje 605-70-1-656 — izdaja ob petkih — letna naročnina 800, polletna 400, četrtletna 200 din — Inzervistvo 2.400 — posamezna številka 20 din — rokopisov ne vračamo.

BOŽANSKI NIL - JUTRI

ZEMLJE ZA 5 MILIJONOV KMETOV

Nil in Egipt. To je nekaj prav tako nerazdružljivega, kot mlini in voda. Eno je brez drugega nepomembno. Zaradi Nila je nastala stara egiptiška civilizacija. Nil je dal Egiptu moč in bogastvo, dal jim je umetnost, religijo in nesmrtnost.

Rjave vode Nila, ki se vsako leto zlivajo čez polja, hranijo tudi današnje prijateljske Egiptčane. Do koder seže ob poplavih voda, do tu seže življenje, vse drugo je suho, pečeno, mrtvo.

Podnebje ob Nilu je angleške kolonizatorje vzpodbudilo, da so v to deželo vložili nekaj več kot v druge kolonije. Dežela, ki dvakrat na leto rodi žito, kjer raste najboljši bombaž in kjer so ljudje skromni pri svojih zahtevah, je bila zanje zlata jama. Zgradili so jez pod Asuanom in tako omogočili, da urejajo vode Nila po svoji volji in da za jezo ostaja vodna rezerva za sušne dni.

Združena arabska republika je po revoluciji stopila v obdobje kapitalne izgradnje. Načrti naših prijateljev so veliki. Nacionalizacija industrije, Sueškega prekopa, bančništva in drugih gospodarskih področij, je imela za cilj — akumulirati čim več sredstev za

izgradnjo. Sprejeli so petletni načrt, v katerem je v ospredju nov Asuanski jez, nov vir energije, osnova za razširitev plodne zemlje. To je načrt, ki presega veličastnost piramid in templjev ki bo dal več bogastva, kot so ga imeli davni vladarji v svojih faraonovskih grobnicah.

Nov Asuanski jez bo povzročil, da bo voda pokrila 19.200 kvadratnih kilometrov puščave. Zaila bo številna puščavska naselja in premnoge spomenike večstolletne kulture bo treba rešiti nevarnosti potopitve. Pregrada jez bo visoka 110 metrov, dolga pa 5 kilometrov, za njo pa se bo po zgraditvi nabralo na milijarde kubičnih metrov vode, ki bo pogajala gigantske hidrocentrale z zmogljivostjo 2,5 milijonov kilovatih ur na dan, v ustreznem času pa polnila kanale med ovcotimi polji in vrtovi.

Z Asuanskim jeezom bo ZAR pridobila okoli 400.000 kvadratnih kilometrov plodne zemlje na področjih, kjer zdaj v pesku komaj životarijo redki šopi ostre puščavske trave. Na tako melioriranih področjih bo našlo zaposlitev in kruha okoli 4 milijone felahov, ki so brez zemlje, kajti Egipt ni

samo najbolj naseljeno področje v Afriki, temveč tudi v svetovnem merilu (seveda v mejah plodne ozemlja ob Nilu).

Asuanski jez je v gradnji. Velik del pomoči, pa tudi strokovno vodstvo gradnje je prevzela SZ in prehitela Ameriko, ki je postavljala nemogoče pogoje.

Jutri bo božanski Nil dajal prebivalcem ZAR večji kos kruha. Nekoč so Egiptčani darovali Nilu v avgustovskih svečanostih najlepša dekleta. Danes žrtvujejo svoje vneto delo, svoje žulje in pot svojega obraza. Rjave vode Nila ne bodo več vzrok strahospoštovanja in rotečih molitev, v njih se bo zrcalila zavest in ponos nad delom njihovih rok.

V tem filmu nastopa tudi May Britt

Čeden skalp

si je omislil cirkuški šimpanz Toby, ki kljub svoji kongoški domovinski pravici oholo postopa po ringu v indijanski opravi. Operje ni bojevnik londonskega cirka Olimpia — s svojima bratrcema Majkijem in Beppijem — zelo uspešno

opravlja svoj poklic. Njegova lastnica Anna Carteret, hči angleškega polkovnika na Malaji, si pri svojih sedemnajstih letih služi lepe denarce. Včasih, kadar je jezen, si Toby privoščil skalp svoje rdečelase prijateljice in jo pošteno zlasa.

Na slikli vidimo Tobyja kako zresnjen spremlja svojo mehkolaso »varovanko« na sprehođu skozi oblake puščic (pogledov), ki pa vsi, kot kaže, ne veljajo njemu.

Šimpanz Toby s svojo mehkolaso varovanko

KRATKE

TRIKRAT ŠTIRINAJSTORČKI

Jasno je, da je rekorderka iz živalskega sveta. To je bila psica, ki je last Pavla Cosiča iz Vrbanja. Le-ta je trikrat zaporedoma skotila po štirinajst mladičev. Lahko si mislimo, da je svojemu gospodarju povzročila hude skrbi, kam s tolikšno zalogo louskih psov.

NAJMANJŠA VAS V JUGOSLAVIJI

V lovu za najmanjšim so našli vas, ki premore eno samo hišo, torej tudi eno samo hišno številko. Ta vasa se imenuje Manja, leži pa nedaleč od Olova v Bosni.

VENDARLE DOBER UL OV

Miro Puhac iz Mitoa je znan, da pri ribolovu nima sreče. Ko se je nedavno mužovoljen vrnil z neuspelega ribovanja, je pustil doma na dvorišču svoj pribor. Ulovila se mu je domaća kokoš.

OBLEKA

IZ 180 CENTIMETROV BLAGA
Krojač Muharem Kojić iz Ključa (Bosna) je letos potokel svoj lanski rekord, hkrati pa rekord v državi. Zase je lani skrojil obleko s kosom blaga normalne širine in dolžine 196 cm. Letos je spet napravil zase obleko, toda zdaj je s 180 cm blaga. Možak ni kak pritlikavec. Visok je 170 cm, težak pa 76 kg.

Poznaš svoja ožja damovina?

(Zadrečka dolina)

Kdo je v 12. stoletju ustanovil v Gornjem gradu znani samostan? Goriški patriarhi? Domači plemiči Kager? Zovneški plemiči?

Kam se je v 18. stoletju preselila Gornjegrajska škofija? V Celovec? V Maribor? V Ljubljano?

Katero domačo obrt so do nedavnega gojili v Kokarjih? Lesno galanterijo (suho robo)? Suknarstvo iz volne? Lončarstvo?

Kje so v času splavarjenja začeli vezati večje lesne splave? V Gornjem gradu? V Potoku? V Čepcljah?

Kdaj je Zadrečka dolina postala osvobojeno ozemlje? Leta 1941? Na jesen 1943? Spomladi 1944?

Kaj je bilo v jeseni 1944, pomembnega v Gornjem gradu? Ogorčeni boji proti sovražniku? Ustanovitev IV. operativne zone? Velik zbor aktivistov za Stajersko in Koroško?

Kje je najprej delovala znana partizanska tiskarna »Krim«? V Čepcljah? V Gornjem gradu? V Smarinem ob Dreti?

Kaj so tiskali v znani partizanski tiskarni v Bočni? »Kmečki glas«? »Ljudska pravica«? »Slovenski poročevalec«?

— Dret, — Slovenski poročevalec, — Zbor aktivistov, — V Smarinem ob Dreti, — V Čepcljah, — Spomladi 1944, — V Gornjem gradu, — Plemiči Kager, — V Ljubljano, — Lončarstvo, — V Celovec, — Goriški patriarhi, — Domači plemiči Kager, — Zovneški plemiči.

Mati...

Mati je žena, ki je najsrčnejša v objemu svojih otrok. Mati je bitje, ki ne pozna sebične samoljubnosti. Ljubezen žene matere je večna — nadaljuje se v življenju novih rodov. Mati ni tip nezveste ljubice, saj njen zakon veže živa neuresničljiva vez. Mati je človek, katerega požrtvovalnosti ni moč izmeriti. Je varno zavetje, nje mehka roka najboljši zdravilo bolnemu otroku. Ni večje miline, kot je v očesu matere, ni hujšega srda, kot je njen, če kdo ogroža njeno materinstvo.

Mati je človek, ki najbolj vztrepeče ob besedi »vojna«. Mir bi bil na svetu, če bi bila mati tista, ki bi objavljala krvav spopad.

Mati je upanje, ko vse obupa. Je beseda, ki jo šepče kovač v blatu strelskega jarka. Njena ljubezen je edina, ki je ne premagajo daljave, ne neskončnosti časa.

Toda mati je lahko tudi osamljena starka, betežna in rečna ob živi deci. Je lahko razjarjena tigrica, ko brani svoj zarod. Mati je inačica življenja. Dokler bodo matere z bolečino plačevale davek življenja, tako dolgo bo svet prevel smeh, jok, trpljenje, radost in ljubezen.

Ponarejevalec s smislom za šalo

Kleopatra je pisala francosko pismo?

V Franciji je prišla na dan najbolj smešna falsifikatorska afera, ki je spravljala ljudi po svetu v buren smeh. Tokrat ni šlo za ponarejanje redkih umetnin, slik, kipov. Niti ni vprašanje ponarejanja denarja, redkih znamk, osebnih papirjev, diplom ali podobnega. Navsezadnje ne gre niti

za pravo ponarejanje, kajti če nekdaj ponareja, mora neke obstajati original.

Da najprej predstavimo ponarejevalca. To je preprost sodnijski pisar Virin Likas. Možakar ima izreden smisel za rokopise. Ni bilo podpisa, ki bi ga Virin Likas ne ponaredil. Ta njegov talent

sicer sodni uslužbenec ni izrabljal v uradne svrhe, da bi na primer ponarejal podpise na uradne listine.

Lotil se je drugačnega posla.

V Franciji se je začela prava era odkritih rokopisov, zasebnih in ljubezenskih pism raznih uglednih zgodovinskih osebnosti. Ta pisma so se, kljub redkosti, mogla kupiti za razmeroma nizko ceno. Krožila so pisma Moliera, Shakespeara, Napoleona, Ludvika XIV., Robespiera in drugih. Med kupci so bile veličine iz aristokratskih in kar je še bolj čudno, učenjaskih krogov. Ko pa so naposled odkrili, da Napoleonovo pismo, ki ga je hranila državna knjižnica, ni nič drugega kot Virin Likasova falsifikacija, so se na sodišče oglasili še drugi. Med temi univerzitetni profesorji z ljubezenskimi pismi zadnje egiptiške kraljice Kleopatre, naslovljenimi na Cezarja in Antonia. Ves svet se je do solz nasmejal. V času Kleopatre še o pristani francoščini ni bilo niti sledu.

KRATKE

STARA KNJIGA

Milutin Smarič v Foči ima knjigo, ki je bila izdana leta 1725. Pisana je v staroslovenskem jeziku in opisuje velikega vojskovodjo Aleksandra Makedonskega.

DRAGO KUPLJENA ENAKOST

stoa, ji ni prineslo večje veljave. Žena je postala enaka »le pred bogom«, medtem ko nauk terja od nje popolno poslušnost možu; postavlja jo na stopnjo sužnje moža in družine. Najvišja stopnica, ki jo je žena lahko dosegla v cerkveni hierarhiji, je bila predstojnica osebne svobode oropanih kiroščih nun.

Resnično uspešen boj za enakopravnost so žene začele šele z začetki delavskega gibanja. To je bilo v času, ko so bile žene enako izkoriščane kot moški, ko so morale delati po ves dan v tovarni, da bi z možmi mogle preživeti družino. Se-le proletarska borba je v ženi videla enakega človeka. Marx, ki je kritično obdelal neznanstvene socialiste, je v utopistu Mooru videl

pravega genija, ki je sanjal o pravičnosti družbe na izmišljenem otoku, kjer so tudi žene uživale svoje polne pravice.

V boju za pravičnejšo, brezrazredno družbo so žene našle tudi svoj boj. Velike revolucije, ki so rušile temni feudalizem, so v juriših na aristokracijo povlekale za sabo tudi žene. Pariškim komunistkam so sledile rdečarmejke, borce španske armade, partizanke v protifašističnem boju.

Na milijone žena je stalo z ramo ob rami v boju proti buržoaziji v velikih prevarnatih dnehi, ki so izpreminjale človeško družbo. Na milijone žena je umiralo v zadnjem najstarejšem spopadu. Čas, ki ni raz-

ločeval med ženskim in moškim imenom na lepah ustreljenih talcev, ki ni poznal razlik na vratih v plinske celice in krematorije, ni mogel biti drugega kot rojstvo ženske enakopravnosti.

Pa vendar boj še traja. Na svetu je družbeni raznolikost tako pestra, da srečujemo primere, ko so žene še vladarice v primitivnih plemenih, ko so še popolne sužnje, blago, ki ga je moč prodati in kupiti, ko so še globoko v temi nepravilnih družbenih redov. Tisočletja v preteklosti so hkrati prizor sedanjosti. Sicer pa čemu bi govorili, saj zelo v toliko opevani Svici žene še do danes niso izbojevale najosnovnejšega — polne državljanske pravice — pravice do volitev in izvolitve.

Zmaga v boju za neodvisnost je prinesla enakost indijskim ženam